

A vállalkozások igényeire alapuló foglalkoztatás-fejlesztési program

Zalaegerszeg Megyei Jogú Városban című,

TOP-6.8.2-15-ZL1-2016-00001 azonosító számú

projektben

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város

Zalaegerszeg város

munkaerőpiaci

helyzetelemzése

Zalaegerszeg, 2016. szeptember 30.

Készítette:

TARTALOMJEGYZÉK

1.	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	5
2.	FÖLDRAJZI HELYZET	12
3.	RELEVÁNS TELEPÜLÉSI, MEGYEI FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ELEMZÉSE FOGLALKOZTATÁSI SZEMPONTBÓL	16
3.1.	Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014-2020	16
3.2.	Az ITS összhangja más koncepciókkal, tervekkel, stratégiákkal	27
4.	NÉPESSÉG, DEMOGRÁFIA.....	30
5.	HÁZTARTÁSOK, CSALÁDOK HELYZETE	34
6.	LAKÁSHELYZET, KÖZMŰVEK, INFOKOMMUNIKÁCIÓ	36
7.	GYERMEKELLÁTÁSI HELYZET	38
8.	A GAZDASÁGI HELYZET ELEMZÉSE	40
8.1.	A gazdasági színvonal és szerkezet.....	40
8.2.	A releváns gazdasági ágak meghatározása.....	50
8.3.	A munkaerő kínálat alakulása.....	52
9.	A MUNKAERŐPIAC ELEMZÉSE	55
9.1.	A foglalkoztatás és a munkaerő iránti kereslet alakulása 2010-2015 között	55
9.2.	Az álláskeresők számának alakulása 2010-2015 között	65
9.3.	Várható változások a munkaerő-piacon.....	67
10.	A KORMÁNYHIVATAL AKTIVITÁSA	69
10.1.	Az aktív eszközök pénzügyi forrásai és felhasználása	70
10.2.	A projektet megalapozó igényfelmérő kérdőív eredményei.....	72
11.	MUNKAERŐPIACI FELMÉRÉSEK EREDMÉNYEI A PROJEKTBEN	75
11.1.	Munkaerő-tartalék felmérés eredményei	75
11.2.	Vállalati igényfelmérés eredményei	79
12.	SWOT ELEMZÉS	80
13.	BENYÚJTOTT, NYERTES TOP ÉS GINOP PROJEKTEK ZALAEGERSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS TERÜLETÉN.....	83
14.	MELLÉKLETEK	86

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. TÁBLÁZAT: A MEGYEI JOGÚ VÁROSOK NÉPESSÉGÉNEK ALAKULÁSA A NYUGAT-DUNÁNTÚLI RÉGIÓBAN (FŐ) (FORRÁS NÉPSZÁMLÁLÁS 2011)	14
2. TÁBLÁZAT: ZALAEGRSZEG ÁLLANDÓ NÉPESSÉGE KORCSOPORTOK SZERINT (FŐ) (FORRÁS NÉPSZÁMLÁLÁS 2011)	32
3. TÁBLÁZAT: A HÁZTARÁSOK ÖSSZETÉTELÉNEK ALAKULÁSA A 2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS ADATAI SZERINT	34
4. TÁBLÁZAT: A CSALÁDOK HELYZETÉNEK ALAKULÁSA A 2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS ADATAI SZERINT	34
5. TÁBLÁZAT: A KÖZÜZEMI ELLÁTOTTSÁG ARÁNYA (FORRÁS: NÉPSZÁMLÁLÁS 2011)	36
6. TÁBLÁZAT: AZ ÖNKORMÁNYZATI BÉRLAKÁSOK A LAKÁSOK KOMFORTFOKOZATA SZERINT (FORRÁS: POLGÁRMESTERI HIVATAL SZOCIÁLIS ÉS IGAZGATÁSI OSZTÁLY)	37
7. TÁBLÁZAT: ZALAEGRSZEG MJV TERÜLETÉN MŰKÖDŐ GYERMEKELLÁTÁSI ÉS KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEK (FORRÁS: ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA HUMÁNIGAZGATÁSI OSZTÁLY)	39
8. TÁBLÁZAT: A GDP 2012-BEN A MEGYEI JOGÚ VÁROSOKBAN, SORRENDEN (FORRÁS: TEIR AZ ALÁBBIK SZERINT)	40
9. TÁBLÁZAT: 1 FŐRE JUTÓ GDP A MEGYEI JOGÚ VÁROSOKBAN (FORRÁS: SAJÁT SZÁMÍTÁS AZ ELŐZŐ TÁBLÁZATBÓL, VÉGSŐ SORON A TEIR-BŐL)	42
10. TÁBLÁZAT: A TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK JELLEMZŐI ADATAI ZALAEGRSZEGEN (FORRÁS: TEIR)	44
11. TÁBLÁZAT: A TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOKBAN FOGLALKOZTATOTTAK SZÁMÁNAK ÉS A TERMELÉKENYSÉG ALAKULÁSA (FORRÁS: TEIR)	46
12. TÁBLÁZAT: A REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA ZALAEGRSZEGEN (FORRÁS TEIR)	47
13. TÁBLÁZAT: A FOGLALKOZTATÁS SZERKEZETE NYUGAT-DUNÁNTÚL MEGYEI JOGÚ VÁROSAIBAN A 2001. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS SZERINT (FORRÁS: NÉPSZÁMLÁLÁS 2001)	50
14. TÁBLÁZAT: A VÁLLALATOK MEGOSZLÁSA NEMZETGAZDASÁGI ÁGANKÉNT ZALAEGRSZEG VÁROSBAN 2014- BEN (DB) (FORRÁS: TEIR)	51
15. TÁBLÁZAT: AZ ÁLLANDÓ NÉPESSÉG KORÖSSZETÉTELE (FŐ) (FORRÁS: TEIR)	53
16. TÁBLÁZAT: AZ OKTATÁS NÉHÁNY FONTOS ADATÁNAK ALAKULÁSA (NAPPALI TAGOZAT) (FŐ) (FORRÁS: FORRÁS TEIR)	54
17. TÁBLÁZAT: A FOGLALKOZTATOTTAK ÉS A MUNKANÉLKÜLIEK ÖSSZETÉTELE ZALA MEGYÉBEN ÉS ZALAEGRSZEGEN (FORRÁS: NÉPSZÁMLÁLÁS 2011)	56
18. TÁBLÁZAT: A BEJELENTETT ÁLLÁSOK TOPLISTÁJA 2013-BAN (FORRÁS NFSZ HONLAPJA)	58
19. TÁBLÁZAT: AZ ÁLLÁSKERESŐK ÁLTAL KERESETT FOGLALKOZÁSOK TOP LISTÁJA 2013-BAN (FORRÁS: FORRÁS NFSZ HONLAPJA)	59
20. TÁBLÁZAT: A BEJELENTETT ÁLLÁSHELYEK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA (FORRÁS: ZALA MEGYEI KORMÁNYHIVATAL)	60
21. TÁBLÁZAT: A BEJELENTETT ÁLLÁSHELYEK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA A LEGFONTOSABB ÁGAZATONKÉNT 2015- BEN (FORRÁS: ZALA MEGYEI KORMÁNYHIVATAL)	61
22. TÁBLÁZAT: A BEJELENTETT ÁLLÁSHELYEK SZERKEZETE 2015-BEN (FORRÁS: ZALA MEGYEI KORMÁNYHIVATAL)	63
23. TÁBLÁZAT: A REGISZTRÁLT ÁLLÁSKERESŐK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA (FORRÁS: ZALA MEGYEI KORMÁNYHIVATAL)	65
24. TÁBLÁZAT: A REGISZTRÁLT ÁLLÁSKERESŐK ÁTLAGOS SZÁMA SZAKMACSOPORTONKÉNT A ZALAEGRSZEGI JÁRÁSBAN (FORRÁS: ZALA MEGYEI KORMÁNYHIVATAL)	66

25. TÁBLÁZAT: CÉLCSOPORTOK ÉS 2016. I. FÉLÉVI HAVI ÁTLAGOS LÉTSZÁMUK A ZALAEGRSZEGEN (FORRÁS: ZALA MEGYEI KORMÁNYHIVATAL, ZALAEGRSZEGI SZÉKHELYŰ KÉPZŐINTÉZMÉNYEK, MUNKAERŐ-KÖZVETÍTŐK)	75
26. TÁBLÁZAT: REGISZTRÁLT MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰEK JÁRADÉKÁBAN RÉSZESÜLŐK SZÁMA ZALAEGRSZEGEN (FORRÁS: TEIR)	77
27. TÁBLÁZAT: MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰ SZEMÉLYEK ADATAI (FORRÁS: ZALA MEGYEI KORMÁNYHIVATAL).....	78

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az elemzés Zalaegerszeg város foglalkoztatási paktumának megalapozása érdekében született. Célja az, hogy

- elősegítse a zalaegerszegi polgárok jobb megélhetését, képességeiknek, irányultságuknak megfelelő foglalkoztatását
- megfelelő munkaerő kínálattal támogassa a zalaegerszegi gazdaság fejlődését
- járuljon hozzá a város fejlesztési céljainak megvalósításához
- segítse elő a város munkaerő-piacán a kereslet-kínálat egyensúlyának kialakulását
- a munkaerő-forrás minőségi fejlesztésével érje el a munkaerő versenyképességének fejlődését.

Ennek érdekében az elemzés részeként szükséges megismerni Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Integrált Területfejlesztési Stratégiáját, az annak részét képező Antiszegregációs Programot, amely 2014-2020 közötti évekre szól, s már az elemzéssel meg kell alapozni, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégia és a Foglalkoztatási Paktum közötti összhang megvalósuljon. Ezért ki kell emelni a Stratégiából a munkaerő-piacot és a humán erőforrás fejlesztését érintő célokat, valamint azt, hogy a Stratégia egyes céljai milyen humán erőforrást követelnek meg.

A Stratégia foglalkozik a humánerőforrás fejlesztéssel, elsősorban a felsőoktatás fejlesztés, valamint az iskolarendszerű szakképzés fejlesztés vonatkozásában. Szűkebben szól arról, hogy a munkaerő-piaci szerkezeti konfliktusok esetén mit kell tenni. Mivel a konfliktusok egy része értékelési probléma, konkrétan a munkabérek színvonalának kérdése, ebbe városfejlesztési eszközökkel közvetlenül beleavatkozni nem lehet, az piaci és érdekegyeztetési probléma. A munkaerő kínálat szerkezeti alkalmazkodása a munkaerő-piacot támogató szolgáltatási és felnőttképzési, munkaerő piaci képzési feladat. Ezek szükségességét a Stratégia az Antiszegregációs Programban külön is megemlíti. A város érzékelhető intézkedéseket tesz a munkaerőpiac lokális egyenatlenségeinek tompítása érdekében, például a helyi hiányszakmának minősített szakképesítések megszerzésének segítésére szakképzési ösztöndíj elérését teszi lehetővé az általa fenntartott és működtetett képző intézményekben tanuló fiatalok számára.

Az elemzés módszertana:

- a gazdasági, a demográfiai és a munkaerő-piaci folyamatok statisztikai elemzése
- a munkaerő-piaci szolgáltatók egyes eszközeinek bemutatása
- SWOT analízis.

A demográfiai elemzések rávilágítanak a városi népesség csökkenésének okaira. A természetes fogyás növekedése jelentős, 2014-ben 4,0 ezrelék volt. Ez Nagykanizsa adatánál jobb, de Szombathely, Sopron és Győr adatainál rosszabb. A természetes fogyás fő oka a születések számának csökkenése. A 0-4 éves népesség aránya 1980-ban még 8,1 % volt Magyarországon, 2011-ben már csak 4,8 %, Zalaegerszegen pedig 4,3 %. Ez hosszú távon népesség csökkenést és a korfa romlását ígéri.

A 2011. évi népszámlálás idején Magyarországon a legnépesebb korosztály az 55-59 évesek csoportja volt 7,9 % részesedéssel. Ez az arány Zalaegerszegen még magasabb: 8,9 %. Ez a csoport ma, 2016-ban már 62-66 éves, alig van munkában, s a belépő korosztályok mennyiségileg nem képesek pótolni. 2021-ben a legnépesebb korcsoport az országban is, Zalaegerszegen is a 45-49 évesek lesznek.

A demográfiai helyzeten a vándorlási egyenleg javításával lehet változtatni. Nem csak az abszolút többlet elérése szükséges tartósan, hanem annak megfelelő szerkezete, fiatalító hatása is fontos. Az utolsó vizsgált évben, 2014-ben a város vándorlási egyenlege is negatív volt (-116 fő), összességében a népességfogyás 12 ezrelék. A régió északi megyei jogú városaiban a vándorlási nyereség miatt 2014-ben népesség növekedés történt. A vándorlás okainak feltárásával, s a vonzerő érvényesítésével van remény vándorlási nyereség elérésére (erre volt példa 2010-ben is).

Hosszú távú demográfiai okokból Magyarországon és Zalaegerszeg városban is, a munkaképes korú népesség száma már egy évtizede csökken és a továbbiakban is csökkenni fog. A legnépesebb korosztály a 2011. évi népszámlálás után vonul (vonult) nyugdíjba. A nyugdíjba vonult korosztály nem csak mennyiségben, de szakmai szerkezetben sem pótolta korosztály. Ezért szerkezeti, később abszolút munkaerőhiány alakul ki (de ezzel a munkanélküliség nem tűnik el). Ez a munkaerő-hiány belső és külső migrációból nem pótolható. Megoldásként a belső tartalékok feltárása és azok hasznosítása kínálkozik.

A hasznosítás pedig értéknövelést szolgáló intézkedéseket követel.

A város gazdasága kiegyensúlyozott, diverzifikált. A vállalkozások száma nagy, 2014-ben 10 434 vállalkozást regisztráltak. Ebből 0 és ismeretlen mennyiségű munkaerővel dolgozott 3 159, ami valószínűleg nem működő vállalkozást jelent. Működött viszont 6 981 mikrovállalkozás, 218 kisvállalkozás, 32 középvállalkozás és 8 nagyvállalkozás. Mind a középvállalkozások, mind a nagyvállalkozások száma elmarad a válság előtti, 2008-as szinttől (49, illetve 10). A méret szerinti szerkezet tehát nem kedvező. ***A közepes és a nagy vállalkozások száma kevés, elsősorban a nagyvállalkozások alsó mérethatára felett néhány, nagyobb hozzáadott értéket előállító új munkáltatóra, vállalkozásra volna szükség (500-1500 fő között), elsősorban a feldolgozóiparban.***

A gazdaság szektorok szerinti szerkezete fejlődik. A feldolgozóipar szerkezete alapvetően jó, azonban kedvezőtlen az élelmiszeripar erős visszaesése.

A város fejlettsége a termelékenység szempontjából a megyei jogú városok második felébe tartozik. 2012-ben a városban az 1 főre jutó GDP-t 1,65 millió Ft-ra becsültük, ezzel a 15. a megyei jogú városok között, azok átlagának 37 %-át teszi ki. A viszonylagos lemaradás oka, hogy a város feldolgozóiparában kevés a saját termék, sok a félkésztermék-gyártás és az összeszerelés. Ezek jövedelem-termelő képessége viszonylag alacsony.

A város gazdaságát reprezentálják a társas vállalkozások. Ezek száma 2014-ben 2 655, 2000-hez képest 165 %-kal nőtt. Az átlagos statisztikai állományi létszámuk 12 590 fő volt, ez 2000-hez képest 35 %-kal csökkent. Termelékenységük azonban 159 %-kal nőtt. A város termelékenységi szintje 50 %-a megyei jogú városok átlagának. A termelékenység növekedése várható az előttünk álló években is.

Zalaegerszeg szektor szerinti szerkezete megfelel a kor követelményeinek. A 2001. évi népszámlálás adatai szerint a tercier szektor aránya 60,6 % volt, ennél magasabb arány a régióban csak Sopronban volt. Különböző források alapján e szektor szerepe tovább nőtt (a 2011. évi népszámlálás nem tárt fel település soros adatokat). Az iparban, építőiparban foglalkoztatottak aránya 37,9 % volt, ami az országos átlagnál magasabb, a régió nagyvárosainál alacsonyabb, kivéve Sopront. Az elsődleges szektort foglalkoztatási részesedése a modern világban csökken.

A feldolgozóiparban a legtöbb dolgozót a gépek, gépi berendezések gyártása ágazat (CK) foglalkoztatja (24 %), aztán a számítógép, elektronikai, optikai termékek ágazat (CI: 12 %). A valamikor jelentős élelmiszer mindössze 2,2 ezer főt (11 %), a textil, ruházati ipar már csak 1,2 ezer főt (6 %).

A munkaerő kínálat szerkezete javult, nem tűnt el, de csökkent a szakképzettség nélküli munkaerő kínálata. Azonban gyakorlatilag eltűnt a képzetlen munkaerő iránti kereslet, legalábbis az Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által ismert piaci szegmensben (a képzetlen munkaerő piaca lokális lett, sokszor a szürke és a feketegazdaságba szorult). A betanított munkások iránti kereslet csökkent, a minőségi követelmények pedig nőttek, vagyis szakképzettséggel rendelkező munkaerőt keresnek betanított munkára (összeszerelőnek) is.

A munkaerő kínálatot befolyásolja az iskolai kibocsátás szerkezete is. Ez a szerkezet jelenleg nem felel meg a munkaadói igényeknek és várhatóan később sem fog megfelelni. 2013-ban 2005-höz képest a városban a gimnáziumi tanulók mennyisége nem változott, a szakközépiskolai tanulók száma 1 ezerrel csökkent (25 %-kal), a szakiskolai tanulók száma is 10 %-kal csökkent. ***A képzési szerkezet befolyásolása a tanulók tanulási szándékainak megváltoztatására mindez ideig nem volt eredményes. A feszültség (a munkaerő-hiány) egyre nő, tehát rendkívül fontos eredményesebbé tenni az pálya/szakmaorientációs tevékenységet, az eddig alkalmazott orientációs szolgáltatásokat bővíteni és diverzifikálni szükséges valamint módszereiben is változtatni kell.***

Zalaegerszeg lakosságából a 2011. évi népszámlálás szerint 27 063 fő foglalkoztatott (2 513 fő munkanélküli). A foglalkoztatottak 10,9 %-a elingázik a városból, Budapestről is 10,1 % ingázik el, ez közepes arány.

A városban foglalkoztatottak 37,8 %-a beingázik, ez a 4. a megyei jogú városok között, Budapestnél is nagyobb. A helyben lakó helyben dolgozók száma 24 113 fő, a városban dolgozók száma 35 425 fő (ez a megye foglalkoztatottjainak 31 %-a).

A munkaerő kínálat egy része a járásból származik és ingázással kerül a városi munkahelyekre. Az ingázási terület meghaladja a járás területét, a megyehatáron is átnyúlik. Az ingázás feltételeinek fejlesztése (pl. közösségi közlekedési rendszerek) szükséges. Az ingázásból származó munkaerő kínálat értéke és szerkezete részben a város oktatási intézményeinek eredménye, valamint a felnőttkori versenyképesség javítására szolgáló projektek is jórészt a városban működnek. A közelből ingázás révén szerzett munkaerő fejlesztése tehát a városi foglalkoztatási paktum feladata.

A munkaerő kínálatot csökkenti az elvándorlás. Ennek nagysága és szerkezete pontosan nem ismert. Ez az ismerethiány akadályozza a megfelelő helyi reakció megalapozását.

A Zala Megyei Kormányhivatal adatai szerint a munkaerő-közvetítőhöz bejelentett új álláshelyek száma a Zalaegerszegi járásban 2015-ben 7 302 fő volt. Ebből a nem támogatott álláshelyek száma 4 310 volt, ami 2013-hoz képest 47 %-kal nőtt (ez is mutatja a gazdaság élénkülését), s az összes új álláshelyek 59 %-át teszik ki, ami a magyar átlaghoz képest nagyon magasnak számít (2013-ban 22 %).

A Zalaegerszegi járásban 2015-ben a nem támogatott álláshely bejelentések 27,4 %-a az N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységek nemzetgazdasági ágból (1 180 db) és 25,7 %-a a C feldolgozóipar gazdasági ágból érkezett (1 109 db).

2015-ben a Zalaegerszegi járásban bejelentett új álláshelyek szerkezete foglalkoztatási csoportonként (2 jegyű FEOR) egy 10-es TOP listán nem túl jó. A 10 csoportból 3 segédmunkás (ennyi van), 2 betanított munkás, 3 szakmunkás és 2 nem fizikai foglalkoztatási csoport van. Az első háromban szerepelnek az egyszerű szolgáltatási foglalkozások (92), az összeszerelők (82), a takarítók és egyéb egyszerű foglalkozások (91). Ez a megyéhez, s különösen más megyékhez viszonyítva még jó kép is.

A nem támogatott álláshelyek TOP listája már jobb képet mutat. Itt segédmunkás csoport csak 2 van (a 92-es és 93-as), betanított munkás csoport 2, ezek vezetik a listát (82 összeszerelők, 84 járművezetők és mobil gépek kezelői), 4 szakmunkás és 2 nem fizikai csoport. Azonban az elmúlt évek munkaerőigény bejelentéseiből nem jött ki igazán a ma már kritikussá vált munkaerő-hiány. Megfelelő információáramlással, annak feldolgozásával és értékelésével lehet elérni, hogy a változások ne meglepetésként érik a döntéshozókat és a piaci szereplőket.

A Zalaegerszegi járásban a regisztrált álláskeresők száma 2976 fő, ez 47 %-kal csökkent 2010 óta. Ez már elég kis mennyiség ahhoz, hogy bizonytalanná tegye a megrendelők igény szerinti merítését.

A nyilvántartott álláskeresők száma összességében is, szakmacsoportonként is nagymértékben csökkent. A szakmai szerkezet azonban 2013 óta szinte egyáltalán nem változott, sőt a megyei szerkezet is nagyon hasonlít ehhez.

Az is tapasztalható, hogy a közfoglalkoztatás kiterjedésével, tehát 2010 óta, a 9. szakmai főcsoportba tartozó egyszerű foglalkozások nyilvántartása megváltozott, a csoportok száma bővült és a nyilvántartottak száma is helyenként bővült, másutt pedig az átlagnál kevésbé csökkent. Ennek oka, hogy már sokan közfoglalkoztatásból lettek munkanélküliek és közfoglalkoztatást is keresnek, tehát egy sajátos piaci rész alakult ki. Ez mennyiségi és minőségi hatással van a versenyszférára is.

Másrészt azonban, az elmúlt két évben megélénkült gazdaság többlet kereslete miatt felgyorsult a munkanélküliek elhelyezkedése. Ez csökkentette az egyes szakmák munkanélküliségét, például a „82 Összeszerelők” foglalkozások eltűntek Zalaegerszegen a tízes listáról. **Csökkent az ellátási idő és az a munkanélküli, aki versenyszférában keres állást és az ellátási ideje alatt nem talál, előfordul, hogy megszakítja a kapcsolatot a munkaügyi szervezettel. Ettől még álláskereső, de ez sem a munkaerő-közvetítő, sem a munkaadók által nem látható. Munkaerő-hiány esetén meg kell keresni a nyilvántartásban nem szereplő, „rejtőzködő” álláskeresőt. Ennek módszerét a foglalkoztatási paktumban ki lehet dolgozni.**

A Kormányhivatal legutóbbi, 2015 őszén keletkezett munkaerő-piaci prognózisa még 2015. IV. negyedévében 428 új belépőt várt, ami a teljes gazdaságra becsülve mintegy 1 ezer fő lehet.

A felmérés szerint a vállalati várakozások 112 fő egyéb termék összeszerelő (23 %) és 70 fő egyszerű ipari foglalkozások (16 %) belépőre számítanak. A leggyakoribb szakmák a munkaerő-forgalomban a várakozások szerint a fentieken túl: telepőr, portás; pék, édesipari termékgyártó; kereskedelmi foglalkozások, egyéb termékgyártó gépek kezelője; húsfeldolgozó; lakatos; mezőgazdasági és ipari gépjávitó, karbantartó; kézi csomagoló; orvos; segédápoló, műtősségéd; takarító, kisegítő; ápoló, asszisztens.

Ezek az adatok összehasonlítva az álláskeresők regiszterével, mind nagyságrendben, mind szerkezetben már igazolják az erős munkaerő-hiányt.

A város munkaerő-piaci szolgáltatói, amelyek a Zala Megyei Kormányhivatal szervezeti keretében dolgoznak, számos szolgáltatási eszközzel rendelkeznek, pénzügyi eszközeik több forrásból származnak. A pénzügyi eszközök között az utóbbi időben csökkent a hazai eredetű források aránya és ezzel párhuzamosan nőtt az Európai Unióból származó források aránya. A legfontosabb források:

- Nemzeti Foglalkoztatási Alap decentralizált foglalkoztatási alaprész
- GINOP 5.1.1. – Út a munkaerőpiacra
- GINOP 6.1.1. – Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
- GINOP 5.2.1. – Ifjúsági garancia program
- munkaerőpiaci programok

Ezek is többféle jogcímen érkeznek, alapvetően azonos, részleteiben mégis eltérő felhasználási szabályokkal. **E források felhasználása csak akkor lehet hatékony, ha megfelelően koordinált, figyelembe veszi a helyi szükségleteket, működésében érvényesíti a helyi akaratot.**

A SWOT elemzésből az alábbiakat emeljük ki:

ERŐSSÉGEK:

- a város meghatározó foglalkoztatási centrum, és beingázási célpont
- vannak meghatározó, irányt mutató nagyvállalkozások és erős középvállalkozások
- a munkaerő képzettségi szintje magas, a városi oktatási kapacitás nagy és színvonalas
- erős feldolgozóipar
- vállalkozásbarát önkormányzati politika (ösztöndíjak, iparterület-fejlesztések, szolgáltatások)

GYENGESÉGEK:

- a vállalkozások tőke szegénysége, és a piaci alkalmazkodásra való korlátozott képessége
- a megyei jogú városok átlagához képest alacsony GDP, termelékenység, és bérszínvonal
- a munkaképes korú népesség képzetlen része kivonul a munkaerő-piacról, ugyanakkor munkaerő-hiány alakult ki
- a munkaerő-piaci koordináció és a vállalati munkaerő-gazdálkodás fejlesztendő
- a képzési szerkezetben a szakképzés folyamatosan pozíciót veszít

LEHETŐSÉGEK:

- a nagyvállalkozások, a klaszterek, az ipari parkok, a támogató intézmények léte, tapasztalata, tudása
- a munkaügyi szervezet és partnereinek tapasztalata, hagyományai, EU forrásai
- a közfoglalkoztatási rendszer még tartja a munkaerő- tartalékká tehető, jórészt képzetlen tömeget
- új módszerek bevezetése a toborzási, munkaerő- felkészítési folyamatokba (pl. közösségi média eszközei, újszerű tréning programok, amelyek a foglalkoztathatóságot javítják)

VESZÉLYEK:

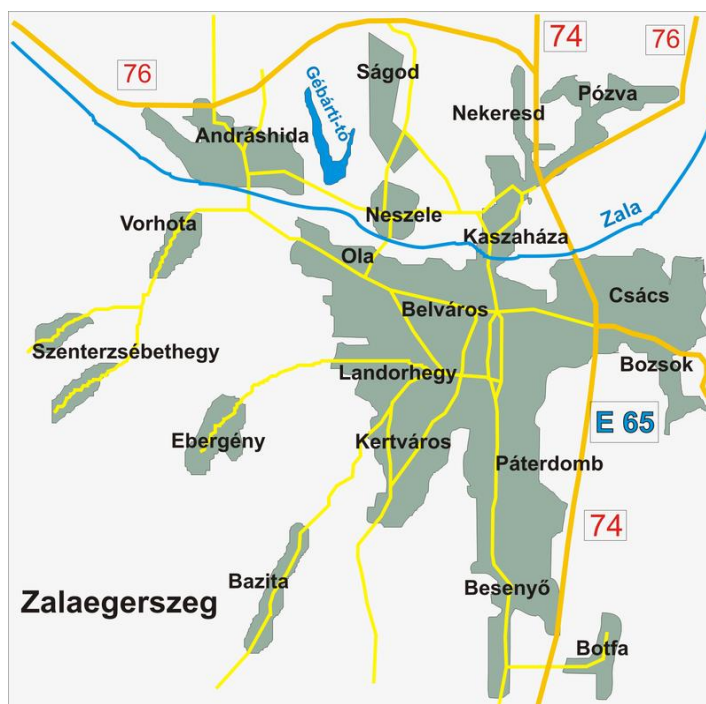
- az erősödő regionális verseny miatt a munkaerőforrások további csökkenése
- az alacsony munkabérek miatti elvándorlás
- a szociális leszakadás erősödése, egyes csoportok kiszorulása a munkaerőpiacról
- beavatkozás nélkül a szakképzési rendszer nem tud elegendő számú és minőségű kibocsátás elérni, amely rontja a gazdaság versenyképességét

Ebből következő stratégiai teendők:

- nagyvállalkozások és minőségi vállalkozások vonzása a helyi erőforrások, benne az értékes munkaerő állomány kihasználása érdekében
- a felsőoktatás fejlesztése
- az innováció erősítése és összekapcsolása a termelői alkalmazással és a munkaerő képességének fejlesztésével
- a gazdasági koordináció fejlesztése, beleértve a szociális partnerség intézményeit is
- a pályaaorientációs tevékenység újraszervezése
- a középfokú intézményekbe való beiskolázás szerkezetének javítása
- a szakképzés feltételeinek és kibocsátásának minőségi fejlesztése
- a szakmai felzárkózás, a pályakorrekció, a szakmai alkalmazkodás és minőségi fejlődés gyorsítása az iskola rendszerű szakképzésben, a termelő iskolában és egyéb felnőtt- és munkaerő-piaci intézményben
- a munkaerő-piaci szolgáltatások fejlesztése a Kormányhivatal szervezeti egységeinél és partnerintézményeinél
- a munkaerőpiac jobb megismerése, intézményi koordináció, a beavatkozási szükséglet felismerése és koordinált megvalósítása
- a munkaerő-közvetítés fejlesztése, a munkaerő-közvetítők intézmények együttműködésének javítása
- mindezeket a **foglalkoztatási paktum** koordinálja.

2. FÖLDRAJZI HELYZET

A projekt Zalaegerszeg város területére terjed ki, amely mintegy 60.000 lakosú megyei jogú város, Zala megye székhelye, a Nyugat-Dunántúlon, a Zalai dombság szívében, a Zala folyó két partján helyezkedik el. Zala megye északi, aprófalvas szerkezetű részén fekszik, így közvetlen vonzáskörzetéhez rendkívül sok kistelepülés tartozik, melyek megközelítése szűk, kanyargós, alsóbbrendű utakon lehetséges. Zalaegerszeg Magyarország 17. legnépesebb városa, növekedése során sok környező kisebb települést magába olvasztott.

forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Zalaegerszeg>

A város elhelyezkedése az északi szélesség $46^{\circ} 50' 43''$ és a keleti hosszúság $18^{\circ} 50' 50''$. Három kistáj, a Göcseji dombság, a Felső-Zala völgye, a Kelet-zalai dombság és 2 folyó, a Zala és a Válicka kereszteződésénél helyezkedik el. Tengerszint feletti magassága 100 m felett van, egyes dombjai megközelítik a 300 m-t. A városban a napsütéses órák száma 1950-2000, ez kevesebb, mint az országban az azonos szélességi körön elhelyezkedő települések esetében szokásos. Ezzel együtt az éves csapadék mennyiség 800 mm körül mérhető, ennél több csak az Alpoknál és annak környezetében van. A város éghajlata kontinentális, annak csapadékos peremterülete. Ennek megfelelő a város flórája és faunája is.

A város alatt a földkéreg vastagsága 25-27 km, ami kevesebb, mint a szárazföldi átlag. Ugyanakkor a geotermikus gradiens az átlagosnál sokkal kisebb. Ez teszi lehetővé a földben rejlő termál- és gyógyvizekhez való hozzáférést.

A város környezeti állapota jó. Megfigyelhető porszennyeződés, ennek oka főleg a közlekedés, kisebb mértékben a környező területek mezőgazdasága. Az ipari káros anyag kibocsátás fő forrása a MOL olajfinomító, amely csökkenő mennyiségben kéndioxidot, szénmonoxidot, nitrogénoxidot és kormot bocsát ki. A zajártalom a közlekedésből származik. A vizek minősége javult a szennyvíz csatornákkal történő elvezetése és a mezőgazdaság kemikália használatának csökkenése miatt. A pollen irritáció egyre több gondot okoz, inkább az érzékenység növekedése miatt. A pollenek, főleg a parlagfű pollen kibocsátása karbantartott. Ez utóbbihoz hozzájárul az, hogy a nem művelt területek nagy része erdő, illetve vizes rét, amely nem kedvező a parlagfűnek. Az is kedvező, hogy a város környéki dombok zártkertjeinek nagy többségét gondosan művelik. Amennyiben azokat elhagyják, - ennek veszélye folyamatosan fennáll, - akkor a károsodás erőteljesen növekedhet.

A város területe, illetve környéke régészeti becslések szerint hozzávetőleg 10 ezer éve többé-kevésbé folyamatosan lakott, így a kelták, majd a rómaiak idejében is. A honfoglaló magyarok is gyorsan megtelepedtek a környéken. A város első írásos említése 1247-ből való. Várát 1664-ben elfoglalták a törökök, ekkor a település elpusztult. Az újjáépítés a 18. században történt. 1826-ban két tűzvész pusztított. Ekkor kezdődött a város kő és téglaházakkal való újjáépítése, a belváros mai szerkezete ekkor alakult ki.

1870-ben Zalaegerszeg vezetése nagyközségi státuszt, Nagykanizsa pedig rendezett jogú városi státuszt választott. Zalaegerszeg jórészt kormányzati nyomásra lett 1885-ben rendezett tanácsú város.

A várost az autópályák és a vasúti fővonalak elkerülik, bár néhány éve közvetlen vasúti összeköttetése van Szlovéniával. Zalaegerszegen nem állnak meg a fontos, észak-déli irányú vasúti járatok, csak Zalaszentivánon keresztül, átszállással lehet csatlakozni hozzájuk. Így ez a falu látja el a vasúti csomópont szerepét.

Zalaegerszeg a 76-os, 74-es és 75-ös fő közlekedési utak közvetlen vonzáskörzetében helyezkedik el. A 76-os út az M7-es autópályán kívül Körmend irányában a 8-as főúttal és ezen keresztül Ausztriával jelent összeköttetést, a 74-es út észak felé Vasvár-Szombathely, déli irányban Nagykanizsa felé tart.

A közlekedésben a legégetőbb problémát az elmúlt években sikerült orvosolni, megépült a 76-os út új, a várost északról elkerülő szakasza. A 6,7 km-es, körforgalmas csomópontokkal tűzdelt szakasz megépítésének hatására jelentősen mérséklődött a tranzitforgalom belvárosra ható nyomása, ezzel együtt a belváros csendesebb, tisztább levegőjűvé vált.

A 76-os kapacitásának bővítése, több szakaszon három sávossá való átalakítása, megkezdődött. Az elkészült szakaszok gyorsabbá és biztonságosabbá tették a Balatonnal és az M7 autópályával való összeköttetést.

Zalaegerszeg népességének változását összehasonlíthatjuk a régió megyei jogú városainak lakosság változásával.

1. táblázat: A megyei jogú városok népességének alakulása a Nyugat-Dunántúli régióban (fő) (forrás: Népszámlálás 2011)

Évek/városok	Zalaegerszeg	Nagykanizsa	Szombathely	Győr	Sopron
1870	10 241	14 840	12 934	32 456	23 102
1900	15 207	27 980	29 959	45 328	36 790
1910	16 727	30 651	37 289	53 356	36 114
1920	19 606	34 169	42 275	60 098	39 525
1941	20 472	35 294	50 939	70 715	47 569
1949	21 688	39 158	47 589	69 583	36 506
1980	53 598	53 624	82 295	121 799	52 663
1990	61 368	55 809	84 508	127 604	53 751
2001	60 651	52 241	79 753	124 556	53 132
2011	58 398	49 425	76 322	121 042	55 594

1870-ben Zalaegerszeg a régióban vizsgált 5 város közül a legkisebb volt. Gazdasági jelentősége nagyjából 1970-ig elmaradt Nagykanizsa mögött. A két zalai város lakosságának száma 1980-ra egyenlítődt ki. A szocialista iparosítás hatására mind az 5 városban gyorsan növekedett a lakosság száma, ez a megyeszékhelyeken 1949 és 1980 között közel megduplázódott. 4 város 1990-re érte el a legmagasabb népességet, Sopron pedig 2011-re. 1980 és 2011 között Zalaegerszeg, Nagykanizsa és Szombathely népessége 7-8 %-kal csökkent, Győr népessége nem változott, Sopron népessége több mint 5 %-kal nőtt. Ma már tehát nem a klasszikus (extenzív) iparosítás a népesség alakító tényező, hanem a nyugati, elsősorban osztrák kapcsolat, amelynek tartalma az ipar (Győr), a szolgáltatásexport és a munkaerőexport (Sopron, de Győr-Moson-Sopron megye nagy része számára is).

Zalaegerszeg számára is tanulságos ez a változás, ezért a népesség megtartás (növelés) egyik feltétele a nemzetközi munkamegosztásba való fokozott bekapcsolódás. Ennek infrastrukturális (közlekedési rendszerek), kommunikációs, pályaorientációs és modernizációs feltételei vannak. Ezeket kell azonosítani.

A lehetőségek között van az idegenforgalom is. A város idegenforgalmi vonzerejét leginkább a fürdőturizmus jelenti, de a kirándulásokra, túrákra csábító romantikus zalai táj is sokak számára vonzó. Az Aquacity Vízicsúszda- és Élménypark, a vele szomszédos termálfürdő és a vízi sportokra kiválóan alkalmas Gébárti-tó egymásra épülő lehetőségei minden korosztály számára élményeket jelentenek, az itt építendő szálloda és konferencia központ pedig további távlatokat nyithat meg a város idegenforgalmában. Az őszi vadászati szezonban a vadban gazdag zalai erdők nagy vonzerőt jelentenek a külföldi vadászok számára is, akiknek jelenléte Zalaegerszeg számára is érezhető és fontos.

A szálláshelyek tekintetében a városban az olcsó kategóriás motelektől a háromcsillagos szállodáig terjed a kínálat, jellemzően egy éjszakát töltenek Zalaegerszegen az idelátogató vendégek, az idegenforgalmi ágazat kiemelt célja a vendégéjszakák számának növelése.¹

¹ <http://www.zalaegerszegi-hirhatar.hu/zalaegerszeg>

3. RELEVÁNS TELEPÜLÉSI, MEGYEI FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ELEMZÉSE FOGLALKOZTATÁSI SZEMPONTBÓL

3.1. ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 2014-2020

Az Integrált Területfejlesztési Stratégia (ITS) a város középtávú fejlesztésének megalapozását szolgálja. Támaszkodik a területfejlesztési koncepcióra és az EU források felhasználását szolgáló Nemzeti Fejlesztési Tervre.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (IVS) – amely lényegében az ITS elődjének tekinthető – 2009-ben hagyta jóvá a Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése.

A Kormány 2012-ben rendeletet alkotott a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról, a településrendezési eszközökről és intézményekről.

A 2009-es IVS a 2007-ben készült hosszú távú Településfejlesztési Koncepcióhoz illeszkedően 5 prioritás mentén jelölte ki a középtávon (2007 és 2013 között) megvalósítandó feladatokat. Az 5 prioritás:

1. Megújuló településszerkezet és közszolgáltatások
2. Környezetminőség, egészségvédelem
3. Megújuló ember, megújuló közösség és kultúra
4. Megújuló gazdasági környezet és új energiák fejlesztése
5. Megújuló térségi arculat és európai kapcsolatok

Az 5 prioritáson belül az IVS összesen 66 projektcsomagokat határoz meg, amelyek további konkrét, középtávon megvalósítandó projekteket tartalmaznak, összesen 142 projektet.

A 142 projektből 2007-2013 között

- megvalósult 21 projekt (15 %)
- részben megvalósult, s továbbra is célként szerepel 42 projekt (29 %)
- nem valósult meg, de továbbra is célként szerepel 58 projekt (41 %)
- nem valósult meg és törölt cél 21 projekt (15 %).

Látható, hogy a projektek 70 %-a város mai fejlettségi szintjén, a jelenlegi gazdasági, társadalmi, szabályozási környezetben folyamatos feladat, nem megoldható egy középtávú ciklusban. Ebből az is adódik, hogy a fejlesztési programoknak időben egymásra kell épülniük, a megvalósítás eszköz és intézményi feltételeiről hosszabb távon szükséges gondoskodni.

A foglalkoztatást elsősorban a munkaerő kínálat oldaláról közvetlenül, vagy közvetetten érintő projekteket célszerű külön vizsgálni:

- munkaerő-piaci képességek fejlesztése: részben megvalósult, továbbra is cél
- nők munkaerő-piaci rehabilitációja: nem valósult meg, továbbra is cél
- GYES-ről, GYED-ről visszatérők munkába állásának elősegítése: részben megvalósult, továbbra is cél
- mechatronika, műszaki mérnök, egészség- és gyógy turizmus kari fejlesztésének támogatása: részben megvalósult, továbbra is cél
- idegenforgalmi menedzsment, település- és piaci marketing szakok indítása: nem valósult meg, törölve
- megújuló energetikai képzés indítása: nem valósult meg, továbbra is cél
- szakmacsoportok számának és térségi hatásának továbbfejlesztése (TISZK): törölve (megjegyzés: ezzel célszerű újra foglalkozni)
- képzés feltételeinek alap infrastruktúra fejlesztése (TISZK): részben megvalósult, továbbra is cél
- képzés feltételeinek eszközfejlesztése (TISZK): megvalósult
- paktumszervezet és működés fejlesztése (Foglalkoztatási Paktum): megvalósult
- eszközfejlesztés (Foglalkoztatási Paktum): megvalósult
- kísérleti működés fejlesztése (Foglalkoztatási Paktum): megvalósult
- Térségi Foglalkoztatási Információs Pont (FIP) fejlesztése (Foglalkoztatási Paktum): törölve (megjegyzés: a munkaerőhiány miatt célszerű újra gondolni)
- munkaerő kölcsönzési rendszer beindítása (Foglalkoztatási Paktum): megvalósult, törölve
- program monitor, célcsoport követése (Térségi Hazatérés Program): részben megvalósult, törölve
- működtetés kistérségi kiterjesztése (Térségi Hazatérés Program törölve
- közösségi és szociális gazdaság fejlesztése: hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának ösztönzése: részben megvalósult, továbbra is cél.

Az ITS-sel párhuzamosan készült Zalaegerszeg hosszú távú **TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ**ja (2014).

Mottója: „Környezeti-természeti, társadalmi-gazdasági, térségi-táji élhetőség, versenyképesség és fenntarthatóság”.

Jövőképe: Zalaegerszeg MJV társadalmának hosszú távú közös célja, hogy a város, kiemelkedő természeti adottságaira, gazdasági szereplőinek képességeire és ambícióira, valamint az itt élő emberek kultúrájára, tudására, Zalaegerszeg fejlődése iránti aktívkötelezettségére és értékteremtő munkájára építve tartósan Magyarország egyik legjobb életminőséget nyújtó településévé váljon, az életminőség minden lényeges, a koncepcióban azonosított tényezője tekintetében.

Átfogó fejlesztési cél /Részcél /Jellemző beavatkozási területek

1. Társadalom

Magas színvonalú és elérhető közszolgáltatások a városban és térségében élő emberek számára

1.1. Magas minőségű és elérhető humán szolgáltatások a város és térsége számára

- 1.1.1. A városban elérhető felsőoktatási tevékenységek összehangolt fejlesztése, színvonalának folyamatos emelése
- 1.1.2. Kiemelkedően jó infrastrukturális feltételek biztosítása az oktatás és nevelés kiválósága érdekében
- 1.1.3. Az egészségügyi szolgáltatások magas minőségének fenntartása verseny piacon értékesíthető rekreációs és egészségügyi szolgáltatások kifejlesztése
- 1.1.4. Társadalmi befogadás és a szociális szolgáltatások infrastrukturális hátterének javítása

1.2. Változatos és magas színvonalú kulturális és szabadidős kínálat

- 1.2.1. Kulturális infrastruktúra bővítése, korszerűsítése, a kulturális élet élénkítése
- 1.2.2. Sport és rekreációs célú infrastruktúra minőségének javítása, bővítése

2. Gazdaság

A városban működő gazdasági szereplők által biztosított jövedelmek és a foglalkoztatottság szintjének tartós emelése

2.1. Specializált és kiegyensúlyozott gazdasági szerkezet, növekvő hozzáadott értéket termelő helyi vállalkozások

- 2.1.1. A helyi mikro-, kis- és közepes méretű vállalkozások működési környezetének javítása és a működő tőke befektetések ösztönzése
 - Mechatronikai és gépipari park fejlesztése
 - Megújuló energiafelhasználáson alapuló élelmiszertermelési és élelmiszer-feldolgozó agráripark létrehozása
 - Logisztikai és Kiválósági Központ létrehozása
 - Szolgáltató központ számára alkalmas befektetési helyszín kialakítása
- 2.1.2. Az idegenforgalmi kínálat elemeinek összehangolt fejlesztése, hangsúlyosan a kulturális és természeti értékekre alapozott turizmus fejlesztésére

2.2. Erős innovációs képességek, mind a gazdaságban, mind a társadalomban

- 2.2.1. Innovációs infrastruktúra (tudástranszfer intézmények, kutatóhelyek, kísérleti műhelyek) fejlesztése
- 2.2.2. Helyi innovációs ösztönzők rendszerének kialakítása
- 2.2.3. Szakképzés, továbbképzés és vállalkozói kompetenciák fejlesztésének ösztönzése

2.3. Hatásos városmarketing és a gazdaság aktív szervezése

- 2.3.1. Zala Brands: nagy hozzáadott értékű helyi termék előállítása, márkázás támogatása
- 2.3.2. Városmarketing és promóció
- 2.3.3. Aktív városi gazdaságfejlesztési politika (befektetés-támogatás, vállalkozásfejlesztés, partnerség) intézményrendszerének erősítése)

3. Épített és természeti környezet

Az épített és természeti környezet kiválóságának biztosítása

3.1. Kiváló állapotú környezeti elemek

- 3.1.1. Vízminőség-védelem
- 3.1.2. Levegő- és zajvédelem
- 3.1.3. Hulladékgazdálkodás, hulladékok hasznosítása

3.2. Vonzó és szerethető városi környezet

- 3.2.1. A városközpont funkcióinak gazdagítása és gépjárműforgalomtól való mentesítése
- 3.2.2. Települési örökségvédelem
- 3.2.3. Arculat-fejlesztés
- 3.2.4. Barnamezős területek hasznosítása, fokozatos bevonása a városfejlesztésbe
- 3.2.5. Lakóövezeti fejlesztések
- 3.2.6. A városi ingatlanvagyonnal való gazdálkodás (a városfejlesztés-rendezés és az ingatlanfejlesztés harmonizálása)
- 3.2.7. Természetvédelem
- 3.2.8. A városi zöldterületek védelme, fejlesztése
- 3.2.9. A csapadék- és árvizek elvezetése és visszatartása, természetes állapotok helyreállítása a Zala városi szakaszán, csapadék- és szürkevíz felhasználásának maximalizálása
- 3.2.10. Környezettudatos városi és várostérségi társadalom kialakulásának elősegítése

3.3. Jelentős mértékben és fenntarthatóan kihasznált természeti erőforrások

- 3.3.1. A megújuló energiák termelése és maximális mértékű, demonstratív jellegű használata a közlekedésben, ipari területek energiaellátásában, városi közösségi létesítmények és intézmények fűtésében és hűtésében
- 3.3.2. A villamosenergia-hálózat fejlesztése a megújuló energiák befogadása érdekében
- 3.3.3. Intelligens hálózati rendszerek kiépítése és működtetése
- 3.3.4. Energiatakarékos közszolgáltatások, épületállomány energiafogyasztásának csökkentése

4. Közlekedési infrastruktúra

A város külső megközelíthetőségének és belső közlekedési rendszerének javítása

4.1. A város külső megközelíthetőségének javítása

- 4.1.1. A térségi közúti közlekedési kapcsolatok javítása
- 4.1.2. A vasúthálózat fejlesztése

4.1.3. A légi közlekedés fejlesztése

4.2. A város belső közlekedési rendszerének javítása

4.2.1. A belváros forgalomcsillapítása

4.2.2. A városrészek közötti közlekedési kapcsolatok bővítése

4.2.3. A városkörnyékre is kiterjedő multimodális és környezetkímélő közösségi és egyéni közlekedési rendszer kialakítása

4.2.4. A kerékpáros infrastruktúra hálózatos bővítése

A Településfejlesztési Konceptió céljai közül ki kell emelni a 2. Gazdaság részt, amely általánosan megfogalmazza: a városban működő gazdasági szereplők által biztosított jövedelmek és a foglalkoztatottság szintének emelése.

Konkrétabban a 2.1.1. cél: a helyi mikro-, kis- és közepes méretű vállalkozások működési környezetének javítása és a működő tőke befektetések ösztönzése, valamint 2.2.3. cél: szakképzés, továbbképzés és a vállalkozói kompetenciák fejlesztésének ösztönzése érdekes a foglalkoztatási paktum számára, vagyis a foglalkoztatási paktumnak szerepet kell játszania e célok megvalósításában.

Az **INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA (ITS)** célkitűzései valamelyest módosultak a Koncepcióhoz képest, de ez helyes, organikus módszer. Az ITS célkitűzései:

Témakör/ Középtávú Cél/ Beavatkozási Területek

1. Társadalom

1.1. Intézményi infrastruktúra és szolgáltatás-fejlesztés

- 1.1.1. Oktatási intézmények fejlesztése
- 1.1.2. Egészségügyi intézményrendszer infrastrukturális és versenypiaci fejlesztése
- 1.1.3. Szociális ellátás és szolgáltatások fejlesztése
- 1.1.4. Sport és rekreációs, kulturális célú területek fejlesztése
- 1.1.5. Kulturális intézményrendszer bővítése, korszerűsítése
- 1.1.6. Sport és rekreációs célú infrastruktúra fejlesztése

2. Gazdaság

2.1. Gazdasági környezet fejlesztése

- 2.1.1. A helyi vállalkozások működési környezetének javítása, működő-tőke befektetés ösztönzése
- 2.1.2. Innovációs és logisztikai képességek fejlesztése
- 2.1.3. Gazdaságfejlesztési politika erősítése

2.2. Idegenforgalomi fejlesztések

- 2.2.1. Turisztikai szolgáltatások fejlesztése
- 2.2.2. Hatékony városmarketing

3. Épített és természeti környezet

3.1. Épített környezet védelme, fejlesztése

- 3.1.1. Városközponti és városrészközponti fejlesztések
- 3.1.2. Barnamezős területek hasznosítása
- 3.1.3. Lakóövezeti fejlesztések
- 3.1.4. Tudatformálás

3.2. Természeti környezet védelme, fejlesztése

- 3.2.1. Természetvédelem
- 3.2.2. A városi zöldterületek védelme
- 3.2.3. Környezeti elemek védelme

3.3. Energiahatékonyság fejlesztése

3.3.1. Megújuló energiák demonstratív használata

3.3.2. Épületállomány és közszolgáltatások energiatudatos fejlesztése

4. Közlekedési infrastruktúra

4.1. Külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése

4.1.1. Külső kapcsolatok fejlesztése

4.1.2. Belső közlekedési kapcsolatok fejlesztése

4.1.3. Belváros forgalomcsillapítása

4.1.4. Városrészek közötti kapcsolatok javítása

4.1.5. Városkörnyékre is kiterjedő multimodális közösségi és egyéni közlekedési rendszer fejlesztése

4.1.6. A kerékpáros infrastruktúra hálózatos bővítése

A foglalkoztatási paktum számára a saját cél- és feladat meghatározáshoz elsősorban az ITS 2.1.1 célját, a gazdasági környezet fejlesztése célt kell kiindulásnak tekinteni.

A 2. 1. Gazdasági környezet fejlesztése jellemző eredmény indikátorai:

- Városi székhelyű K KV-ok által foglalkoztatottak száma (növekszik)
- Városban közepes és nagyvállalatok által befektetett működő tőke-állomány (növekszik)
- Városi foglalkoztatottsági arány (növekszik)
- Becsült K+F ráfordítások (növekszik)
- Helyi együttműködési hálózatok kiterjedése (bővül)
- Helyben működő vállalkozások által megtermelt hozzáadott érték (növekszik)
- Foglalkoztatottak átlagbérének aránya a régiós átlag és a „benchmark” városok arányában (növekszik)
- A város imázsának javulása kiemelt magyarországi és európai célterületeken és befektetői illetve turisztikai szegmensekben.

A 2.1.2. Innovációs és logisztikai infrastruktúra fejlesztése cél tartalma:

„Tudáskerület” létrehozásának megalapozása a volt laktanya területén

A projekt elemei:

- Az egyetemi campus oktatási infrastruktúrájának bővítése (Campus-on jelen levő intézményekkel egyeztetendő)
- Mechatronikai, gépipari, informatikai és megújuló energetikai profilú innovációs központ (KKV-k számára igénybe vehető laboratóriumi illetve fejlesztő terek/kapacitások)
- A „Tudáskerület” feltáró út megépítése (FŐMTERV tanulmány alapján)
- Tanműhelyek létesítése, bővítése, korszerűsítése

Kapcsolódó „soft” programelemek:

Helyi innovációs ösztönzők rendszerének kialakítása

- Vállalkozóvá válást segítő képzés, tanácsadás
- Vállalati együttműködés segítése, szervezése
- Innovatív vállalkozások számára nyújtandó pénzügyi termékek megtervezése, szolgáltatása

Szakképzés, továbbképzés és vállalkozói kompetenciák fejlesztésének ösztönzése

- Igényalapú kompetenciafejlesztés a foglalkoztatás-bővítés érdekében (várhatóan gépipari, logisztikai és megújuló energetikai tevékenységekhez kapcsolódó moduláris és kompetencia alapú szakképzés) a zalaegerszegi felsőoktatási és szakképző intézmények bevonásával.
- A munkaerő piaci szereplők – foglalkoztatók, képző szervezetek, munkaügyi közvetítő szervezetek, stb. – együttműködésének szervezése az önkormányzat aktív részvételével, a munkaerőpiac kínálati és keresleti oldalának összehangolására irányuló operatív és stratégiai tervezési tevékenységek megvalósítása, együttműködve a Nyugat - Pannon Járműipari Együttműködés Zalaegerszegen kívüli szereplőivel.

Nem beruházás jellegű projektek

- NB1 Üzleti infrastruktúrát használó/betelepülő vállalkozások támogatása (becsült költség 1. 800millió Ft)
- NB2 Térségi foglalkoztatási paktum (becsült költség 700 millió Ft)
- NB3 Gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó emberi erőforrás-fejlesztések (becsült költség 500 millió Ft)
- NB4 Humán erő kompetencia (igényalapú kompetenciafejlesztés a foglalkoztatás bővítés érdekében, műszaki duális képzés és műszaki felsőoktatás, alkalmazott kutatás-fejlesztés bővítése) (becsült költség 1. 100 millió Ft)
- NB5 Helyi termékek előállításához kapcsolódó képzések, rendezvények (becsült költség 1 800 millió Ft)
- NB6 Zala Brands (helyi termékek fejlesztése, márkázása és a piacra jutás támogatása, befektetés-ösztönzés)(becsült költség 500 millió Ft)
- NB7 Környezet- és energiatudatos tudatformálás kampány (becsült költség 200 millió Ft)
- NB8 „Mindenki Egerszegre 2” (becsült költség 300 millió Ft)
- NB9 Helyi rendezvények, fesztiválok támogatása (becsült költség 300 millió Ft)

Az ITS részét képezi az **Anti Szegregációs Program (ASZP)**. Ez a helyi Esélyegyenlőségi Programra épül. Ezt az önkormányzat 2007. novemberben módosította és fogadta el, majd 2013. júniusban újból módosította és elfogadta.

Ennek megállapítása szerint Zalaegerszegen szegregált lakóközösség nem jellemző. A szegregáció azonban teljesen nem szűnt meg, a cigány lakosság egyes problémáiban létezik. Ezeket az alábbiak szerint foglalta össze az ASZP:

- a roma népesség rossz környezeti és lakhatási körülményei
- rossz egészségügyi állapotuk
- a roma népesség számáról, jövedelmi és vagyoni helyzetéről nincs pontos adat
- alacsony iskolai képzettség
- elavult szociális bérlakások.

Az elérni kívánt településfejlesztési vonatkozással bíró célokat is összegezte az ASZP:

- a lakhatási és környezeti körülmények javítása
- szűrővizsgálatok, egészségmegőrző programok szervezése
- a városban élő roma népességről naprakész adatbázis létrehozása
- iskolai lemorzsolódás visszaszorítása
- szociális bérlakások felújítása, komfort fokozatának növelése.

Ehhez hozzá lehetne tenni a cigányság képzettségi szintjének szükséges emelését. Ebben az iskolai rendszerű oktatásnak is vannak feladatai, de az iskolai lemorzsolódás csökkentésének is meg kell találni a legjobb formáit. A dán típusú termelő iskola nem csak Dániában, de más európai országokban és Zalaegerszegen is bizonyította alkalmasságát, gyakorlatilag e témában a legjobb gyakorlatnak minősíthető. Bizonyíték a felzárkóztatásban és szakmai végzettség megszerzésében sikeres hallgatók nyílt munkaerő piacon történt elhelyezkedési és megtapadási mutatóit megvizsgálni. Nemcsak a felzárkóztatásban, de a munkaerő-piaci képzés más területein is szükséges a roma célcsoport számára megfelelő kínálat kidolgozása.

A fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának javítása szükséges. Ezzel az ASZP nem foglalkozott részletesen, adathiányra hivatkozva (az adathiány valós probléma). A foglalkoztatási paktumban a fogyatékkal élők és a romák foglalkoztatásának javítására is meg kell keresni a megfelelő intézkedéseket.

Ösztöndíjak Zalaegerszegen

A Zalaegerszegen szakmát tanuló fiatalok kétféle ösztöndíj-támogatásban részesülhetnek. Egyrészt az állam által biztosított Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj igénybevételére kaphatnak jogosultságot, amennyiben a gazdaság által igényelt szakképesítést választanak. Ezen szakképesítésekre (20 darab évente) a kamara mellett működő Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság a gazdasági igényekre alapozva tesz javaslatot. Az ösztöndíj mértéke az első szakképzési évfolyam első félévében tanulónként

egységesen 10 000 Ft/hó, majd a második félévtől tanulmányi eredménytől függően akár 30.000 Ft/hó összegig is emelkedhet.

A másik szakképzési ösztöndíj támogatás Zalaegerszeg Megyei Jogú Város 64/2009. sz. önkormányzati rendelete alapján a Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Zalaegerszeg Megyei Jogú Város közigazgatási területén működő, meghatározott helyi hiányszakmát oktató, szakképző iskolai képzést biztosító feladatellátási helyén (tagintézményében) tanulmányaikat nappali tagozaton folytató tanulókra terjed ki. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének illetékes szakbizottsága minden év november 30-ig dönt a helyi hiányszakmák körének meghatározásáról, módosításáról. Egy tanuló csak egy helyi hiányszakma, valamint csak első szakképesítés megszerzése érdekében folytatott tanulmányok alatt részesülhet önkormányzati szakképzési ösztöndíj támogatásban. Az önkormányzati szakképzési ösztöndíj támogatás mértékét a tanuló mindenkor tanulmányi eredményei határozzák meg, de legalább 3,01 tanulmányi eredményt el kell érni.

Pályaválasztás, pályaaorientációs kezdeményezések a városban

A pályaválasztás elősegítésével, pályaaorientációval több intézmény, szervezet foglalkozik Zalaegerszegen. Együttműködésük jónak mondható, de szükség lenne a végzett tevékenységek hatékonyabb koordinációjára.

Valamennyi szereplővel szemben elvárás e területen a pályaválasztással és pályaaorientációval kapcsolatos tájékoztatás az általános iskolák felső tagozatos tanulói, szüleik, tanáraik körében, illetve szakmát tanulni kívánó középfokú oktatási intézmények tanulóinak. Feladatuk segíteni az eligazodást és tájékozódást a képzési kínálat, az oktatott szakmák terén, annak érdekében, hogy a megfelelő szakmaválasztással csökkenjen a lemorzsolódás, későbbi pályaelhagyás, növekedjék a munkaerőpiacon való hatékony elhelyezkedés.

Egyik ilyen intézmény a Zala Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya, melynek kiemelt tevékenysége a Pályaválasztási Kiállítás és Szakmabemutató szervezése minden év őszén. A Kormányhivatal a FIT- Foglalkozási Információs Tanácsadó tevékenységét a Felnőttképzési Pedagógiai és Humán Szolgáltató Kft. (FEPIH Kft.) közreműködésével látja el, amely foglalkozási és pályainformációs szolgáltatást nyújt fiatalok, pályakezdők, álláskereső, pályaváltásra kényszerülő munkanélküliek számára.

Szintén fontos feladat hárul a Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamarára, amely pályaaorientációs tevékenységével arra törekszik, hogy a diákokat a szakképzés felé irányítsa, kiemelten a hiány és keresett, azaz a kiemelten fontosnak minősített szakképesítésekben.

A területileg illetékes kereskedelmi és iparkamarák 2013-tól pályaaorientációs referenst alkalmaznak, akinek feladata a minél hatékonyabb pályaaorientáció megvalósítása: cég- és üzemlátogatások, osztályfőnöki órák, szülői értekezletek, pályaaorientációs rendezvények keretében népszerűsítik a gyakorlatigényes szakmákat.

Pályaorientációs referensek egyéb feladataik:

- felmérés készítése pályaválasztás előtt álló diákok pályaválasztási szándékáról, ismereteikről
- pályaválasztás előtt álló diákok utazásának megszervezése a Skills Hungary Nemzeti Döntőre, valamint a Szakma Sztár Fesztiválra, valamint a rendezvényen a tárlatvezetés
- szakmai segítségnyújtás a megyei pályaorientációs rendezvényeken
- pályaorientációs szakmai napok szervezése
- nyáron kisinas táborok szervezése
- aktív PR tevékenység
- szakmai kiadvány megjelentetése

A pályaorientációs tevékenységben aktívan részt vesznek továbbá:

- a KLIKK Pedagógiai Szakszolgálat,
- a Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány Karrier Iroda és Diákcentrum,
- a Pedagógiai Oktatási Központ,
- a tanintézmények pályaválasztási felelősei.

Zalaegerszegi kistérség foglalkoztatási paktuma – MALOM Paktum

A Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás Társulási Tanácsa 2006. október 19-i ülésén megbízást adott a Kistérségi Koordinációs Irodának arra, hogy készítse elő a Zalaegerszeg és Térsége Foglalkoztatási Paktum létrehozását. Zalaegerszegi Kistérségért Fejlesztési és Foglalkoztatási Nonprofit Kft a TÁMOP 1.4.4-08/1-2009-0025 projekt keretében nyert el pályázatot a zalaegerszegi kistérségben foglalkoztatási paktum létrehozására.

A paktum kezdeményezés átfogó célja volt a zalaegerszegi kistérségben a foglalkoztatási problémák kezelése, a foglalkoztatási lehetőségek bővítése, a munkanélküliség csökkentése, összehangolt gazdaságfejlesztés és humán erőforrás-fejlesztés megvalósítása. A Malom Foglalkoztatási Paktum a Kistérségi Koordinációs Irodán belül működött a Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 45-49. sz. alatt. Sikeres projekteket valósítottak meg, és különösen aktívak voltak a pályaorientáció, gyárlátogatások szervezése területén. A paktum keretében az Első Magyar-Dán Termelő Iskola Alapítvány, a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás és a Zalaegerszegi Kistérségért Fejlesztési és Foglalkoztatási Nonprofit Kft alkotta konzorcium sikeres projektet valósított meg a TÁMOP 1.4.3-10/2 pályázati konstrukcióban. A projekt célja a zalaegerszegi kistérségben élő, alulképzett, szakmával nem, vagy a munkaerőpiacon eladhatatlan szakmával rendelkező, többszörösen hátrányos helyzetű, a közfoglalkoztatási programokból ki, vagy oda be sem került 18-62 év közötti álláskeresői járadékra vagy segélyre nem jogosult munkanélküliek segítése volt (képzés és munkába helyezés). A menedzsment szervezet megszűnésével a paktum is aktivitását veszítette 2014-ben.

3.2. Az ITS ÖSSZHANGJA MÁS KONCEPCIÓKKAL, TERVEKKEL, STRATÉGIÁKKAL

Zalaegerszeg város ITS-e megfelelő összhangot alakított ki **ZALA MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁVAL**. Ez 2030-ig szóló, valóban hosszú távú koncepció.

Jövőképe: Zala megye a „Zöld Zala” programra építve, gyógyturizmusra, egészség turizmusra, ipari, logisztikai és mezőgazdasági fejlesztésekre támaszkodva, a természet egyensúlyát megőrizve, összetartó társadalmat és tisztas megélhetést biztosító gazdasággal, erős területi kohéziót biztosító közlekedési rendszerrel és élhető települések együttműködő hálózatával harmonikusan fejlődik”.

A célállapot elérését három átfogó cél szolgálja: jól működő, fejlett gazdaság; élhető Zala megye; foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió.

A megyei területfejlesztési koncepció ágazati stratégiai céljai:

1. Jól működő, fejlett gazdaság

- 1.1. KK V-k és nemzetközi nagyvállalatok aktivitásának élénkítése
- 1.2. Jövő centrikus, piacképes gazdasági tevékenységek fejlesztése
- 1.3. Hagyományokon alapuló gazdasági ágazatok megerősítése, hozzáadott érték növelése

2. Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió

- 2.1. A jövő iparágait és a hagyományos ágazatokat támogató rugalmas képzési rendszer
- 2.2. Társadalmi depresszió kezelése, felkészítés a munkára

3. Élhető Zala megye

- 3.1. Egészséges, vonzó, emberközpontú épített- és természeti környezet
- 3.2. Korszerű, elérhető intézményi struktúra és szolgáltatás-rendszer, egyenlőtlenségek csökkentése

Területi stratégiai célok:

1. Észak-Zala gazdaság- és iparfejlesztése (Zalaegerszeg, Zalaölvő, Zalaszentgrót és térsége)
2. Dél-Zala (Nagykanizsa, Zalakaros, Lenti és Letenye térsége) diverzifikált újraiparosítása és gazdaságának revitalizációja
3. Zala balatoni térsége (Keszthely és Hévíz térsége) kreatív tudásra és természeti értékekre épülő fejlesztése.

A területfejlesztési koncepció részeként elkészült **ZALA MEGYE SZAKKÉPZÉS-FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA**.

Az ITS céljainak és beavatkozási területeinek meghatározásakor az egyik fő szempont volt a szakképzés-fejlesztése, elsősorban gépipari, logisztikai és megújuló energetikai tevékenységekhez kapcsolódóan.

Az ITS gazdaság- és szolgáltatásfejlesztési javaslatai igazodnak a Szakképzés-Fejlesztési Koncepció célrendszeréhez, annak megvalósulását segítik az által, hogy az igényalapú kompetenciafejlesztést támogatja a foglalkoztatás-bővítés érdekében (gépipari, logisztikai és megújuló energetikai tevékenységekhez kapcsolódó moduláris és kompetencia alapú szakképzés). Mindez a zalaegerszegi felsőoktatási és szakképző intézmények bevonásával történik, az oktatás és nevelés kiválósága érdekében az infrastrukturális feltételek fejlesztésével.

A Zala Megyei Területfejlesztési Koncepció alapján a megye elkészítette a **Zala Megye Területfejlesztési Program - Stratégiai és Operatív Programot**, melynek első szakasza a stratégiai program, a második pedig az operatív program.

A Területfejlesztési Program részeként elkészült a Zala Megyei Gazdaságfejlesztési Részdokumentum, Zalaegerszeg és Nagykanizsa Megyei Jogú Városok fejlesztési programcsomagjai, valamint a járási projektcsoportok.

A stratégiai program meghatározza a **fejlesztési prioritásokat**, amelyek az alábbiak:

1. Innovatív, jövőbeni húzóágazatok fejlődésének és hálózatosodásának elősegítése
2. Helyi értékekre épülő versenyképes gazdaság megteremtése
3. Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében
4. Integrált programok a szegénység és kirekesztettség kezelésére és a fiatalok elvándorlásának mérséklése érdekében
5. Integrált környezetvédelmi programok a következő generációk életésélyeinek megtartása és a környezeti szempontból fenntartható fejlődés érdekében
6. A városi szövet és a települési épített környezet fenntartható fejlesztése
7. Összehangolt infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió erősítése érdekében.

Ebből ki kell emelni a 3. pontot, amely az oktatás, a képzés és a közszolgáltatás fejlesztését fogalmazza meg a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése céljából. Hasonlóan fontos számunkra a 4. pont is. Ezeknek a foglalkoztatási paktumban szerepet kell játszani.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város **Szociális Szolgáltatástervezési koncepciójának** jövőképe, „Zalaegerszeg a környezetével harmóniában élő, dinamikus gazdasággal rendelkező középváros, gazdag szellemi potenciállal, nívós feltöltődési lehetőségekkel”, fő célkitűzése „a városban élők életminőségének jobbá tétele” városfejlesztési stratégiai célra vezethető vissza.

A Nemzetgazdasági Minisztérium a Nemzeti Innovációs Hivatal közreműködésével 2013-ban elkészítette az ország **Nemzeti Intelligens Szakosodási (S3) Stratégiáját**.

A zalaegerszegi ITS-sel egy időben készült a „**RIS3 – Intelligens innovációs szakosodási stratégia Nyugat-Dunántúli régióban**” c. dokumentum 2014-2020 tervezési időszakot átfogó előkészítése. Zalaegerszeg város (és a megye) innovációjában ennek értékesítése nagy lehetőségeket jelent, s nagymértékben alakítja át a foglalkoztatási viszonyokat is (a foglalkoztatás ágazati és szakmai szerkezetét, a távmunka szélesedését, a képzettségi követelményeket).

Elkészült az **Ifjúsági Konceptió és Cselekvési Terv**. Ezt a foglalkoztatási paktumnak hasznosítania kell, mert a városból való elvándorlás elsősorban az ifjúság esetében nőtt meg.

A **LOCAL AGENDA 21- Zalaegerszeg Fenntartható Fejlődés Helyi Programja** elsősorban a környezetvédelemmel és a megújuló energiaforrások hasznosításával foglalkozik.

További tervek és programok:

- Idősügyi Konceptió 2012-2015
- Sportkonceptió 2010-2015
- Sporttámogatási konceptió 2012-2020
- Kulturális Konceptió 2012-2015
- Drogellenes Stratégia 2011-2017
- „Egymásra hangolva” program 2013-2014
- Idegenforgalmi Konceptió 2014-2020
- Gazdaság-élénkítő Program
- Sportlétesítmény-fejlesztési Konceptió 2011
- Települési Környezetvédelmi Program 2011
- ÖKOVÁROS Konceptió
- Zöldfelületi Stratégia – 2014. Cselekvési terv
- Hulladékgazdálkodási Terv 2014-2016.

4. NÉPESSÉG, DEMOGRÁFIA

A 2. fejezetben, amely Zalaegerszeg földrajzi bemutatásáról szólt, láttuk Zalaegerszeg népességének alakulását az elmúlt másfél évszázadban. Ez a folyamat vezetett oda, hogy a valamikori nagyközség, melynek lakossága alig haladta meg a 10 ezer főt, Magyarország 17. legnépesebb városává vált. Közel 100 éven át lassan, majd az 1960-as évektől gyorsan növekedett. E növekedés alapja az extenzív iparosítás volt, lehetővé tette egy intenzív lakásépítési program, amelynek során új városrészek jöttek létre. A népesség növekedés nagyrészt a környező, közel 200 kistelepülésről történő bevándorlásból adódott.

A város népessége az 1990-as évektől csökken. Ebben az időben vált ismertté, hogy kimerültek a magyar gazdaság extenzív fejlődésének lehetőségei. Az új, intenzív szakasz azonban nem kezdődött meg, részben erőforráshiány, részben szerkezeti okok miatt. A gazdasági rendszerváltás lehetővé tette az Európai Unióval való kapcsolatok intenzívvé tételét. Ez a lehetőség azonban csak Budapest és a nyugati Duna szakasz számára vált tényleges növekedéssé. Az ország többi részében megtorpanás, így Zalaegerszegen is, másutt erős visszaesés jellemző máig. Ez mutatkozik meg a demográfiai alakulásban is (1. táblázat). Tehát a nyertes területek (Győr, Sopron) megőrizték népességüket, mások vesztek.

A képet árnyalja, hogy az elmúlt két évtizedben a kisebb városokban, így Zalaegerszegen is megfigyelhető egy agglomerálódás. A városi lakosok egy része, sokszor a módosabbak, elköltözik valamelyik városkörnyéki településre, onnan járnak dolgozni. Számunkra az ingázás kevesebb áldozatot jelent, mint amennyi előnnyel jár a jobb lakás/családi ház és környék. Ez Zalaegerszeg esetében mintegy fél tucat települést jelent (Nagykanizsa esetében ez nem figyelhető meg). Az agglomerációba tartozó településeken általában magasabb a foglalkoztatási szint és kisebb a munkanélküliség, mint a centrum városban (ez nem minden esetben van így, a magasabb státuszú ingázók nagy aránya esetén igen, ha az alacsony státuszú ingázók jellemzőek, akkor nem).

Magyarországra jellemző a népesség természetes fogyása, vagyis az, hogy a halálázások száma rendszeresen felülmúlja a születések számát. Ez még a Nyugat-dunántúli régió megyei jogú városaira is jellemző². 2010. és 2014. adatai szerint a természetes fogyás Zalaegerszegen 234, illetve 237 fő, ez 2014-ben -4,0 ezrelék. Nagykanizsán rosszabb a helyzet, a másik három városban valamivel jobb.

A természetes fogyás fő oka a születések számának csökkenése (a halálozási ráta is magasabb az Európában szokásosnál). A 0-4 éves népesség aránya Magyarországon az 1980. évi népszámláláskor még 8,1 % (ez egyébként akkor a 2. legnépesebb 5 évet átfogó korcsoport volt), 2011-ben 4,8 % (egyébként 2001-ben is). A 2011.évi népszámlálás adatai szerint a 0-4 éves aránya Zala megyében 4,1 %, Zalaegerszegen 4,3 %, Nagykanizsán 4,3 %.

² 5. sz. melléklet - Népmozgalmi adatok a Nyugat-dunántúli régió 5 megyei jogú városában

A legnépesebb 5 éves korcsoport Magyarországon

- 1980. évi népszámlálás 25-29 éves 8,3 %
- 1990 évi népszámlálás 35-39 éves 8,2 %
- 2001. évi népszámlálás 45-49 éves 8,1 %
- 2011. évi népszámlálás 55-59 éves 7,9 %.

Az adatok alapján valószínű, hogy a 2021. évi népszámláláskor a munkaképes korú népesség legnépesebb korosztálya az akkori 40-49 éves lesz.

Zala megyében és Zalaegerszegen is a legnépesebb 5 éves korosztály a 2011. évi népszámlálás idején az 55-59 éves csoport, de az országosnál is magasabb aránnyal 8,7 %, illetve 8,9 %. Zalaegerszeg rosszabb adata a 70-es, 80-as évek bevándorlása miatt alakult ki. Mind a megyében, mind Zalaegerszegen 2021-ben a munkavállalási korú népesség legnépesebb 5 éves korcsoportja a 45-49 évesek lesznek. Ezekből az adatokból az is következik, hogy a születési ráta a következő években még tovább romolhat.

Azok a városok, amelyek megőrizték népességüket, ezt a vándorlási nyereséggel³. A TeIR adatait vizsgálva 2010-ben és 2014-ben, azt látjuk, hogy Szombathely, Győr és Sopron vándorlási nyereséget ért el, Nagykanizsának vándorlási vesztesége volt, Zalaegerszeg azonban 2010-ben jelentős vándorlási nyereséget, 2014-ben némi veszteséget könyvelhetett el. Zalaegerszeg esetében a vándorlás nagyon intenzív volt, 2-3,5 ezres nagyságot ért el (mint Szombathely és Sopron), de az elvándorlás is intenzív volt. Érdemes lenne a vándorlási okokat vizsgálni.

A népmozgalmi adatok⁴ szerint 2014-ben a népességfogyás Zalaegerszegen 12,0 ezrelék, Nagykanizsán 17,9 ezrelék, a népességnövekedés Szombathelyen 3,4 ezrelék, Győrben 3,0 ezrelék, Sopronban 6,6 ezrelék. Ez jelentős különbség.

Meg kell jegyezni, hogy mindig számolni kell adatfelvételi vagy adatgazdálkodási hibával, mely szerint Zalaegerszeg és Győr 2010. december 31.-e és 2011. január 1.-e között több mint 1 ezer – 1 ezer lakost veszített⁵.

A korstruktúrát⁶ tekintve Magyarország és Zala megye esetében időbeni összehasonlítást is végeztünk. Ez azt mutatja, hogy 1990-től 2011-ig a 0-19 éves népesség aránya csökken (20,5, illetve 18,4 %-ra), míg az 59 évnél idősebbek aránya nő) 23,3, illetve 25,2 %-ra, vagyis az idősek többen lettek, mint a 20 év alattiak. Ez a különbség mutatkozik Zalaegerszegen, Nagykanizsán, Győrben és Sopronban is (lehet mondani, hogy előregedtek), érdekes módon Szombathelyen még több a fiatal, mint az öreg.

³ 5. sz. melléklet - Népmozgalmi adatok a Nyugat-dunántúli régió 5 megyei jogú városában

⁴ 6. sz. melléklet - Népmozgalmi adatok a Nyugat-Dunántúli régió 5 megyei jogú városában 2014-ben

⁵ 7. sz. melléklet - A lakónépesség alakulása a Nyugat-Dunántúli régió megyei jogú városaiban

⁶ 2. sz. melléklet - A népsűrűség alakulása, terület és 2. sz. melléklet - A korstruktúra alakulása Magyarországon és Zala megyében a 2011. évi népszámlálás adatai alapján

A 20-59 évesek aránya, tehát a klasszikus munkavállalási korú népesség, az országban 2001-re nőtt (56,4 %), majd csökkent (56 %-ra. Zala megyében még 2011-ben is csekély növekedést figyelhettünk meg. A Nyugat-Dunántúli régió megyei jogú városaiban legalább 57,3 % a 20-59 évesek aránya (Sopron), a legmagasabb Szombathelyen (58,1 %). Zalaegerszeg helyzete (57,4 %) tehát nem kedvezőtlen.

Zalaegerszeg demográfiai folyamataival hosszabb távon foglalkozva érdekes dolgokat látunk.

2. táblázat: Zalaegerszeg állandó népessége korcsoportok szerint (fő) (forrás Népszámlálás 2011)

Korcsoport	2003	2005	2010	2012	2013	2020
0-2 éves	1420	1493	1528	1386	1369	1331
3-5 éves	1325	1400	1606	1592	1510	1682
6-13 éves	4686	4213	3704	3845	3958	3504
14 éves	713	655	566	444	436	320
15-17 éves	2087	2066	1692	1637	1512	1216
18-59 éves	38436	38318	36478	35576	36062	35265
60 éves +	11429	12029	13809	14617	15131	19380
20-39 éves	n.a.	18652	17804	17488	16898	14887
Állandó népesség	60156	60174	59464	59097	58978	58174

Az előreszámítás adatai közül a 3-5 éves népesség száma biztosan felülbecsült, a 6-13 éves és a 14 éves népesség biztosan alulbecsült. A 60 évesnél idősebb népesség számának és arányának növekedése magyar és európai tendencia is. Kritikus a 20-39 éves népesség, ahol az adatok csökkenést mutatnak és az előrejelzésből is ez derül ki. Mivel a következő években is vándorlási nyereség várható, - az előreszámításnál ezt vettük figyelembe, - kívánatos lenne, ha ez a 20-39 éves korosztály létszámát erősítse. Erre kell megoldásokat keresni és találni a foglalkoztatási paktumban is. A munkaerő iránti kereslet kielégítése mind minőségi, mind mennyiségi szempontból rendkívül fontos, melyhez oktatási, képzési teljesítmény szükséges.

A foglalkoztatáspolitikában a demográfiai számítások célja a munkaképes korú népesség, végső soron a munkaerőforrás megállapítása. Most számok nélkül vegyük át a fő tendenciát. Az 1940-1950-es években egy nagy születési hullámhegy volt, amely Európában a háborúval sújtott országokban megfigyelhető. Ez a születési hullámhegy 20-25 évenként csökkenő amplitúdóval megismétlődik, majd 3 nemzedék után elmarad.

Ennek hatására Magyarországon a munkaképes korú népesség 20 éven át, 2006-ig nőtt. Ez a többlet is hozzájárult a nagy munkanélküliség kialakulásához (másik ok a privatizáció és struktúraváltás). A munkaképes korú népesség 10 éve csökken, közben felgyorsult a gazdasági emigráció (90-es években még egyensúlyban volt a külföldről történő bevándorlás és a külföldre történő elvándorlás), ez az egyik oka az erősödő munkaerőhiánynak. A folyamatban levő demográfiai változások miatt a munkaképes korú népesség csökkenni fog hosszú távon is. Ezen változtatni csak migrációs nyereséggel lehet.

Ennek hiányában a meglevő forrás jobb kihasználása, vagyis a foglalkoztatási ráta növelése szükséges (ez még a külföldön dolgozókat beszámolva is alacsony). Ez azonban minőségi korlátokba és szociális akadályokba ütközik. Ezeket aktív, minőségi foglalkoztatáspolitikával, a foglalkoztathatóság javításával, az inaktivitás mértékének csökkentésével, helyi szinten céltudatos együttműködéssel, hatékony oktatási- és a szükségleteket kielégítő képzetekkel, munkaerő piaci szolgáltatásokkal lehet elérni.

5. HÁZTARTÁSOK, CSALÁDOK HELYZETE

A következő táblázatok mutatják, hogy a háztartások, családok száma nőtt. Ezek mind változatosabbak, kifejezik a szabadságot, ugyanakkor veszélyeztetettebbek is.

3. táblázat: A háztartások összetételének alakulása a 2011. évi népszámlás adatai szerint

Megnevezés	1980	1990	2001	2011
Háztartások száma	17641	21450	22766	25729
100 háztartásra jutó személy	304	277	259	227
100 háztartásra jutó foglalkoztatott	159	137	121	106

A háztartás gazdasági és fogyasztási egység. Számának növekedése jó, abban az esetben, ha az elég erős és biztonságos. Fogyasztási egységként is akkor gazdaságos, ha minél több személyből áll, mert például megoszlanak a rezsiköltségek, a fogyasztási javak beszerzése olcsóbb lehet, a fogyaszthatóvá tétel is gazdaságosabb. Azonban Zalaegerszegen (is) a háztartás tagjainak száma csökkent (mintegy egynegyedével), ez fogyasztáscsökkenést okozhat, amennyiben a család reáljövedelme nem nő jelentősen.

A 100 háztartásra jutó foglalkoztatottak száma is jelentősen csökkent, s ez a csökkenés még gyorsult is. Ez a jövedelembiztonság és a jövedelemszint tekintetében jelent veszélyeket. A munkanélküliség növekedésével járó válságra tehát nem a háztartások megerősítésével, hanem gyengítésével válaszoltak az emberek.

4. táblázat: A családok helyzetének alakulása a 2011. évi népszámlálás adatai szerint

Megnevezés	1980	1990	2001	2011
Családok száma	15519	17335	17813	16888
100 családra jutó családtag	312	303	286	275
100 családra jutó gyerekek száma	122	118	103	94
100 családra jutó 15 évesnél fiatalabb gyerek száma	89	77	50	43

A családok száma még csökkent is 2001. és 2011. között. Figyelemre méltó, hogy 1980-ban még a háztartások 86,5 %-a, 2011-ben már csak 65,6 %-a volt családi háztartás. Csökkent a családok mérete és a gyerekek száma is.

A városban élő 15 évesnél idősebbek száma 51987 fő (2011. évi népszámlálás). e sokaság 32 %-a nőtlen vagy hajadon, 45 %-a házas, 10 %-a özvegy, 12 %-a elvált. Élettársi közösségben él 10 %. A házasságban, élettársi közösségben élők aránya tehát 55 %, ez akkor is kevés, ha érthető okokból kitolódik a tartós párválasztás ideje.

Ezek az adatok arra utalnak, hogy a társadalom alapegységének, a családnak, a háztartásnak társadalmi szerepe csökkent. A gyors társadalmi és gazdasági változások miatt az embereknek egyre több és egyre súlyosabb kihívásokkal kell szembenézni (munkanélküliség, a technológiai és gazdasági változások), ehhez támogatásra van szükség (anyagi, lelki, tudáserősítő, társadalmi kapcsolatokkal bíró). Ezt jó esetben saját közössége nyújthatja, a család, a közös háztartásban élők. Ha annak ereje csökken, következik az elmagányosodás. Ezt társadalmi segítséggel kell pótolni. A logika itt tér vissza a munkaképes korú népesség csökkenéséhez, illetve annak szükségességéhez, hogy azt minél jobban aktivizáljuk.

6. LAKÁSHELYZET, KÖZMŰVEK, INFOKOMMUNIKÁCIÓ

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint Zalaegerszeg városban a lakások száma 25791, ebből a lakott lakások száma 24097, a lakatlan lakások száma 1694. A lakatlan lakások aránya 6,6 %, ezek aránya Zala megyében már 13,7 %, az országban pedig 10,9 % (477873 üres lakás). Az országban az üres lakások száma a 2001. évi népszámlálás óta mintegy 100 ezerrel nőtt, aránya akkor 9,2 % volt. Magyarországon a lakások száma a 2011. évi népszámlálás idején 4390302 volt, s ez 2001 óta 6 %-kal nőtt. A 100 lakásra jutó lakók száma 237 fő, kevesebb, mint a megyei átlag (259fő), s mint az országos átlag (248 fő).

Zalaegerszegen a lakások 18,2 %-a a rendszerváltozás után épült. A lakásépítés szempontjából a legdinamikusabb évtized az 1970-1980 közötti, amikor 7702 lakás épült városban, több mint az elmúlt 20 évben. Szintén dinamikus volt a 60-as és a 80-as évtized (5282 lakás, illetve 5375 lakás épült). Közel 1 ezer lakás még 1946 előtt épült, ez 3,9 %-a a lakásállománynak. Az is érdekes, hogy a nagy visszaesést jelentő '90-es évek után, amikor az épített lakások száma mindössze 1694 volt, a 21. század első évtizedében élénkülés következett be 2914 lakás építésével, de ennek kétharmada az évtized első felében épült (2024). A visszaesés oka a gazdasági válság, ez valamelyest enyhült, de a lakásépítés továbbra is válságban van.

A lakások közüzemi ellátottsága nagyot javult.

5. táblázat: A közüzemi ellátottság aránya (forrás: Népszámlálás 2011)

Megnevezés	Hálózati vízzel	Házi víz-ellátással	Meleg folyó-vízzel	Vízöblítéses WC-vel	Köz-csatornával	Házi csatornával	Összes
	rendelkező lakások aránya %						
Zalaegerszeg 2011.	99,4	0,2	98,6	98,6	96,5	3,0	100,0
Zala megye 2011.	96,3	0,7	93,0	92,9	81,7	15,1	100,0
Magyarország 2011.	95,5	2,2	94,5	94,4	77,2	22,5	100,0
Magyarország 2001.	88,6	2,1	89,8	86,7	56,2	36,3	100,0
Magyarország 1980.	58,0	7,2	n.a.	53,4	37,0	31,0	100,0

A lakások közüzemi ellátottsága magas színvonalú. Zalaegerszegen a legfontosabb mutatók teljesnek mondhatók, így a közcsatornával való ellátottság is, vagyis a szennyvízellátó bezárult. Ez még nem mondható el Zala megyére, s az országos átlagra sem. Magyarországnak a korábbi népszámlálások során felvett adatai mutatják a megtett utat. Ez főleg a közcsatornával való ellátottság 1980. évi 37 %-os arányában látszik.

Zalaegerszegen az összkomfortos lakások aránya 58,4 % (Zala megyében 50,1 %, országos átlag 61,4 %), az összkomfortos és komfortos lakások együttes aránya 97,7 % (a megyében 91,2 %, az országos átlag 92,4 %)⁷.

Az önkormányzati bérlakások -mint a lakásrendszer fontos területe - száma Zalaegerszegen 2014-ben 803, az elmúlt évek során folyamatos csökkenést mutatott.

6. táblázat: Az önkormányzati bérlakások a lakások komfortfokozata szerint *(forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Igazgatási Osztály)*

Komfortfokozat											
Év	Összkomfortos		Komfortos		Félkomfortos		Komfort nélküli		Szükséglakás		összesen db
	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	
2007	552	54,5	332	32,8	9	0,9	96	9,5	23	2,3	1012
2009	540	57	315	33,3	5	0,5	67	7,1	20	2,1	947
2011	485	55,5	298	34	5	0,5	67	7,7	20	2,3	875
2012	481	56,6	278	32,7	5	0,5	66	7,8	20	2,4	850
2013	471	58,2	267	33	1	0,1	56	6,9	14	1,8	809
2014	472	58,8	262	32,6	1	0,1	54	6,7	14	1,8	803

Ezek arra utalnak, hogy a lakásállomány mennyiségben és minőségben is megfelel, nagyobb munkaerőmozgás fogadására is alkalmas. Meg kell jegyezni, hogy a lakások karbantartása és korszerűsítése, a fenti eredmények ellenére még nem kielégítő főleg az energia hatékonyság szempontjából. Zalaegerszegen jellemzően nincs telepszerű, szegregált lakóhely, de még vannak rossz minőségű lakásban lakók, ezek aránya a megyében és országosan még nagyobb.

A kommunikációs kapcsolatok dinamikusan fejlődtek az elmúlt negyedszázadban. A vezetékes telefonvonalak száma 2014-ben 16585, ez a lakások 64 %-a, a közüzemi vonalak száma 1888, összesen 18453. Az ezer lakosra jutó telefon fővonalak szám 313, ez az utóbbi években már csökkenőben van, mert jól a helyettesíti a mobil telefon. A fővonalak 21 %-a ISDN vonal (3947). Az internet előfizetések száma 19231, vagyis ezer lakosra 326 internet előfizetés jut (100 lakásra 74). (A bekezdésben található adatok forrása: TeIR.)

⁷ 8. sz. melléklet - A lakások komfortossága

7. GYERMEKELLÁTÁSI HELYZET

Zalaegerszeg városban összesen 4 **önkormányzati fenntartású óvoda intézmény** működik, 13 székely és tagóvodával, 2 további feladatellátási hely, összesen 70 csoporttal, 144 fő óvodapedagógussal és 91 fő nevelő munkát segítő alkalmazottal.⁸

Az Nkt. 4. melléklet 3. pontja szerinti csoportlétszám összesen 1750, az alapító okiratok szerint felvehető maximális gyermeklétszám összesen 1907.

A 2016. októberi adatok szerint a beíratott gyermekek száma 1514, az év végéig várhatóan beíratásra kerülő gyermekek száma 10. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város kistérségi központi szerepéből következően más településről bejárók gyermekek aránya 6 %.

A 2008 évi adatokkal (1716) összehasonlítva a 202-vel kevesebb gyermek jár óvodába. Az átlagos csoportlétszám 2003-ban 23,2 fő, 2008-ban 24,2 fő, míg jelenleg 21,6 fő, ami a 2011. évi CXCV. törvény 4. mellékletében meghatározott átlag 20 főhöz közelebb áll, mint a 25 fős maximális csoportlétszámhoz.

Az intézmények Nkt. 4. melléklet 3. pontja szerinti csoportlétszám szerinti kihasználtsága 86,5 %, a felvehető maximális gyermeklétszám szerinti kihasználtsága 79,4 %, így városban megfelelő férőhely keretet áll rendelkezésre a gyermekek óvodai neveléséhez.

Az óvodák működtetéséhez a személyi feltételek optimálisak, minden óvodai csoporthoz biztosított a két fő szakképzett óvodapedagógus. A beilleszkedési, magatartási zavarokkal küzdő gyermekekkel való foglalkozáshoz integrált óvodai szinten fejlesztő pedagógus folyamatosan biztosított volt az elmúlt években. Az intézmények infrastruktúrája jó az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően, épületkorszerűsítések, eszközfejlesztések történtek. A további tervezett fejlesztéseket 2 óvoda esetén pályázati források igénybevételeivel kívánják megvalósítani *(részletesen a 13. fejezet tartalmazza)*

Az **alapítványi, egyházi, egyesületi fenntartású óvoda intézmények** száma 4, ahol összesen további maximum 194 gyermek ellátását tudják biztosítani.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város 2015-2016 évi **Szociális szolgáltatástervezési koncepciója** megállapítása szerint a város a 3 év alatti gyermekek **bölcsődei** napközbeni ellátása területén elégséges kapacitásokkal rendelkezik. A gyermekjóléti ellátás feladatkörébe tartozó Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék 4 bölcsődéjében összesen 396 gyermek ellátására áll rendelkezésre férőhely, gondozási díj ellenében, ahol jelenleg 268 a bölcsődéskorú gyermekek tényleges létszáma⁹. A feltöltöttség 67,7 %. A bölcsődei férőhelyeket tekintve a város rendkívül kedvező helyzetben van, a korosztály 20 %-nak biztosítható ellátás, ami országos szinten kiemelkedő arány.

⁸ 21. sz. melléklet - Zalaegerszeg MJV területén működő köznevelési intézmények

⁹ 22. sz. melléklet - Zalaegerszeg MJV területén működő bölcsőde intézmények

Az infrastrukturális fejlesztés 1 bölcsőde intézmény esetében pályázati forrásból tervezett. *(részletesen a 13. fejezet tartalmazza)*

7. táblázat: Zalaegerszeg MJV területén működő gyermekellátási és köznevelési intézmények *(forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Humánigazgatási Osztály)*

Intézmény	Indítható óvodai csoportok száma	Az Nkt. 4. melléklet 3. pontja szerinti csoportlétszám	Alapító okirat szerint felvehető maximális gyermeklétszám
Belvárosi I. Óvoda*	19	475	530
Kis u.	12	300	
Mikes.	4	100	
Szivárvány téri	2	50	
Ságod (feladatellátási hely)	1	25	
Belvárosi II. Óvoda	16	400	430
Kosztolányi	5	125	
Petőfi	5	125	
Radnóti	4	100	
Szt. László	2	50	
Kertvárosi Óvoda	18	450	495
Csillagközi	8	200	
Napsugár	6	150	
Andráshidai	4	100	
Landorhegyi Óvoda**	17	425	452
Úrhajós	6	150	
Kodály	5	125	
Landorhegyi	5	125	
Bazita (feladatellátási hely)	1	25	
Önkormányzati óvodák összesen	70	1750	1907
Szent Család Óvoda	4	100	100
Bandi Cica Montessori Óvoda	2	50	49
Játékmackó	1	25	25
Naprávár Waldorf Óvoda	1	25	20
Nem önkormányzati óvodák összesen:	8	200	194

8. A GAZDASÁGI HELYZET ELEMZÉSE

8.1. A GAZDASÁGI SZÍNVONAL ÉS SZERKEZET

Zalaegerszegen szükség van a munkaerő piac releváns szereplőinek részvételével és partnerségével a város gazdaságát közvetlenül befolyásoló intézkedések, támogatások és szolgáltatások megszervezését biztosító közvetlen, belső megállapodásra, nevezetesen foglalkoztatási paktumra, mely elsősorban a munkaerőhiány kezelését célozza. Az alábbi elemzés ennek szükségességét indokolja.

A foglalkoztatási paktum eredményei, mint ahogy a város gazdaságának működése és teljesítménye is, kisugárzik a közvetlen és távolabbi térségekre. Ez a megállapodási rendszer látszólagos szűkítése ellenére elvárható és fontos tényező, emiatt szükséges figyelembe venni a környező térség szükségleteit is.

A megyei jogú városok gazdasági szempontból is jelentős szereplők Magyarországon, 2012-ben például az országos kibocsátás (a GDP) közel kétharmadát (63,87 %-át) a 24 megyei jogú város adta. Budapest nélkül a 23 megyei jogú város a GDP közel egyötödét 19,06%-át adta.

8. táblázat: A GDP 2012-ben a megyei jogú városokban, sorrendben (forrás: TeIR az alábbiak szerint)

Megyei jogú város	GDP millió Ft	Aránya az MJV-kben %	Aránya az országban %
1. Budapest	11583687	70,16	44,81
2. Győr	958824	5,81	3,71
3. Székesfehérvár	590397	3,58	2,28
4. Debrecen	435902	2,64	1,69
5. Szeged	405115	2,45	1,57
6. Miskolc	282594	1,71	1,09
7. Nyíregyháza	259748	1,57	1,00
8. Kecskemét	258523	1,57	1,00
9. Dunaújváros	226782	1,37	0,88
10. Pécs	199931	1,21	0,77
11. Szombathely	199405	1,21	0,77
12. Veszprém	147049	0,89	0,57
13. Tatabánya	134557	0,81	0,52
14. Eger	110521	0,67	0,43
15. Szolnok	104092	0,63	0,40
16. Zalaegerszeg	98269	0,60	0,38
17. Kaposvár	90277	0,55	0,35

18. Sopron	83410	0,51	0,32
19. Érd	69575	0,42	0,27
20. Szekszárd	69025	0,39	0,25
21. Békéscsaba	61129	0,37	0,24
22. Nagykanizsa	59328	0,36	0,23
23. Hódmezővásárhely	50498	0,31	0,20
24.S algótarján	36818	0,22	0,14
Megyei jogú városok	16510456	100,00	63,87
Magyarország	25850590	-----	100,00

A települési GDP a TeIR adataiból (az értékesítés bruttó árbevétele település soros adataiból) került kiszámításra, egy országos kutatás, az E-traffic keretében. Az utolsó hozzáférhető TeIR adat 2012-es, melyet nem lehet teljes értékűen használni, tekintettel arra, hogy 2012-ben a konszolidációt egy kisebb válság zavarta meg. Az adatok kinyerése, elemzése és az adattisztítás jelentős erőforrást igényel, bizonyos esetekben a TeIR adatok pontatlansága nehézségeket okozhat.

Az a körülmény, hogy Budapest GDP-je kimagasló, örökölt, legalább másfél évszázados múlttal visszavezethető, mely azonban nem értékeli le a megyei jogú városok jelentőségét, ellenkezőleg, felértékeli azok szerepét a vidékfejlesztésben. Egy megyében a megyeszékhely gazdasági teljesítménye meghatározza a megye gazdasági teljesítményét, ezért azok növekedési pályájának javítása a megye számára is fontos. Kivételt azok a megyék sem jelentenek, ahol a másik megyei jogú város gazdasága erős, mint Fejér megyében, vagy egy másik, nem megyei jogú város gazdasága erős, mint Tolnában (Paks), de ott sem, ahol a másik megyei jogú város gazdasága közel van a megyeszékhelyhez, mint éppen Zala megyében. Ez felveti a koordináció szükségességét.

9. táblázat: 1 főre jutó GDP a megyei jogú városokban (forrás: saját számítás az előző táblázatból, végső soron a TeIR-ből)

Megyei jogú város	GDP/lakos Ft	Aránya az MJV átlaghoz %	Aránya az országos átlaghoz %
1. Győr	7584313	170,3	297,7
2. Budapest	6834267	153,5	268,3
3. Székesfehérvár	5833386	131,0	229,0
4. Dunaújváros	4579419	102,8	179,7
5. Szombathely	2525840	56,7	99,1
6. Veszprém	2515464	56,5	98,7
7. Szeged	2444619	54,9	96,0
8. Kecskemét	2323280	52,2	91,2
9. Tatabánya	2301772	51,7	90,3
10. Nyíregyháza	2179478	48,9	85,5
11. Debrecen	2116954	47,5	83,1
12. Eger	2003789	45,0	78,7
13. Szekszárd	1844304	41,4	72,4
14. Miskolc	1659233	37,3	65,1
15. Zalaegerszeg	1648090	37,0	64,7
16. Sopron	1448644	32,5	56,9
17. Szolnok	1392163	31,3	54,6
18. Kaposvár	1348042	30,3	52,9
19. Pécs	1298515	29,2	51,0
20. Nagykanizsa	1171518	26,3	46,0
21. Érd	1081197	24,3	42,4
22. Hódmezővásárhely	1071098	24,1	42,0
23. Békéscsaba	967828	21,7	38,0
24. Salgótarján	930006	20,9	36,5
Megyei jogú városok	4452627	100,0	174,8
Magyarország	2547664	----	100,0

Természetesen nem lehetséges, hogy az értékesítés bruttó árbevételének és a GDP-nek az eloszlása teljesen egyezzen. A becslésre az adott alapot, hogy a hozzáadott érték a bruttó termelési érték része, de annak belső arányai nem állandóak. Mindenesetre, bár feltételezhető, hogy például Zalaegerszeg értékei valamivel jobbakké lehetnek, mint a becslés szerinti eredmények, a sorrend és az alapvető arányok nem különböznek.

A megyei jogú városokban termelt 1 lakosra jutó GDP lényegesen magasabb, mint az országos, s az is valószínű, hogy mintegy 75 %-kal meghaladja azt. Meglepő azonban, hogy a 24 városból mindössze 4 város fajlagos GDP-je magasabb, mint az országos átlag, s ennek a 4 városnak a GDP-je magasabb, mint a megyei jogú városok átlaga. Ez a négy város Budapest, valamint Székesfehérvár és Dunaújváros a Közép-Dunántúli régióból, valamint Győr a Nyugat-Dunántúli régióból, ahol Győr fejlettsége kiemelkedő. A Közép-Dunántúli régió, amelyben az 1 lakosra jutó GDP közelít a Nyugat-Dunántúli régióhoz, ezt úgy érte el, hogy a régióban a megyei jogú városok fejlettsége sorrendben 3., 4., 6. és 9. A legkevésbé fejlett Tatabánya az országos átlag 90,3 %-a, a megyei jogú városokhoz viszonyítva 51,7 %, ezzel a 9. helyet foglalja el a rangsorban. A Nyugat-Dunántúli régióban az 5 megyei jogú város az 1., az 5., a 15. (Zalaegerszeg), a 16. és a 20. helyen áll. Ez azt jelenti, hogy a régió fejlettségét Győr testesíti meg, Szombathely az átlagot közelíti, Sopron gazdasága rejtett, Zalaegerszeg és Nagykanizsa a régióhoz képest lemaradásban van. Ez hat a megyék fejlettségére is. Győr- Moson - Sopron megye 2000-től 2012-ig a magyar átlag 110-130 %-a körül ingadozik, Vas megye csak 2 évben érte el az országos átlagot, de minden évben Zala megye előtt állt. Zala megye csak 2 évben érte el az országos átlag 90 %-át, ennek ellenére az időszak egészében az 5-7., 2013.-ban a 7. helyen állt a megyék között. Ezt a viszonylagos fejlettséget a két megyei jogú városnak köszönhetette, pontosabban annak a ténynek, hogy ebből kettő van a megyében, miközben ezek a kevésbé fejlett városok közé tartoznak.

Ebből következik a feladat: a két megyei jogú város fejlesztésének szükségessége - jelen esetben Zalaegerszeg fejlesztésének gyorsítása - a megye más településeinek, a megye egészének javát szolgáló szinergikus hatás létrehozása érdekében. Ehhez a foglalkoztatás lehetőségeit és eszközeit is fel kell használni, melynek koordinálását a foglalkoztatási paktum szolgálja. Ennek forrásai elengedhetetlenek a város jövője szempontjából.

A város gazdasági fejlettségét a városban működő társas vállalkozások határozzák meg. Ezek jellemzőit a TeIR-ben található valamint a NAV által közölt, az adóbevallásokból származó adatok tartalmazzák. Ezeket az adatokat 2005-től vizsgálja az elemzés. Az időbeli összehasonlítás jól mutatja a város gazdaságának érzékenységet a nemzetgazdasági változásokra.

10. táblázat: A társas vállalkozások jellemzői adatai Zalaegerszegen (forrás: TeIR)

Évek	Társas vállalkozások száma	Bruttó hozzáadott érték millió Ft	A bruttó hozzáadott érték változása 2003 = 100	A jegyzett tőke millió Ft	Átlagos statisztikai állományi létszám fő
2000	1003	40247,8	---	25892,2	19503
2003	1703	53075,0	100,0	29169,7	19402
2004	2341	58789,7	110,8	29490,2	20366
2005	2380	54855,8	110,1	33141,1	18187
2006	2472	60594,6	114,2	24771,1	17695
2007	2528	66234,7	124,8	25925,7	18248
2008	2629	82841,0	156,1	27802,3	19135
2009	2667	70230,8	132,3	26246,7	16391
2010	2668	71195,1	134,1	23823,8	17124
2011	2753	74033,1	139,5	50618,0	17027
2012	2760	61637,5	116,1	28600,8	13640
2013	2708	63282,0	119,3	28295,6	13252
2014	2655	67226,0	126,7	20239,2	12590

A fenti táblázatban nem a városban megtermelt bruttó hozzáadott érték, hanem csak a városi társas vállalkozások által megtermelt bruttó hozzáadott érték változása szerepel. A változások így is hektikusnak tűnnek, de nem valószínűtlenek. A növekedés 2003 és 2008 között meghaladja a GDP növekedésének országos átlagát, a csökkenés 2008-ról 2009-re 15,2 %-os, nagyobb, mint az országos GDP csökkenése. Ennek oka, hogy az ipar meghatározó jelentőségű a városban, így az itt működő társas vállalkozásokban is. Ebben az időszakban az ipar termelése országosan 20%-kal csökkent. Meglepő azonban, hogy a társas vállalkozások bruttó hozzáadott értéke 2011-ről 2012-re 18 %-kal csökkent. 2013-ban újból növekedésnek indult, 2014-ben meghaladta a 2007. évi szintet, de még közel 20 %-kal elmarad a 2008. évitől.

A társas vállalkozások működése jól reprezentálja a város gazdaságának működését. A társas vállalkozások által megtermelt hozzáadott érték a városi GDP 62,9 %-t teszi ki. Ez az arány a 24 megyei jogú városban 40 és 100 % között szóródik (a 100 % lehetséges, mert a becsült GDP a városban előállított érték, a társas vállalkozások adata székhely szerinti). A 24 városból ez az arány 10 városban 50 és 70 % között szóródik, a zalaegerszegi adat tehát az átlagot reprezentálja. A társas vállalkozásokban előállított hozzáadott érték alakulása jellemző a város gazdaságának egészére, azzal a különbséggel, hogy a nem versenypiacon működő szervezetek és ágazatok teljesítménye kiegyensúlyozza a piaci területek nagyobb érzékenységét.

Ez azt is jelenti, hogy a piaci szektor nagyobb érzékenysége miatt gyorsabban reagál a változásokra, nagyobb az esélye a növekedésre, ezért ésszerű a hatásokkal azt célozni. Ez a városfejlesztés és a helyi foglalkoztatáspolitikai (a foglalkoztatási paktum) vezérelveként fogalmazható meg.

A jegyzett tőke alakulása is követi a gazdaság alakulását, 2005-ig nő az érték, 2006-ban zuhan, majd újabb növekedés után 2009-ben megint csökken. A 2011. évi 50 Mrd Ft-os jegyzett tőkeérték túlzás mind 2010-hez, mind 2012-höz képest, valószínűleg adathiba. Az 1000 Ft jegyzett tőkére jutó hozam, hozzáadott érték 2000-től 2004-ig nő, 2005-ben esik vissza, 2006-ban azonban közel 50 %-kal nő. A 2009 évi visszaesés 10 %-os, ami azonban már 2010-re 14 %-kal nő, a legnagyobb értéket mutatja. 2011-et nem lehet értékelni. 2012-ben 1000 Ft jegyzett tőkére 2155 Ft hozzáadott érték jut, ez 2010-hez képest 30 %-os csökkenést mutat. Ez egyfajta tőkehatékonysági mutató, de nem a teljes, mert ahhoz figyelembe kell venni az idegen forrást is. Figyelemre méltó, hogy a mutató értéke Zalaegerszegen kétszerese a megyei jogú városok átlagának (1004 Ft 1000 Ft jegyzett tőkére). A megyei jogú városok átlaga bizonytalan értékű adat, mert több városban megkérdőjelezhető a jegyzett tőke közölt értéke. Reálisabbnak tűnik, hogy 2000 Ft értékkel bíró városok közé tartozik Békéscsaba, Eger, Kecskemét, Nagykanizsa, Sopron, Szolnok, tehát ez inkább az átlagot képviseli. Érdekes az, hogy a társas vállalatok jegyzett tőkéje 2013-ban és 2014-ben tovább csökkent, s már alacsonyabb, mint a vizsgált időszakban bármikor.

Ebből az adatból tőkehiányra következtetni a hitel viszonyok elemzése nélkül nem lehet, s mivel ez átlagos, a tőkehiány az általánosnak megfelelő lehet, nem a megyei jogú városok átlagához képest. Mégis általános nézet, hogy a városnak, de az egész nemzetgazdaságnak tőkenövelésre, elsősorban a termelő tőke növelésére van szüksége. Ez a nézet igaz a tőkehatékonyság növelése szempontjából is.

Az előző táblázat létszám adatait tekintve első pillanatra rossz eredményeket lehet felfedezni: a társas vállalkozásokban foglalkoztatottak száma 2012-ben 2000-hez képest 30 %-kal csökkent, 2014-re már 35 %-kal csökkent. Természetesen összetettebb a kép, ha a termelékenységét is vizsgáljuk.

**11. táblázat: A társas vállalkozásokban foglalkoztatottak számának és a termelékenység alakulása
(forrás: TeIR)**

Évek	Átlagos statisztikai állományi létszám fő	A létszám alakulása % 2000 = 100	Az 1 fő statisztikai állományi létszámmra jutó hozzáadott érték Ft	A termelékenység alakulása % 2000 = 100
2000	19503	100	2063672	100
2003	19402	99	2735543	130
2004	20366	104	2886659	140
2005	18187	93	3016209	146
2006	17695	91	3424911	166
2007	18248	94	3629696	176
2008	19135	98	4329292	210
2009	16391	84	4284717	208
2010	17124	88	4157621	201
2011	17027	84	4347983	211
2012	13640	70	4518878	219
2013	13252	68	4775279	232
2014	12590	65	5339635	259

A társas vállalkozásokban foglalkoztatottak átlagos statisztikai állományi létszáma 2000-ben 19503 fő volt. Ennél magasabb érték csak 2004-ben volt. Két évig tartó csökkenés után 2007-ben újból nőtt a foglalkoztatottak száma, 2008-ban 19135 fő lett, ami 98 %-a a 2000. évinek. Majd a válság hatására közel 3 ezer fős létszámcsökkenés következett be. Azután lényegében szinten tartás volt, egészen a 2012-es radikális létszámcsökkentésig. A termelékenység azonban 2008-ig gyorsan és egyenletesen nőtt, amikor a 2000. évi színvonalnak a 2,1 szerese lett. A válság következtében a termelékenységi szint két évre kissé visszaesett, majd növekedésnek indult és 2012-ben új csúcsot ért el. A növekedés 2013-ban folytatódott, 2014-ben gyorsult, az éves növekedés 11,6 % volt, 200-hez viszonyítva 259 %-on áll a város társas vállalkozásainak termelékenysége. Az adatokból lehet következtetni a társaságok törekvéseire: a tőke megtérülésének biztosítása érdekében súlyt helyeznek a termelékenység növelésére, ennek rendelik alá saját munkaerő-gazdálkodásukat. Ez nem csak mennyiségi, hanem minőségi szempontból is fontos, vagyis nem a többletfoglalkoztatás a cél, hanem a tőkehozam. A vállalkozások olyan munkaerőt akarnak foglalkoztatni, amivel el tudják érni céljaikat. Ez az álláspont nem vitatható, üzemgazdasági szempontból megalapozott, tehát alkalmazkodni kell hozzá, azaz megfelelő minőségű munkaerő kínálat szükséges a munkaerőpiacon.

Ehhez a követelményhez célszerű igazítani a város oktatási, szociális és egyéb, az emberi erőforrás fejlesztését segítő szolgáltatásait, valamint az Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat és támogató szervezeteinek tevékenységét is.

A város termelékenységi szintje 2012-ben nem volt túl magas, a 4.518.878 Ft/fő érték kevesebb, mint 50%-a a megyei jogú városok átlagának (10.083.741 Ft/fő). Ezzel 18. helye volt a 24 város közül, olyan városokkal van egy csoportban, mint Békéscsaba, Eger, Nyíregyháza, Szekszárd vagy Szolnok. Az átlagnál magasabb termelékenység csak Győrben (15.536.357 Ft/fő) és Budapesten (12.340.490 Ft/fő) volt. A legalacsonyabb a termelékenységi szint Salgótarjánban volt (3.317.209 Ft/fő).

Az előzőekből arra lehet következtetni, hogy a Zalaegerszegen működő vállalkozások versenyképességük növelése céljából a termelékenység fokozásában érdekeltek.

A társas vállalkozások száma töretlenül nő, ebben a mutatóban a válság évei is csak szinten tartást okoztak. Biztosan állítható, hogy a növekedés egyik motorja a vállalkozások számának növekedése, a másik pedig az előbbieken vázolt termelékenység növekedés.

12. táblázat: A regisztrált vállalkozások számának alakulása Zalaegerszegen (forrás TeIR)

Évek	Regisztrált vállalkozások száma	0 és ismeretlen létszámot	1-9 főt	10-19 főt	20-49 főt	50-249 főt	249-500 főt	500 főnél többet
		foglalkoztatók						
2003	9603	4771	2245	153	85	46	n.a.	n.a.
2004	9792	1812	5124	146	84	51	n.a.	n.a.
2005	9875	148	5043	154	82	51	6	5
2006	9655	2651	6695	153	96	48	7	5
2007	9795	2671	6818	165	86	44	7	4
2008	10505	2713	7473	165	95	49	5	5
2009	10480	3133	7033	153	103	48	4	6
2010	10747	3264	7169	158	100	49	5	2
2011	10537	3125	7133	142	87	42	4	4
2012	10461	3227	6953	150	85	37	5	4
2013	10442	3259	6926	128	84	36	5	4
2014	10434	3195	6981	142	76	32	5	3

A fenti táblázat az összes regisztrált vállalkozást mutatja, nem csak a társas vállalkozásokat. Az összesített vállalkozás szám 2003-tól a regisztrált vállalkozásokra vonatkozik. 2003-tól 2005-ig az egyes létszám kategóriák azonban a működő vállalkozások számát mutatják.

A működő vállalkozások összesített száma 2003-ban 7317, 2004-ben 7233 és 2005-ben 5849. Azok a vállalkozások, amelyek kimutattak foglalkoztatást, működnek, amelyek nem, azok közül sok nem működik. Tehát az 1-9 főt foglalkoztató vállalatnagyság esetében és az ennél nagyobb vállalkozásoknál az adatsor 2003-2014-ig összehasonlítható.

Látható, hogy a vállalkozások száma az időszak egészében elég stabil, a legkisebb és a legnagyobb érték között 10 %-os különbség van. A tendencia növekvő jellegű annak ellenére, hogy a 2010-es csúcs évről a további években valamelyest csökkent a vállalkozások száma. Egészséges gazdaságban a vállalkozások mobilak: alakulnak, megszűnnek, újra alakulnak. Ez jellemző Zalaegerszegen is. Ez azt is jelenti, hogy a vállalkozásokat támogató intézmények, elsősorban az önkormányzat, a gazdasági kamarák, a vállalkozásfejlesztési alapítvány, és a pénzügyintézetek sikeresek a vállalkozások létrehozásának támogatásában.

Magasabb foglalkoztatotti létszámú kategóriákban már differenciált a helyzet. A 10-19 főt foglalkoztató vállalkozások száma kezdetben kis mértékben nőtt, majd a 2007. és 2008. évi 165-ről 2013-ra 128-ra csökkent, de kedvező fordulatként 2014-ben már 142. A 20-49 fős vállalkozások száma a 2009-ben és 2010-ben tapasztalt 100 feletti számról visszaesett az évezred elején látott 85-ös nagyságrendre. Ezek a kisvállalkozások. A középvállalkozások száma 2004-ben és 2005-ben 51 volt, majd folyamatosan csökkenve 2014-ben 32-ra fogyott. Az utóbbi 2 év csökkenése már elgondolkodtató.

A nagyvállalkozások száma (250 főnél többet foglalkoztatók) 2003-ban 17, 2004-ben 16 volt. Ezek megoszlását a 250-500 főt, illetve az 500 főnél többet foglalkoztató kategóriákra, ezekre az évekre a TeIR nem tartalmazza. 2011-től a nagyvállalatok száma 9. 2010-ben 7, úgy, hogy 500 főnél többet foglalkoztató vállalkozások száma 2, mely valószínűleg adathiba.

Magyarországon a nagyvállalatok, amelyek többsége külföldi tulajdonban van, versenyképesek. A város és városkörnyék versenyképességének megóvása érdekében szükséges a nagyvállalatok jelenlétének stabilizálása, számuk növelése. Ez általában helyi, városi eszközökkel korlátozottan lehetséges, szükséges hozzá kormánytámogatás is.

Magyarországon nemzetközi összehasonlításban a mikro vállalkozások aránya túl nagy, a kis és középvállalkozások aránya viszont kicsi. Versenyképességük, termelékenységük is rosszabb, mint külföldi versenytársaiké, nem csak az európai centrum országokhoz képest, de még Szlovákiához és néhány más, kevésbé fejlett európai országhoz képest is. Ez jellemző Zalaegerszegre is.

Fontos feladat annak támogatása, hogy a mikro vállalkozásokból kis- és középvállalkozások fejlődjenek ki, jöjjenek létre. A kategóriát váltott vállalkozásoknak a pozíciójukat erősítő támogatásra van szükségük. Külön feladat a meglévő kis-és középvállalkozások versenyképességének javítását szolgáló támogatások azonosítása és megszervezése.

Ezek a támogatások elsősorban a piacszervezés, a pénzügyi stabilitás, a K+F területén és a minőségi munkaerőhöz való hozzájutás miatt szükségesek. A támogatások kezdeményezése, összehangolása a foglalkoztatási paktum eszközeivel is szükséges illetve lehetséges.

A város makrogazdasági szerkezete alig változott az elmúlt húsz évben. A feldolgozóipar a kibocsátás mintegy 30-40 %-át képviseli. Ez magasabb, mint az európai átlag, a magyar átlagot is meghaladja, a Nyugat-Dunántúli régió átlagánál viszont lényegesen alacsonyabb. A mezőgazdaság részesedése visszaesett, a terciér szektor aránya viszont nőtt. Összességében ez egy poszt industriális gazdaság képét mutatja.

A feldolgozóiparon belül azonban nagy arányváltozások történtek. A város ipara diverzifikált volt, amelyben a vezető ágazatok a gépipar (az elektronikai iparral), az élelmiszeripar, a textilruházati ipar és a bútoripar voltak. A kőolaj-feldolgozás jelentősége is nagyobb volt, mint ma. Az élelmiszeripar radikálisan visszaesett, több nagyvállalat megszűnt, mások csökkentették kibocsátásukat. Leépült a bútoripar is. A gépiparban is volt visszaesés, megszűnés, azonban új nagy – és középvállalat jött létre, nem csak külföldi tőkével. A város gazdaságának vezérhajója immár két évtizede a Flextronics, amely eddig jól birkózott meg a piaci kihívásokkal. A Flextronics jövője a nemzetközi piacok alakulásától és saját reagálási képességeitől függ. A város számára ugyanakkor ez a helyzet kockázatokat is hordoz.

A város gazdasági fejlődéséhez szükség lenne még egy-két új nagyvállalatra, valamint a kis és középvállalkozások fejlesztésére. Az ágazati diverzifikáció is fontosnak tűnik, melynek egy lehetséges iránya az élelmiszeripar újbóli fejlődése lehet. Az új és a kicsikből növekvő cégeknek szorosabb és céltudatosabb együttműködésre lenne szükségük, így nagyobb eséllyel juthatnának korszerű technológiákhoz és a biztos piachoz.

A szolgáltatási szektor fejlesztésében már történtek erőfeszítések, azonban az idegenforgalom fellendítésére szolgáló fürdő fejlesztés hozama még nem elégséges. A szálloda kapacitás nőtt, majd csökkent, kihasználtsága mégsem elég jó. Összességében az idegenforgalom kihasználására további kezdeményezésekre van szükség.

Az oktatási és egészségügyi szolgáltatások fejlesztésére pedig azért van szükség, mert a kereslet jelentős növekedésével lehet számolni. Ezek az ágazatok magántőkéket is vonzanának, mely a feltételek javításával biztosítható. Ugyanakkor mindezen területek fejlesztéséhez az elengedhetetlenül szükséges humán erőforrásról is gondoskodni kell. Ebben érték veszteségek a várost. Az újratermeléshez szükséges feltételek megteremtésének, koordinált működésének kitűnő terepét kínálja a foglalkozási paktum.

8.2. A RELEVÁNS GAZDASÁGI ÁGAK MEGHATÁROZÁSA

A gazdasági szerkezetet a foglalkoztatási szerkezet és a kibocsátás szerkezete reprezentálja. A megfigyelések hiányosságai miatt országos szinten is több eredményt becsléssel állítanak elő, még gyakoribb a becslések száma alacsonyabb területi szinteken.

13. táblázat: A foglalkoztatás szerkezete Nyugat-Dunántúl megyei jogú városaiban a 2001. évi népszámlálás szerint (forrás: Népszámlás 2001)

Terület		Mező- és erdőgazdaság	Ipar, építőipar	Szolgáltatások	Összesen
Zala megye	fő	6416	45727	65471	117614
	%	5,5	38,9	55,7	100,0
Zalaegerszeg járás %		4,4	41,7	53,9	100,0
Zalaegerszeg város	fő	411	10523	16816	27750
	%	1,5	37,9	60,6	100,0
Nagykanizsa város %		2,8	41,4	56,0	100,0
Szombathely város %		2,1	39,3	58,6	100,0
Győr város %		0,9	42,7	56,4	100,0
Sopron város %		1,3	28,0	70,7	100,0

A 2011. évi népszámlálás ezt a felvételt nem készítette el. A foglalkoztatási szerkezet a tercier szektor irányába tolódott el, ez a folyamat napjainkban is tart.

Általában azt mondjuk, hogy minél magasabb a tercier szektor aránya, annál fejlettebb a földrajzi terület. A régióban azonban mutatkoznak ettől eltérő folyamatok is. Győr kétségtelenül a legfejlettebb város, de a szolgáltatásokban foglalkoztatottak aránya elmarad Soprontól, de még Zalaegerszegtől is. Másrészt Nagykanizsán magasabb az ipari foglalkoztatottak aránya, mint Szombathelyen, azonban Szombathelyt fejlettebbnek tartjuk.

Zalaegerszeg város gazdasági szerkezetének jellemzésére bemutatjuk a vállalkozások megoszlását nemzetgazdasági áganként, 2014-ben a TeIR adatai alapján.

14. táblázat: A vállalatok megoszlása nemzetgazdasági áganként Zalaegerszeg városban 2014-ben
(db) (forrás: TeIR)

Nemzetgazdasági ág	Regisztrált társas vállalkozások	Regisztrált vállalkozások
A Mező-, erdőgazdaság, halászat	65	1444
B Bányászat, kőfejtés	2	2
C Feldolgozóipar	302	545
D Villamosenergia-, gáz-, gőz szolgáltatás, légkondicionálás	2	2
E Vízellátás, szennyvíz-, hulladékkezelés	19	22
F Építőipar	246	505
G Kereskedelem, gépjármű-javítás	703	1100
H Szállítás, raktározás	98	220
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	173	569
J Információ, kommunikáció	110	234
K Pénzügyi, biztosítási tevékenység	82	354
L Ingatlanügyek	293	1794
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységek	655	1540
N Adminisztratív tevékenységek	140	432
O Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	0	0
P Oktatás	73	511
Q Humán egészségügy, szociális ellátás	188	348
R Művészet, szórakoztatás	58	368
S Egyéb szolgáltatások	94	448
T-U Egyéb tevékenységek	0	0
Összesen	3303	10434

Az ágazati relevanciát befolyásolja a vállalkozások száma. A tapasztalatok szerint az ipar, az építőipar, a kereskedelem, a vendéglátás rész piacain a leggyakoribb a kereslet és kínálat meg nem egyezése.

A városban működik 39 költségvetési szervezet és 1 093 nonprofit szervezet, összesen 11 569 gazdasági szervezet (2014)¹⁰

A foglalkoztatás nemzetgazdasági ágazatok közötti megoszlására vonatkozóan a KSH 2013. évi adatokat közölt. Ezek szerint a Zala megyében megfigyelt foglalkoztatottak száma 83 400 fő (ez a megyében foglalkoztatottaknak mintegy 70 %-a). Ebből az iparban foglalkoztatottak aránya 25 %, a feldolgozóiparban 24 %, az építőiparban 5 %, a kereskedelemben 13 %, a szállításban 9 %, a vendéglátásban 5 %, a közigazgatásban 6 %, az oktatásban 7 %, az egészségügyben 11 %. A

¹⁰ 9. sz. melléklet - Regisztrált gazdasági szervezetek száma Zalaegerszegen

versenyszféra foglalkoztat 75 %-ot, a költségvetés 23 %-ot. Zalaegerszeg város foglalkoztatási szerkezete közel azonos.

A KSH 2012 évre közöl megyei adatokat a kibocsátás szerkezetére vonatkozóan. A bruttó hozzáadott érték megoszlása:

- ipar összesen	34,8 %
- a feldolgozóipar külön	30,7 %
- kereskedelem, szállítás, vendéglátás	18,4 %
- oktatás, egészségügy	15,7 %
- ingatlanügyek	8,7 %
- építőipar	3,9 %.

Feltételezzük, hogy Zalaegerszeg városban is hasonló arányok vannak, a feldolgozóipar, az oktatás-egészségügy aránya biztosan magasabb is. A helyi foglalkoztatáspolitikát figyelve ezért fokozottabban terjed ki ezekre a nemzetgazdasági ágakra. Ezt erősíti az ipari munkaerő-hiány is. Munkaerő-hiány tapasztalható az egészségügyben is, ez azonban kevésbé helyi munkaerő-piaci kérdés.

Magas súlya miatt foglalkozni kell a feldolgozóipar ágazati szerkezetével. A KSH adatai szerint 2013-ban Zala megyébe a feldolgozóipar megfigyelt 19913 foglalkoztatottja az alábbiak szerint oszlik meg:

- CK Gépek, gépi berendezések gyártása	4731 fő (24 %)
- CI Számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása	2305 fő (12 %)
- CA Élelmiszeripar	2207 fő (11 %)
- CM Egyéb feldolgozóipar	1718 fő (9 %)
- CH Fémalapanyagok gyártása	1696 fő (9%)
- CC Fa-, papír-, nyomdaipar	1690 fő (8%)
- CL Járműgyártás	1342 fő (7 %)
- CB Textil, ruházati ipar	1204 fő (6 %).

Ez diverzifikált iparra utal. Ez igaz Zalaegerszegre is. Zalaegerszegen azonban ki kell emelni a Flextronics üzemeit. Ezek foglalkoztatják messze a legtöbb dolgozót. A foglalkoztatás azonban az elmúlt 20 évben 2500 fő és 8500 fő között ingadozott. Más ipari foglalkoztatóknál nem jellemző ilyen méretű ingadozás.

8.3. A MUNKAERŐ KÍNÁLAT ALAKULÁSA

Zalaegerszeg város lakossága (az állandó népesség) az elmúlt évtizedben csökkent (2. táblázat). 2003-ban még 60156 fő volt, 2013-ban már csak 58978 fő (TeIR adatok). Egyszerű lineáris trenddel előreszámolva 2020-ban az állandó népesség 58174 fő lehet. A népességcsökkenés oka a természetes fogyás. A városnak vándorlási nyeresége van. A 2011. évi népszámlálás szerint a vándorlási nyereség 3829 fő. A megye egészének is vándorlási nyeresége van, 1677 fő.

A város vándorlási nyeresége csökkent, mert a 2001 évi népszámláláskor még 7122 fő volt. Arra lehet számítani, hogy 2020-ban is vándorlási nyereség lesz. Az állandó népesség korösszetétele azonban nem kedvező.

15. táblázat: Az állandó népesség korösszetétele (fő) (forrás: TeIR)

Korcsoport	2003	2005	2010	2012	2013	2020
0-2 éves	1420	1493	1528	1386	1369	1331
3-5 éves	1325	1400	1606	1592	1510	1682
6-13 éves	4686	4213	3704	3845	3958	3504
14 éves	713	655	566	444	436	320
15-17 éves	2087	2066	1692	1637	1512	1216
18-59 éves	38436	38318	36478	35576	36062	35265
60 éves +	11429	12029	13809	14617	15131	19380
20-39 éves	n.a.	18652	17804	17488	16898	14887
Állandó népesség	60156	60174	59464	59097	58978	58174

Az előreszámítás adatai közül a 3-5 éves népesség száma biztosan felülbecsült, a 6-13 éves és a 14 éves népesség biztosan alulbecsült. A 60 évesnél idősebb népesség számának és arányának növekedése magyar és európai tendencia. A kritikus a 20-39 éves népesség, ahol az adatok csökkenést mutatnak és az előrejelzésből is az derül ki. Mivel a következő években is vándorlási nyereség várható, kívánatos lenne, ha ez a 20-39 éves korosztály létszámát erősítse. Erre kell megoldásokat keresni és találni a foglalkoztatási paktumban is. A munkaerő iránti kereslet kielégítése mind minőségi, mind mennyiségi szempontból rendkívül fontos. Ehhez azonban oktatási teljesítmény szükséges. A város nagy és jó minőségű oktatási kapacitással rendelkezik. Az oktatás számos fontos adatából néhányat a következő táblázat emel ki.

16. táblázat: Az oktatás néhány fontos adatának alakulása (nappali tagozat) (fő) (forrás: forrás TeIR)

Megnevezés	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
5-8 osztály általános iskolai tanulók száma	--	--	2422	2341	2273	2144	2059	2048	2047
8. osztályt eredményesen befejezők száma	--	--	--	--	692	692	684	596	585
Középiskolai osztályteremek száma	188	192	193	215	215	204	204	199	193
Középiskolai osztályok száma	213	216	210	209	216	209	203	193	171
Középiskolai tanulók száma	6034	6056	6035	5938	6002	5882	5687	5322	4947
Gimnáziumi tanulók száma	2114	2285	2317	2355	2350	2280	2261	2158	2101
Szakközépiskolai tanulók száma	3820	3771	3718	3518	3652	3602	3426	3164	2846
Szakiskolai tanulók száma	1422	1378	1431	1498	1446	1376	1406	1337	1294
Felsőfokú képzésben részt vevők száma	1544	1484	1391	1155	1044	794	778	787	799

A felsőfokú képzés esetében is csak a nappali tagozatos és a városban folyó képzések kerültek feltüntetésre. A középiskolába járók száma 5 ezres nagyságrendű. Természetesen ezek az intézmények nem csak Zalaegerszeg, hanem legalább a fél megye számára nyújtanak képzési lehetőséget és szolgáltatást. A középiskolába járók közül 3 ezer fő közvetlenül szakképzésben vesz részt. A szakképzés sokoldalú, szerkezetének alakításában elsősorban a város gazdaságának szükségletei kerültek figyelembevételre. Figyelemre méltó azonban, hogy egy évtizedet vizsgálva, a gimnáziumba és a szakiskolába járók száma elég stabil, a szakközépiskolai tanulók száma azonban mintegy 800 fővel csökkent. A nappali rendszerű felsőfokú képzésben résztvevők száma is csökkent, kedvező jelenség azonban, hogy a kínálat gazdagodott, így ma már gazdasági, műszaki és egészségügyi felsőfokú képzés is folyik a városban.

Összességében a zalaegerszegi oktatási kínálat képes arra, hogy az alapképzést tekintve kielégítse a piaci keresletet, a felnőttképzési intézményekkel együtt pedig képes arra is, hogy a kereslet szerkezeti, tartalmi és minőségi változásaira reagáljon.

9. A MUNKAERŐPIAC ELEMZÉSE

9.1. A FOGLALKOZTATÁS ÉS A MUNKAERŐ IRÁNTI KERESLET ALAKULÁSA 2010-2015 KÖZÖTT

A 2011 évi népszámlálás adatai¹¹ szerint a zalaegerszegi lakosok közül a foglalkoztatottak száma 27 063 fő (a munkanélküliek száma 2513 fő). A népszámlálásból származó adatok szerint, a foglalkoztatottak 10,9 %-a elingázik Zalaegerszegről, a Zalaegerszegen dolgozók 37,8 %-a viszont bejáró. Tehát a Zalaegerszegen dolgozó helyben lakók száma 24 113 fő, a helyben dolgozók száma 36 425 fő, melyből 62,2 %-a nem ingázó. A Zala megyében lakók közül 117 936 fő foglalkoztatott volt, ehhez képest Zalaegerszeg foglalkoztatási szerepe jelentős. Zala megyében a helyben lakó helyben foglalkoztatottak száma 66606 fő, ez az összes foglalkoztatott 56,5 %-a, míg Zalaegerszeg esetében ez a szám 89,1 %.

Mint ahogy az előbb már jeleztük, a Zalaegerszegről elingázók aránya 10,1 %, mely nem kirívó a megyeszékhelyek közül. A Budapestről elingázók aránya is 10,9 %. Lényegesen nagyobb az elingázók aránya Tatabányáról (26,2 %), Veszprémből (18,6 %), Székesfehérvárról és Szombathelyről (15,2 %). 10 % alatt csak Pécs (8,9 %), Debrecen (9,2 %), Szeged (9,5 %) és Kecskemét (9,9 %) maradt.

A 37,8 %-os beingázási arány viszont a legmagasabbak közül való. Nagyobb ennél Székesfehérvár (44,6 %), Szekszárd (41,2 %) és Veszprém (38,5 %). Győr (37,6 %) és Szombathely (34,9 %) csak közelíti. A legalacsonyabb a bejárók aránya Szegeden (21,1%), Debrecenben (22,2%) és Budapesten (24,4 %).

A Zalaegerszetre bejárók 87 %-a a megyéből, 13 %-a a megyén kívülről érkezik. A más megyéből érkező bejárók esetében nagy a szórás. A legnagyobb arány Kecskemét (30,4 %), Budapest (20,9 % nem Pest megyéből érkezik) és Székesfehérvár (20 %) esetében figyelhető meg. A legalacsonyabb arányok pedig Békéscsaba (2,8 %), Miskolc és Salgótarján (3,7 %) esetében figyelhetők meg. Zalaegerszeg esetében ez tehát közepes arány, de a 12 312 fő beingázóból 1 600 fő a megyén kívülről érkezett. Az ingázási viszonyokat a zalaegerszegi foglalkoztatási paktumban ajánlatos figyelembe venni.

Az iskolai végzettség szintje magas a városban¹². Az alábbi táblázatban bemutatjuk a foglalkoztatottak és a munkanélküliek végzettség szerinti összetételét. A népszámlálási adatok alapján a zalaegerszegi munkaerő piaci szempontból is értékes.

¹¹ 11. sz. melléklet - A népesség összetétele gazdasági aktivitás szerint

¹² 16. sz. melléklet - Foglalkoztatottak megoszlása a képzettség szintje szerint 2001-ben

17. táblázat: A foglalkoztatottak és a munkanélküliek összetétele Zala megyében és Zalaegerszegen
(forrás: Népszámlálás 2011)

Megnevezés	Zala megye				Zalaegerszeg			
	Foglalkoztatottak		Munkanélküliek		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	száma fő	megoszlás %	száma fő	megoszlás %	száma fő	megoszlás %	száma fő	megoszlás %
Egyetemet, főiskolát végzett	22342	18,9	1210	8,6	7395	27,4	316	12,6
Érettségizett	41453	35,2	3662	26,1	10147	37,5	807	32,1
Középfokú végzettség érettségi nélkül	40026	33,9	4864	34,7	7693	28,4	886	35,3
8 osztályos végzettség	13623	11,6	3824	27,3	1786	6,6	471	18,7
8 osztálynál kevesebb	492	0,3	453	3,2	42	0,2	33	1,3
Összesen	117936	100,0	14013	100,0	27063	100,0	2513	100,0

Zalaegerszegen tehát a foglalkoztatottak több mint egynegyede felsőfokú végzettségű, még a megyei átlag is közelíti a 20 %-ot. Az is igazán kedvező, hogy a foglalkoztatottak mindössze 0,2 %-ának nincs meg a 8 osztályos végzettsége. A legfeljebb 8 osztályos végzettségűek aránya a foglalkoztatottak közül 6,8 %. A munkanélküliek 12,6 %-a diplomás, ami elég magas, de fele sincs, mint a foglalkoztatottak közötti aránya. Az érettségizett munkanélküliek részesedése a munkanélküliségből is alacsonyabb, mint a foglalkoztatásból. A többi képzettségi fokozatnál fordított a helyzet, a munkanélküliségből való részesedésük magasabb, mint a foglalkoztatottságból való részesedésük.

Minél magasabb az iskolai végzettség, annál jobbak az elhelyezkedési lehetőségek és minél alacsonyabb az iskolai végzettség, annál jobban romlanak az esélyek, szükség van tehát felnőttképzési beavatkozásokra. Természetesen a magasabb képzettség is elavulhat, a képzési beavatkozás itt is szükséges, erre leginkább a munkaadók tudnak útmutatást adni. Amennyiben az inaktívak egy részét aktívvá szeretné tenni a város, jelentős képzési beavatkozásra van szükség. Magas végzettségi színvonal mellett is lehetséges, hogy a szakmai szerkezet eltér a keresleti szerkezettől. Magasabb képzési szinten könnyebb az alkalmazkodás, alacsonyabb képzési szinten nagyobb szükség van a munkaerő-piaci koordináció kezdeményezésére és a munkaerő-piaci szolgáltatók által nyújtott támogatásokra.

A munkaerő iránti kereslet mennyisége egy évben a foglalkoztatottak 25-30 %-ára tehető, tehát országosan mintegy 1-1,2 millió, Zala megyében mintegy 27-35 ezer, Zalaegerszegen mintegy 9-12 ezer fő, a Zalaegerszegi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának illetékességi területén mintegy 13-17 ezer lehet. A munkaerő iránti kereslet teljes egészében nem látható az Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat forgalmában, ez 20-40 % között változik. A támogatott foglalkoztatásra szóló igények (közfoglalkoztatás, vagy a bértámogatások valamilyen formája) esetében az ismeret teljes, a nem támogatott állások esetében értelemszerűen részleges. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat piacismerete fontos, bár nem reprezentatív.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat elemzése szerint 2013. évben az összes bejelentett álláshelyek száma 718 666 volt. Ebből a támogatott álláshelyek száma 559 895, nagy többsége közfoglalkoztatott. A nem támogatott álláshelyek száma 158 747 (ez nem a teljes látható kereslet, mert a bértámogatásokkal keresett állások száma is a becslések szerint legalább 100 ezer). Ebből 94 222 állást a három fejlett régióban jelentettek be (59 %), 35947 állást a Nyugat-Dunántúli régióban (23 %). Zala megyében több volt a bejelentett nem támogatott állások száma (8831), mint a Dél-Dunántúli régió egészében (8 780). Ez alapján a megye egyébként Budapest (29 101), Győr-Moson-Sopron megye (19 189), Komárom-Esztergom megye (10 405) és Bács-Kiskun megye (9 994) után az 5. volt a rangsorban.

A 18. táblázat mutatja a legkeresettebb foglalkozásokat. A táblázat az NFSZ 2013. évi elemzésének mellékletét képező 25/a és 25/b táblázatának összefoglalása. A táblázat valószínűleg hibás, mert a közfoglalkoztatás keresett szakmái között olyanok vannak, amelyeket közfoglalkoztatásban legfeljebb kivételképpen alkalmaznak, mint pl. bolti eladó és pultos, a 10-20. hely között található még szakács, kőműves, lakatos, pincér, tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr. Akkor értelmezhető helyesen a munkaerő iránti keresletet, ha a 3. és a 4. oszlopot felcseréljük. A táblázatot vizsgálva szembetűnő, hogy a nem támogatott álláshelyek top listája mennyire különbözik a támogatott álláshelyektől és így a szolgálat által látott teljes keresleti szerkezettől.

A magyar foglalkoztatásban nagyjából 50-50 % arányban oszlik meg a fizikai és a nem fizikai foglalkoztatás. A NFSZ jellemzően nem látja a nem fizikai munkaerő-piaci keresletet (a nem fizikai állások aránya a nem támogatott állások között is csak 10 % körül alakul). A teljes munkaerőpiac ismeretéhez egyéb munkaerő-közvetítők gyakorlatát is fel kellene dolgozni. A NFSZ lehetőséget nyújt az internet alapú közvetítésre, ahol automatikus egyeztető, párosító program működik. Ez a magasabb státuszúaknak nyújt lehetőséget, de ezzel a munkaerőpiac egy újabb szegmense is láthatóvá, elemezhetővé válik. Az mindenestre figyelemre méltó, hogy a NFSZ összes álláshely kínálatának 40 %-a az egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási jellegű foglalkozás. A minimum középfokú képzettséget igénylő, leggyakrabban keresett FEOR számú munkaerő az általános iskolai adminisztrátor (6. hely, 2 %-os részesedéssel) és a bolti eladó (7. hely 1,9 %-os részesedéssel). Figyelembe kell venni azt a viselkedést is, hogy a munkaadók előbb keresnek az államtól eltérő közvetítési formákat és csak akkor fordulnak az állami közvetítéshez, ha más lehetőség nehezebb.

18. táblázat: A bejelentett állások toplistája 2013-ban (forrás NFSZ honlapja)

	Összes álláshely		Nem támogatott álláshely		Támogatott álláshely közfoglalkoztatás nélkül		Közfoglalkoztatás	
	FEOR	db	FEOR	db	FEOR	db	FEOR	db
1.	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű foglalkozások	289.279	Mechanikai gép-összeszerelő	9.794	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű foglalkozások	262.826	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű foglalkozások	11.885
2.	Egyéb takarító és kisegítő	47.513	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű foglalkozások	9.127	Egyéb takarító és kisegítő	43.583	Bolti eladó	5.865
3.	Szemétyűjtő, utcaseprő	20.336	Tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr	9.081	Szemétyűjtő, utcaseprő	19.910	Általános irodai adminisztrátor	3.875
4.	Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	19.227	Bolti eladó	8.019	Kubikos	16.209	Egyéb, máshova nem sorolható irodai, ügyviteli foglalkozású	2.184
5.	Kubikos	16.533	Egyszerű ipari foglalkozású	5.852	Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	16.100	Egyéb takarító és kisegítő	2.072
6.	Intézményi takarító és kisegítő	14.613	Szakács	4.782	Egyszerű erdészeti, vadászati és halászati foglalkozású	12.818	Intézményi takarító és kisegítő	1.456
7.	Általános irodai adminisztrátor	14.426	Rakodómunkás	3.419	Intézményi takarító és kisegítő	10.978	Pultos	1.338
8.	Bolti eladó	13.943	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	2.946	Általános irodai adminisztrátor	8.775	Egyszerű ipari foglalkozású	1.335
9.	Egyszerű erdészeti, vadászati és halászati foglalkozású	13.093	Lakatos	2.927	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	8.564	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	1.231
10.	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	12.741	Targoncavezető	2.667	Egyéb, máshova nem sorolható ipari és építőipari foglalkozású	8.259	Egyéb ügyintéző	1.093
	Összesen	718.666	Összesen	158.747	Összesen	498.424	Összesen	61.467

Érdemes megnézni, hogy ezzel szemben a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatnál nyilvántartott álláskeresők milyen állásokat keresnek. Itt hat kategóriát különböztetnek meg a hivatkozott elemzés 26/a, -26/f táblázataiban, amelyből hármat emelünk ki. Az összes nyilvántartott álláskereső félmillió létszáma az érintett létszám, amely nem azonos a munkanélküliek mindenkor napi létszámával.

19. táblázat: Az álláskeresőik által keresett foglalkozások top listája 2013-ban (forrás: forrás
NFSZ honlapja)

	Nyilvántartott álláskeresőik által keresett foglalkozás		Nem pályakezdő álláskeresőik által keresett foglalkozás		Pályakezdő álláskeresőik által keresett foglalkozás	
	Foglalkozás	db	Foglalkozás	db	Foglalkozás	db
1.	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű foglalkozások	117.548	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű foglalkozások	102.935	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű foglalkozások	14.613
2.	Bolti eladó	38.324	Bolti eladó	34.215	Általános irodai adminisztrátor	4.885
3.	Általános irodai adminisztrátor	22.888	Általános irodai adminisztrátor	18.003	Bolti eladó	4.109
4.	Intézményi takarító és kisegítő	18.712	Intézményi takarító és kisegítő	17.779	Mechanikai gép-összeszerelő	1.736
5.	Portás, telepőr, egyszerű őr	17.418	Portás, telepőr, egyszerű őr	16.909	Szakács	1,296
6.	Egyéb takarító és kisegítő	12.503	Egyéb takarító és kisegítő	11.234	Pincér	1.283
7.	Mechanikai gép-összeszerelő	11.985	Mechanikai gép-összeszerelő	10.249	Egyéb takarító és kisegítő	1.269
8.	Tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr	9.557	Tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr	9.384	Egyéb, egyszerű építőipari foglalkozások	1.144
9.	Vagyonőr, testőr	9.010	Vagyonőr, testőr	8.534	Fodrász	999
10.	Lakatos	8.834	Lakatos	7.957	Intézményi takarító és kisegítő	932
	Összesen	527.624	Összesen	461.598	Összesen	66.025

Annak ellenére, hogy a legkeresettebb foglalkozás az egyéb, máshova be nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozások (tipikusan közfoglalkoztatási munka, meglepő módon a pályakezdőknél is a legkeresettebb), a keresett munkák listája értékesebb, mint a kínált munkahelyek listája. A pályakezdők tartalmasabb munkákat keresnek, mint a nem pályakezdő álláskeresőik, de a keresletük szerkezete nem módosítja az összesen listát, mert az teljesen megegyezik a nem pályakezdő álláskeresőik listájával. Felmerül, hogy a pályakezdők is megtanulták-e, hogy „azt keress, amit találhatsz”!

Mindezek fényében a következőkben az kerül megvizsgálásra, hogy mi a helyzet Zala megyében, illetve Zalaegerszegen. Ez esetben frissebb adatokkal lehetett dolgozni, melyek a Zala Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya által közzétett adatok. Nem elérhető külön Zalaegerszegrre vonatkozó tisztított adat, az adatszolgáltató Zalaegerszegi Járási Hivatal az illetékességi területére vonatkozó állásbejelentéseket közölte.

20. táblázat: A bejelentett álláshelyek számának alakulása (forrás: Zala Megyei Kormányhivatal)

Évek		Zalaegerszegi járás	Zala megye
2010	Új bejelentett álláshelyek száma összesen	11011	23 511
2011	Új bejelentett álláshelyek száma összesen	11 052	23 798
2012	Új bejelentett álláshelyek száma összesen	4 833	15 552
2013	Új bejelentett állások összesen	6 130	20 502
	Nem támogatott új bejelentett állások összesen	2 938	88 31
	Támogatott új bejelentett állások összesen	3 192	11 671
2014	Új bejelentett állások összesen	8 275	24 824
	Nem támogatott új bejelentett állások összesen	4 380	10 550
	Támogatott új bejelentett állások összesen	3 895	14 274
2015	Új bejelentett állások összesen	7 302	22 234
	Nem támogatott új bejelentett állások összesen	4 310	10 892
	Támogatott új bejelentett állások összesen	2 992	11 342

A Zala megyében bejelentett új állásoknak 2013-ban 43 %-a nem támogatott állás volt. Ez az arány jóval kedvezőbb, mint az országos átlag, amely 22 %. Ez az arány Budapest arányával egyezik meg (41 %), a régióban Győr-Moson-Sopron megye például jóval kedvezőbb arányokat mutat (70 %). Zala megyében ezek az arányok tovább javultak, 2014-ben a bejelentett új állások 43 %-a, 2015-ben azok 49 %-a volt nem támogatott állásokat tartalmazó bejelentés. A különbségek természetesen a munkaerőpiac állapotán alapulnak, vagyis minél intenzívebb a versenyzgazdaság, annál nagyobb a munkaerő igénye.

Ezen túl azonban arra is rámutat, hogy a munkaerő minősége arra készíti a vállalkozókat, hogy a szolgálaton keresztül (is) keressenek munkatársakat, mert van reális esély, hogy megfelelőt találjanak. Ez azt is jelenti, hogy a foglalkoztatási szolgálat aktív a munkaerő-piacon, ismeri azt, megfelelően közvetít, melyet a munkaadók keresletükkel elismernek.

A Zalaegerszegi járásban még kedvezőbb adatok láthatóak. A nem támogatott állásokra vonatkozó új munkaerőigények aránya 2013-ban 48 %, 2014-ben 53 % és 2015-ben 59 %. Ez arra utal, hogy a járás gazdasága erősebb, fejlettebb, mint a megyei átlag és ez elsősorban Zalaegerszeg város teljesítményének köszönhető. Ebben az összehasonlításban az arányok változását és a területi összehasonlítást ajánlott nézni. Az arány önmaga azonban keveset mond, mert nem csak a támogatás nélküli állásbejelentésektől függ, hanem a támogatási szándéktól is. A munkaerő-piacon hátrányos helyzetű rétegek támogatása tehát nem csak szociális okokból, de kifejezetten gazdasági okokból is szükséges. Önmagában nem tekinthető szükségtelennek a közfoglalkoztatás sem, az erre irányuló szándék azonban megváltoztatja a bejelentett álláshelyek belső arányait.

21. táblázat: A bejelentett álláshelyek számának alakulása a legfontosabb ágazatonként 2015-ben
(forrás: Zala Megyei Kormányhivatal)

Ágazat	Zalaegerszeg járás		Zala megye	
	Összes állás	Nem támogatott állás	Összes állás	Nem támogatott állás
A Mezőgazdaság, erdőgazdaság, halászat	114	92	995	278
C Feldolgozóipar	1 161	1 109	2 891	2 748
F Építőipar	320	290	824	752
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	468	384	1 535	1 291
H Szállítás, raktározás	443	413	660	584
I szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	213	161	1 009	848
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	1 591	1 180	2 750	22 65
O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	1 761	86	7 668	431
P Oktatás	175	54	656	103
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	163	54	645	318
Egyéb ágazatok	893	487	2 601	1 274
Összesen	7 302	4 310	22 234	10 892

A kereslet ágazati szerkezete közel áll a foglalkoztatás arányaihoz, mely arra utal, hogy a Kormányhivatal és a Járási Hivatalok foglalkoztatási szervezetei jól ismerik a munkaerő-piacot.

Az összes bejelentett új munkahely esetében az „O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás” ágazat aránya Zalaegerszegen 22 %, a megyében 34 % mely a közfoglalkoztatási állások bejelentése miatt van. Ha a közfoglalkoztatást elhagyjuk, akkor a legnagyobb megrendelő a „C Feldolgozóipar”, a nem támogatott állások esetében Zalaegerszegen 26 %-kal, a megyében 25 %-kal. Mind Zalaegerszegen, mind a megyében a 2. legnagyobb megrendelő az „N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység”. Ez tipikusan a tercier ágazatba való és elsősorban nem fizikai állásokat ajánl. Az összes állásból a támogatott állások aránya, ha a közigazgatást nem vizsgáljuk, legnagyobb az „A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat” (72 %), a „P Oktatás” ágazatban (84 %) és a „Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás” (46 %) ágazatokban. Ez valószínűvé teszi, hogy ezekben az ágazatokban nem csak bértámogatásokat igényelnek, hanem közfoglalkoztatottakat is alkalmaznak.

A vizsgált három évben (ez a táblázatban nem szerepel) az ágazati szerkezet eléggé kiegyensúlyozott, a fentebb leírtak mindhárom évre jellemzőek, azonban változások is észlelhetők. Zalaegerszeg járásban ezek közül a legfontosabb, hogy a nem támogatott állások esetében a „C Feldolgozóipar” kereslete két év alatt megduplázódott (ez már munkaerőhiányra utal), az „N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység” ágazat kereslete már 2014-re megduplázódott és ez a szint 2015-re is megmaradt (ebben az ágazatban nagy munkaerőhiányról még nincs szó). Zala megyében a feldolgozóiparban és a kereskedelembe alig nőtt a kereslet, de az adminisztratív szolgáltatás ott is megduplázódott.

A bejelentett álláshelyek közül a legkeresettebb foglalkozásokat a kétjegyű FEOR alapján mutatjuk be, ezek mégis összehasonlíthatók az országos listákkal (2015).

22. táblázat: A bejelentett álláshelyek szerkezete 2015-ben (forrás: Zala Megyei Kormányhivatal)

Zalaegerszegi járás				Zala megye			
Összes állás		Nem támogatott állás		Összes állás		Nem támogatott állás	
Megnevezés	db	Megnevezés	db	Megnevezés	db	Megnevezés	db
92 Egyszerű szolgáltatási foglalkozások	1 545	82 Összeszerelők	973	92 Egyszerű szolgáltatási foglalkozások	6 038	82 Összeszerelők	1 671
82Összeszerelők	973	84Járművezetők és mobil gépek kezelői	405	93Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	2 787	92Egyszerű szolgáltatási foglalkozások	1 181
91Takarítók és egyéb egyszerű foglalkozások	875	92Egyszerű szolgáltatási foglalkozások	403	91Takarítók és egyéb egyszerű foglalkozások	2 136	51Kereskedelmi és vendéglátó-ipari foglalkozások	1 070
73Fém- és villamosipari foglalkozások	480	73Fém- és villamosipari foglalkozások	402	82Összeszerelők	1 671	73Fém- és villamosipari foglalkozások	924
93Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	437	51Kereskedelmi és vendéglátó-ipari foglalkozások	306	51Kereskedelmi és vendéglátó-ipari foglalkozások	1 310	93Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	623
84Járművezetők és mobil gépek kezelői	421	75Építőipari foglalkozások	212	73Fém- és villamosipari foglalkozások	1 138	75Építőipari foglalkozások	585
51Kereskedelmi és vendéglátó-ipari foglalkozások	386	36Üzleti jellegű szolgáltatások, ügynökök	182	41Irodai és ügyviteli foglalkozások	890	84Járművezetők és mobil gépek kezelői	577
75Építőipari foglalkozások	325	93Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	154	75Építőipari foglalkozások	803	81Feldolgozóipari gépek kezelői	504
41Irodai és ügyviteli foglalkozások	310	31Technikusok és hasonló műszaki foglalkozások	145	84Járművezetők és mobil gépek kezelői	608	71Élelmiszer-ipari foglalkozások	502
36Üzleti jellegű szolgáltatások, ügynökök	208	72Könnyűipari foglalkozások	142	81Feldolgozóipari gépek kezelői	542	36Üzleti jellegű szolgáltatások, ügynökök	381
Összesen	7 302	Összesen	4 310	Összesen	22 234	Összesen	10 892

A bejelentett álláshelyek szakmai megoszlása is sokkal kedvezőbb képet mutat, mint ami az országos elemzésből megismerhető. Nem csak azért, mert Zala megyében és főleg Zalaegerszegen mérsékeltebb a közfoglalkoztatás foglalkoztatási szerepe, mint általában az országban, hanem azért is, mert a munkaügyi szervezet jobban elismert, jobb szolgáltatásokat nyújt a munkaerő-közvetítésben, mint a legtöbb más megyei szolgáltató. Ezen felül a munkaerő-forgalomban lényegesen nagyobb a versenyszféra részesedése, mint más megyékben. A keresett foglalkozások között sok a szakképzettséget igénylő, de vannak nem fizikai foglalkozások is. Ugyanakkor a város (és a megye) munkaerő-piaci nem eléggé harmonikus, a munkanélküliség mellett munkaerő-hiány is mutatkozik, a piaci ismeretek naprakészsége is javítandó a szolgáltatók és a megrendelők vonatkozásában egyaránt. A munkaerő-keresleti információk sokat elárulnak a képzési szükségletekről, mind az iskolarendszerű képzők, mind a felnőtt-képző intézmények számára, azonban a beavatkozás tudatossága a folyamatok mélyebb elemzését, a szereplők időben történő megállapodását követeli meg. Az eredményes munkaerő-közvetítési tevékenység iránti igény megerősíti a foglalkoztatási paktum szükségességét és előrevetíti annak egyes fontos feladatait is.

A fenti táblázat 2015-re vonatkozik, a következtetések az alapján kerültek levonásra, de 2013 és 2014 elemzése alapján is hasonló következtetésekre lehet jutni. A legfontosabb változások az elmúlt három év során, hogy Zalaegerszegen a „31 Technikusok és hasonló műszaki foglalkozásúak” iránti kereslet 2014-ben kétszeresére nőtt, majd 2015-ben tovább nőtt, a „82 Összeszerelők” iránti igény 2014-re közel ötszörösére nőtt (229-ről 1083-ra), 2015-ben alig csökkent, valamint az „Egyszerű foglalkozások” iránti igény nem támogatott bejelentésre vonatkozóan nőtt.

9.2. AZ ÁLLÁSKERESŐK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA 2010-2015 KÖZÖTT

A regisztrált álláskeresők száma a megyében és a városban is csökkent. A folyamat eredményeit jól mutatja az alábbi összefoglaló táblázat.

23. táblázat: A regisztrált álláskeresők számának alakulása (forrás: Zala Megyei Kormányhivatal)

Évek	Zalaegerszegi járás		Zala megye	
	Létszám fő	Index 2010=100	Létszám fő	Index 2010=100
2010	5 641	100	17 513	100
2011	4 810	85	15 772	90
2012	4 753	84	15 100	86
2013	5 646	100	16 276	93
2014	4 083	72	12 262	70
2015	2 976	53	10 041	57

A figyelemreméltó folyamatok a járásban és a megyében szinkronban zajlottak le, nagyrészt a közfoglalkoztatás növekedésével függenek össze. Az előző részben láttuk, hogy a foglalkoztatási szolgálathoz bejelentett piaci álláshelyek száma 2014-ben és 2015-ben is nőtt, változatos volt, sokak számára adott elhelyezkedési lehetőséget. A kereslet látható élénkülése a gazdaság növekedésének következménye, valamint a munkaügyi szervezet iránti bizalom eredménye. A közfoglalkoztatáson túl tehát, a piaci munkaerő-forgalomnak is szerepe van a munkanélküliek számának csökkenésében.

Az alábbiakban megvizsgáljuk a regisztrált álláskeresők szakmai összetételének változását. A top listát a foglalkoztatási főosztály adatai alapján készítettük, két számjegyű FEOR mélységben. Ez, mint munkaerő kínálat, összevethető a fentiekben bemutatott munkaerő iránti kereslettel. Abból a szempontból is tanulságos, hogy hogyan változik az egyes szakmacsoportokban a regisztráltak száma és ez hogyan viszonyul a munkanélküliség általános csökkenéséhez.

24. táblázat: A regisztrált álláskereső átlagos száma szakmacsoportonként a Zalaegerszegi járásban
(forrás: Zala Megyei Kormányhivatal)

2013		2014		2015		
Megnevezés	fő	Megnevezés	fő	Megnevezés	fő	Index 2010 = 100
92Egyszerű szolgáltatási foglalkozások	1 413	92Egyszerű szolgáltatási foglalkozások	997	92Egyszerű szolgáltatási foglalkozások	722	43
51Kereskedelmi és vendéglátó-ipari foglalkozások	650	51Kereskedelmi és vendéglátó-ipari foglalkozások	492	51Kereskedelmi és vendéglátó-ipari foglalkozások	349	53
41Irodai és ügyviteli foglalkozások	497	41Irodai és ügyviteli foglalkozások	355	41Irodai és ügyviteli foglalkozások	273	84
91Takarítók és hasonló egyszerű foglalkozások	362	91Takarítók és hasonló egyszerű foglalkozások	283	91Takarítók és hasonló egyszerű foglalkozások	240	n.a.
73Fém- és villamosipari foglalkozások	282	84Járművezetők és mobil gépek kezelői	212	84Járművezetők és mobil gépek kezelői	150	43
84Járművezetők és mobil gépek kezelői	276	73Fém- és villamosipari foglalkozások	211	73Fém- és villamosipari foglalkozások	140	43
75Építőipari foglalkozások	239	75Építőipari foglalkozások	156	52Szolgáltatási foglalkozások	109	55
82Összeszerelők	233	82Összeszerelők	147	75Építőipari foglalkozások	103	32
52Szolgáltatási foglalkozások	221	52Szolgáltatási foglalkozások	146	93Egyszerű ipari, építőipari, mezőgazdasági foglalkozások	103	n.a.
Technikusok és hasonló műszaki foglalkozások	161	36Üzleti jellegű szolgáltatások, ügynökök	133	36Üzleti jellegű szolgáltatások, ügynökök	92	37
Összesen	5 646	Összesen	4 083	Összesen	2 976	53

A nyilvántartott álláskereső száma összességében is, szakmacsoportonként is nagymértékben csökkent. A szakmai szerkezet azonban 2013 óta szinte egyáltalán nem változott, sőt a megyei szerkezeti lista is szinte tökéletesen illeszkedik a fenti táblázathoz (24. táblázat), amely a Zalaegerszegi járás adatait tartalmazza. Az is tapasztalható, hogy a közfoglalkoztatás kiterjedésével, tehát 2010 óta, a 9. szakmai főcsoportba tartozó egyszerű foglalkozások nyilvántartása megváltozott, a csoportok száma bővült és a nyilvántartottak száma is helyenként bővült, másutt pedig az átlagnál kevésbé csökkent. Ennek oka, hogy már sokan közfoglalkoztatásból lettek munkanélküliek és közfoglalkoztatást

is keresnek, tehát egy sajátos piaci rész alakult ki. Ez mennyiségi és minőségi hatással van a versenyszférára is.

Másrészt azonban, az elmúlt két évben megélénkült gazdaság többlet kereslete miatt felgyorsult a munkanélküliek elhelyezkedése. Ez csökkentette az egyes szakmák munkanélküliségét, például a „82 Összeszerelők” foglalkozások eltűntek Zalaegerszegen a tízes listáról. Csökkent az ellátási idő és az a munkanélküli, aki versenyszférában keres állást és az ellátási ideje alatt nem talál, előfordul, hogy megszakítja a kapcsolatot a munkaügyi szervezettel. Ettől még álláskereső, de ez sem a munkaerő-közvetítő, sem a munkaadók által nem látható. Munkaerő-hiány esetén meg kell keresni a nyilvántartásban nem szereplő, „rejtőzködő” álláskeresőt. Ennek módszerét a foglalkoztatási paktumban ki lehet dolgozni.

9.3. VÁRHATÓ VÁLTOZÁSOK A MUNKAERŐ-PIACON

A foglalkoztatási szolgálat rendszeresen készít prognózist. A Kormányhivatal Zalaegerszegi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály 2015. IV. negyedéves felmérése a munkaadói tájékoztatások alapján a negyedév végére és egy évre szóló előrejelzést tartalmaz. A felmérésben 166 munkaadó vett részt, amelyek 17 693 főt foglalkoztattak. Ez a járásban foglalkoztatottak mintegy egyharmada. A résztvevő munkaadók közel fele kisvállalkozás (10-49 főt foglalkoztat), a 75 vállalat foglalkoztatási súlya a felmérésben résztvevők közül 10 %. A közepes vállalkozások (50-249 fő foglalkoztatás) száma 49 , foglalkozási súlya 30 %. A felmérésben 14 nagy munkaadó vett részt (legalább 250 foglalkoztatott), a foglalkoztatási súlyuk 59 %. A 28 mikro vállalkozás foglalkoztatási súlya 1 %-ot képvisel.

Zalaegerszeg városban a TeIR szerint 2013-ban 6 926 regisztrált mikro vállalkozás van, számuk a járásban elérheti a 10 ezret. A mikro vállalkozásokban foglalkoztatottak száma a járásban mintegy 15-18 ezer lehet. A felvételben résztvevő néhány mikro vállalkozás adataiból és várakozásaiból tehát jelentős számú foglalkoztatottra kell következtetéseket levonni.

A nagyobb vállalatméretekben a reprezentativitás sokkal nagyobb, a következtetések megalapozottabbak. A felmérésben az ágazatok közül a feldolgozóipar részesedése 44%, a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatot a megkérdezettek 18 %-a képviseli, a foglalkoztatottak közül arányuk 7 %. Létszamarányt tekintve fontos még a humán-egészségügyi, szociális ellátás (2 203 fő, 12 %), a szállítás és a raktározás (2 070 fő, 12 %).

A felmérésben résztvevők az előrejelzés közelebbi határidejére, 2015. december 31-ig 428 fő belépőt és 162 fő kilépőt vártak. A fluktuáció szokásos intenzitásával számolva ez mintegy 1 ezer fő lehet. Zalaegerszegről vonatkozóan a népszámlálási felvétel szerint dolgozók száma 36 ezer, a negyedéves várható munkaerőmozgás mintegy 2,2 ezer, a járás egészére mintegy 3 ezer fő.

A felmérés szerint a vállalati várakozások 112 fő egyéb termék összeszerelő (23 %) és 70 fő egyszerű ipari foglalkozások (16 %) belépőre számítanak. A leggyakoribb szakmák a munkaerő-forgalomban a várakozások szerint a fentiekén túl: telepőr, portás; pék, édesipari termékgyártó; kereskedelmi foglalkozások, egyéb termékgyártó gépek kezelője; húsfeldolgozó; lakatos; mezőgazdasági és ipari gépjavító, karbantartó; kézi csomagoló; orvos; segédápoló, műtősségéd; takarító, kisegítő; ápoló, asszisztens.

Ez a felmérés tehát a várható munkaerő iránti kereslet szakmai összetételének mennyiségi és minőségi gazdagodására utal. A kereslet kielégítése nagy kihívás a munkaerő-közvetítő számára, de a képzés szükségességét is megerősíti. A felmérésben jelzett várható belépők és kilépők számának különbsége (266 fő) a vállalkozások növekedéséi szándékára utal. Ez egy negyedév alatt 1,5 %-os létszámnövekedést jelent, ehhez járul további 1,1 %-os növekedés 2016-ban. A várható növekedés 2015. szeptember 30.-tól 2016. december 31.-ig 2,6 %. A leggyorsabban növekvő ágazat az adminisztratív és szolgáltatási tevékenység, + 10 %-kal.

Az átlagnál gyorsabban növekedne a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás (+ 3,7 %), a feldolgozóipar (+3,3 %) és a pénzügyi, biztosítási tevékenység (+3,6 %). A felmérésben szereplő 166 vállalat közül egy negyedév alatt 57 (34 %), egy év alatt pedig 60 (36 %) tervez létszámbővítést, ez tekintélyes arány. További elemzést igényel, hogy 99 (60 %), illetve 97 (58 %) vállalat gondol stagnálásra, csökkenéssel alig 6%, illetve 1 éven belül alig 5 % számol. A feldolgozóipari cégek fele (33) számít létszámbővülésre a következő egy évben.

A felmérésben résztvevő munkaadók sokféle eszközt használnak az üres álláshelyeik betöltésére. Leggyakrabban a hirdetéseket (48 %), a foglalkozási osztályt (44 %) és az internetet használják (35 %). Változatos munkaerő-igények kielégítéséhez ezeket alkalmazni is kell. Az egyes szolgáltatók számára ez versenyt is jelent. Az internet nagy aránya a közvetítési eszközök között arra utal, hogy a hagyományos szolgáltatóknak korszerű informatikai eszközöket kell alkalmazni munkájukban. Másrészt a szakmailag változatos és igényes keresletre nagyobb eséllyel reagálhat az a szolgáltató, amelyik a kínálat minőségi javítását is vállalja, illetve abban részt vesz.

10. A KORMÁNYHIVATAL AKTIVITÁSA

Az állami munkaerő-közvetítés területi hálózata a megyei kormányhivatalok keretében működik. A Megyei Kormányhivatal Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya látja el az álláskereső nyilvántartásba vételének, az üres álláshelyek begyűjtésének, a munkaerő-közvetítésnek és a munkanélküli ellátásnak a feladatait. Kisebb munkaerő-piac ok esetében előfordul, hogy a járási hivatalban nincs önálló foglalkoztatási osztály, hanem csak egy csoport működik, amely egy másik járás foglalkoztatási osztályához tartozik. A foglalkoztatási osztály a tevékenységét országosan egységes információs rendszerben végzi, közös nyilvántartási szabályok és központi rendszerirányítás alatt. Az elhelyezkedést vagy a képzést támogató aktív eszközök megyei koordinációja, az alapokkal való gazdálkodás, a pénzügyi elszámolás, az Európai Szociális Alapból származó pénzeszközök és projektek működtetése a Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályán történik. Ez a koordináció az eszközalkalmazó és felhasználó járási foglalkoztatási osztályokra vonatkozik. Megkülönböztetett jelentősége van a közfoglalkoztatás szervezésének és megyei koordinációjának.

A Zalaegerszegi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának illetékessége Zalaegerszeg, Pacsa és Zalalövő városokra és további 84 településre terjed ki. Ez a települési kör jelenti Zalaegerszeg város elsődleges munkaerő-piacát. Zalaegerszeg városba beingázók mint egy háromnegyede erről a területről indul. Ez azt is jelenti, hogy egynegyed része a megye más járásaiból, illetve a szomszédos megyékből érkezik a városba. Ez a foglalkoztatási osztály számára koordinációs feladatot jelent. Ugyanakkor a városban élő foglalkoztatottak 10 %-a elingázik a városból, egy része a járáson túlra.

Ez tehát nagy munkaerőpiac, amely területileg tagolt, ágazatilag sokszínű és szakmailag igényes. Az elmúlt években sokat változott, a prognózis szerint ez a változás jelenleg is folyamatban van. ***A munkaerőpiac szükségleteinek kielégítése sokszínű szolgáltatást követel meg a foglalkoztatási osztálytól, amit a társszervezetekkel együttműködve tud hatékonyan elvégezni.*** A koordináció elsősorban a képzés, a munkaerő-piaci szolgáltatások és a szociális ellátás bizonyos területein szükséges. A társ intézmények körébe a munkaadók és munkavállalói szervezetek, az iskola-rendszerű és felnőttképzési intézmények és a szociális ellátást végző szervezetek tartoznak, valamint minden olyan civil szervezet, amelynek szolgáltatásai befolyásolják a munkaerő kínálat mennyiségét és főleg minőségét. ***Ez a fajta koordináció tipikusan fontos foglalkoztatási paktum feladat.***

A foglalkoztatási főosztály - együttműködve a járási hivatalok foglalkoztatási osztályaival - intézkedéseket tesz az álláskereső foglalkoztathatóságának javítása érdekében. Az intézkedések kiemelt célcsoportja a közfoglalkoztatottak sokasága, akik esetében a foglalkoztathatóság javítása az általános iskolai alapképzéstől egészen a szakmai képzésekig terjedhet. Lehet betanítás, képesség-, gyakorlat-, személyiség- és motivációfejlesztés is. Ez történhet beépítve a közfoglalkoztatás gyakorlatába, elkülönítve valamilyen képzőintézményben vagy tranzit jellegű projektekben.

A munkaerő-piacon mozgó álláskeresők változó feltételekkel találkoznak. Egy fejlődő, fejlesztési tervekkel rendelkező munkaerő-piacon, mint amilyen a zalaegerszegi is, az álláskeresőknek alkalmazkodniuk kell a változásokhoz. Ezért sok esetben az elhelyezkedést képzés előzi meg (vagy akár követheti is), vagy valamilyen más alkalmazkodást segítő szolgáltatás igénybevétele.

Mindkét nagy célcsoport esetében külön figyelmet szükséges fordítani egyes hátrányos helyzetű, mint például a megváltozott munkaképességű, és/vagy roma emberekre. Ebben az esetben a szükségletnek megfelelő tartalmú beavatkozásra van szükség.

10.1. AZ AKTÍV ESZKÖZÖK PÉNZÜGYI FORRÁSAI ÉS FELHASZNÁLÁSA

Az aktív eszközök tradicionális forrása a Nemzeti Foglalkoztatási Alap foglalkoztatási alaprésze, melynek nagyobb részét a megyék számára decentralizáltan teszik felhasználhatóvá. A Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya az államháztartási törvény alapján használja fel ezt a forrást. Előirányzatot készít, a forrás egy részét a járási hivatalok foglalkoztatási osztályaira decentralizálja, ezt és a megyénél maradó részt a hatályos rendelet szabályai szerint felhasználja, a felhasználást ellenőrzi, majd a felhasználásról az alapgazda számára az előírt módon beszámolót készít. A más forrásból származó aktív eszközöket is hasonlóan használja fel és számolja el, a forrást biztosító, például valamelyik operatív program, speciális előírásait is teljesítve. Ez a decentralizált foglalkoztatási alaprész forrás Zala Megyében 2016-ban 100 millió Ft körüli összeget tesz ki. A foglalkoztatási szolgálat tehát pályázatok útján is forrásokhoz juthat az Európai Szociális Alapból.

Az egyik csatorna a GINOP program, melynek **5.1.1 – Út a munkaerő-piacra** című felhívására 2015-ben pályázatot nyújtott be a Nemzetgazdasági Minisztérium által vezetett konzorcium, ennek tagja a Zala Megyei Kormányhivatal is. Ez a konstrukció három évre 102 Milliárd Ft forrást biztosít a megyék számára. A projekt gyakorlatilag a 2007-2013 közötti programciklusban működő TÁMOP 1. prioritás folytatása. Tartalma aktív eszközök, a személyre szabott aktivizálási politika megvalósításához szükséges ügyfél-kategorizálási rendszer és a foglalkoztatási szervezet fejlesztése. A pályázat kiemelt célcsoportja lényegében megegyezik a 6 /1996 MüM rendelet és a foglalkoztatási paktum pályázat célcsoportjával:

- 25-30 év közötti pályakezdő álláskeresők
- alacsony iskolai végzettségű (ISCED 1-2) álláskeresők
- gyermekgondozás vagy hozzátartozó ápolását követően a munkaerőpiacra visszatérő álláskeresők
- 50 év feletti álláskeresők
- közfoglalkoztatásból kilépők

További célcsoport az EURES szolgáltatások célcsoportja, amelybe beletartozik minden EU tagország munkaadója és munkavállalója, valamint a Magyarországon munkát vállaló nem magyar állampolgár magán személy is.

Zala megyében működik az EURES és az EURES-T Pannónia projekt is. Ezen felül a munkaerő-piaci szolgáltatások célcsoportja bármely természetes személy, tehát nem munkanélküli inaktív is.

A projektben támogatott tevékenységek:

- a foglalkoztatást elősegítő képzésben történő részvétel
- az elhelyezkedést szolgáló bértámogatás, munkatapasztalat-szerzést elősegítő bérköltség támogatások
- utazási támogatások
- mobilitási támogatások
- szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos támogatások
- önfoglalkoztatást elősegítő támogatások
- egyéb informatikai, a profilínggal összefüggő és az NFSZ transznacionális együttműködésével kapcsolatos tevékenységek.

A projekt országos indikátorai:

- 90 ezer fő bevont munkanélküli
- 30 ezer ISCED 1-2 végzettségű
- 44,4 ezer fő kerül foglalkoztatásba
- 14 ezer ISCED 1-2 ügyfél szerez képesítést
- 27,9 ezer fő 6 hónap után foglalkoztatott
- megyénként 1 fő EURES tanácsadó.

A 2018. július 31-ig megvalósuló, 1,107 milliárd Ft forrású **GINOP-5.2.1. – IFJÚSÁGI GARANCIA RENDSZER** projekt programkoordinációját Zala megyében a Zala Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya látja el. A program célja, hogy az Ifjúsági Garancia Rendszerben és a keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia munkaerő-piaci programban a résztvevők, azaz a 25 év alatti fiatalok, többféle támogatási eszköz (humán szolgáltatások, képzési és foglalkoztatási támogatások) felhasználásával segítségnyújtásban részesülnek, annak érdekében, hogy a munkaerőpiac aktív résztvevői váljanak. A pályázat 1 120 fő bevonandó célcsoportja, a 25 év alatti (15-24 év közötti) nem tanuló, nem dolgozó fiatalok, átfedést mutat a foglalkoztatási paktum pályázat célcsoportjával.

A **GINOP - 6.1.1.** – Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése pályázatot egy konzorcium nyújtotta be, melyben a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal, Belügyminisztérium és 18 Kormányhivatal vesznek részt. A teljes forrás 30 milliárd Ft. A célcsoport a 6 konvergencia régióban élő, lakhellyel rendelkező, tankötelezettségüket teljesített, legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező munkavállalási korú személyek, akik közfoglalkoztatási jogviszonyban vagy munkaviszonyban vannak. A cél a célcsoportba tartozó személyek képzése, legalább 85 ezer fő. A projekt megvalósítási ideje 3 év, zárására 2018 év végén kerül majd sor.

A képzési kimenet:

- szakképesítés (OKJ szerint)
- egyéb támogatott szakmai képzés (a felnőttképzési törvény szerint)
- egyéb támogatott képzés (a felnőttképzési törvény szerint)
- egyéb hatósági képzés (a felnőttképzési törvény szerint).

A fenti három forrást a megyei kormányhivatal használja fel, egy-egy megyei keretként, a foglalkoztatási főosztály koordinálásával, elszámolásával, a járási foglalkoztatási osztály ügyfeleire és hatáskörére támaszkodva. Ehhez adódik hozzá a foglalkoztatási paktum pályázati forrása, amely 3 évre szóló megyei kerettel és a megyei jogú városok kereteivel működik. Az összes forrás pénzügyi koordinációját a foglalkoztatási főosztály végzi, a tartalmi, eszközökre és részprojektekre vonatkozó összehangolásban a foglalkoztatási paktum is részt vesz.

10.2. A PROJEKTET MEGALAPOZÓ IGÉNYFELMÉRŐ KÉRDŐÍV EREDMÉNYEI

A célok meghatározását kérdőíves felmérés előzte meg. Mivel a projekt megvalósulásának helyszíne Zalaegerszeg megyei jogú város területe, így egyetlen kérdőív kitöltése volt csupán indokolt. A kérdőív kitöltésére a Kontakt Humán Nonprofit Kft-t kérték fel. A Kft-t Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata – egyszemélyes tulajdonosként – alapította. Fő tevékenységünk a munkanélküliség kezelése, az álláskeresők foglalkoztatásának (közfoglalkoztatás), képzésének elősegítése, a kapcsolódó szolgáltatások biztosítása, munkaerő-toborzás, munkaerő-kölcsönzés és állasközvetítés, így szakmailag ők a legalkalmasabbak arra, hogy a kérdőívet a legnagyobb hozzáértéssel és releváns tapasztalattal kitöltsék.

A térség munkaerő-piaci helyzetével kapcsolatban a kérdőív alapján megállapítható, hogy Zalaegerszegen a gazdasági ágazatok közül az ipar a legjelentősebb, ezt követi a szolgáltatás, majd a mezőgazdaság. Az egyes ágazatok foglalkoztatásban betöltött szerepéből viszont már az látható, hogy az iparnak és a szolgáltatásoknak egyforma hangsúlyos szerepe van, a mezőgazdaságnak csupán közepes jelentőségű. (A város legjelentősebb foglalkoztatói: Flextronics International Kft., Anton Kft., Edelmann Hungary Packaging Zrt., Forest Hungary Kft., Gartner Intertrans Hungária Kft., Sitform Bútorgyár Bt., ZALACO Sütőipari Zrt., ZALAVÍZ Zrt., ZÁÉV Építőipari Zrt., ADA, ÉNYKK Zrt.)

A város foglalkoztatási helyzete jónak mondható, a munkanélküliség okozta probléma mértéke átlagos. A közlekedési infrastruktúra hiányossága a térségben, alacsony a vállalkozások száma/aktivitása és a szakképzett munkaerő hiánya a település azon adottságai, amelyek negatívan befolyásolják a város munkaerő-piaci helyzetét. A helyi vállalkozók foglalkoztatásban betöltött szerepe közepes jelentőségű, az iparban fordul elő a legjelentősebb mértékben a munkaerő-hiány kereslet a városban, ezen belül is a legkeresettebb szakmák: az esztergályos, a lakatos, a CNC-marós, a gépszerelő, a műszerész, a C+E kat. gépkocsivezető, a minőségbiztosítási mérnök, a folyamat mérnök és az autószerelő.

A város lakosságának munkaerő-piaci helyzetét leginkább a fiatalok és az aktív korúak elvándorlása és a lakosság korösszetétele (idős társadalom) befolyásolják negatívan.

A városban élő munkanélkülieket az alacsonyan iskolázottság (maximum 8 általános iskolai végzettség), a nem piacképes szakképzettség, a munkavégzéshez szükséges megfelelő tapasztalat hiánya, valamint a mobilitás hiánya jellemzi leginkább.

Ennek tükrében az elhelyezkedésük szempontjából leginkább akadályoztató tényező az előző problémákon túl még az is, hogy az esetlegesen munkabérből befolyó keresetük nem lenne versenyképes a segélyből és feketemunkából származó jövedelemmel.

Az eddigi tapasztalatok alapján a zalaegerszegi munkanélkülieknek szakmához kapcsolódó, magasabb szintű tudást nyújtó képzésekre, más szakma elsajátítását nyújtó képzésekre, szakképzésre felkészítő kompetenciafejlesztő képzésekre, álláskeresési technikákat oktató képzésekre, önfoglalkoztatóvá/ vállalkozóvá válást támogató képzésekre lenne leginkább szükségük.

A helyi munkáltatók elsősorban a szaktudás, a munkatapasztalat és ismerős ajánlása alapján választják ki a munkavállalókat. A munkaerő felkutatását a helyi munkáltatók a munkaügyi szervezet által nyújtott csatornákon keresztül, munkaerő-közvetítő/ kölcsönző szervezet által, álláshirdetések és saját kapcsolataik útján valósítják meg. A helyi munkáltatók legfőbb nehézségeit a munkaerő kiválasztásában/ felvételében a megfelelően képzett munkaerő hiánya és a megfelelően tapasztalt munkaerő hiánya okozza. Eddigi tapasztalatok alapján a helyi munkáltatók a roma származásúakat, az alacsonyan iskolázottakat és a nem piacképes képzettségűek alkalmazzák a legkevésbé, amelynek okát abban kereshetjük, hogy a munkaerő-piaci kereslet nem e fenti célcsoportokat célozza meg.

A városban a munkáltatóknak leginkább: esztergályos, lakatos, CNC-marós, gépszerelő, műszerész, C+E kat. gépkocsivezető, minőségbiztosítási mérnök, folyamat mérnök, autószerelő szakképzettséggel rendelkező munkavállalókra lenne szüksége. Zalaegerszegen jellemzően bértámogatást és részmunkaidős foglalkoztatást alkalmaznak a helyi munkáltatók a munkavállalók alkalmazása során, mint foglalkoztatást elősegítő eszközöket.

A munkanélküliek helyzetének javításában az Önkormányzatnak valamint a Járási Hivatalnak tulajdonítják a legjelentősebb szerepet. A szociális és oktatási intézmények szerepe is jelentős, a civil szervezetek szerepe viszont már közepes jelentőségűnek mondható. Az intézmények szerepvállalásával kapcsolatban elmondható, hogy az oktatási intézményektől nagyobb mobilitás lenne elvárható a versenyképes képzések tekintetében. A helyi intézmények együttműködését elősegítenék az időszaki foglalkoztatást elősegítő konzultációk megtartása.

A helyi képző intézmények és a munkáltatók közti együttműködés jelentős mértékű, a képző intézmények kínálata azonban csak átlagos mértékben van összhangban a munkáltatók által támasztott kereslettel. A legfontosabb (munkaerő-piaci) eszközök, amelyekkel növelni lehetne a foglalkoztatást a városban: a munkahelyi képzések/ átképzések, a képző és foglalkoztató intézmények

együttműködése valamint az oktatás minőségének és hatékonyságának javítása. A korábban felsorolt intézménytípusokon túl a szakági kamarák közreműködésével lehetne hatékonyabban növelni a foglalkoztatást, ezen kívül a korábban már szintén felsorolt legjelentősebb foglalkoztatókkal lenne fontos konzultálni a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében. A foglalkoztatási együttműködések kialakítását/ hatékonyságát akadályozó tényezők lehetnek a foglalkoztatók korábbi negatív tapasztalatai valamint a közvetítő szervezet hiánya is.

11. MUNKAERŐPIACI FELMÉRÉSEK EREDMÉNYEI A PROJEKTBEN

11.1. MUNKAERŐ-TARTALÉK FELMÉRÉS EREDMÉNYEI

A 2016. szeptemberében lefolytatott munkaerő-tartalék felmérés célja, hogy átfogó képet kapjunk Zalaegerszeg jelenleg kihasználatlan humánerőforrásáról, azokról a személyekről, akiket be lehet vonni a munka világába, és valamely hátrányos helyzetű célcsoportokhoz tartoznak.

A felmérés során zalaegerszegi székhelyű képzőintézményeket, munkaerő-közvetítőket, valamint a kormányhivatalt kérdeztük meg a náluk elérhető munkaerő-tartalékról, a célcsoportokra vonatkozóan. Az beérkezett adatokról összesített kimutatást nem készíthető, hiszen valószínűleg átfedés van az adatok között, ezért nagy eltérések lehetnek a valós és az összesített adatok között.

25. táblázat: Célcsoportok és 2016. I. félévi havi átlagos létszámuk a Zalaegerszegen (forrás: Zala Megyei Kormányhivatal, zalaegerszegi székhelyű képzőintézmények, munkaerő-közvetítők)

Célcsoport	Létszám
1. Alacsony iskolai végzettségű személyek	663
2. 25 év alatti fiatalok vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső	1 359
3. 50 év felettiek	735
4. GYED-ről, GYES-ről visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek	522
5. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők	217
6. Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek	797
7. Megváltozott munkaképességű személyek	1 759
8. Roma nemzetiséghez tartozó személyek	Nincs adat
9. Inaktívak	Nincs adat

1. A képzőintézmények által becsült végzősök száma feleltethető meg a **25 év alattiak célcsoportjának**, amely 2017-re megközelítőleg 1 112 fő lesz és 2018-ra 1 119 fő lesz.

A teljes nyilvántartott álláskereső között Zalaegerszegen 453 fő (32%), a teljes járásban 1038 (38%) fő volt alacsony iskolai végzettségű, tehát összesen 1 491 fő volt az **alacsony iskolai végzettségű személyek célcsoportjának** létszáma.

A célcsoport nagyobbik része rendelkezik 8 általános iskolai végzettséggel. A képzőintézményeket tekintve az Első Magyar-Dán termelőiskola (36 fő) és az IOSZIA” Duális Szakképzési és Felnőttképzési Intézmény (9 fő) adataiból tudunk következtetni a célcsoport létszámára, a 2016-os évre vonatkozóan.

2. A rendelkezésre álló adatok alapján csak a 25 év alatti fiatalok számát tudtuk megállapítani, a 30 év alatti korcsoportra vonatkozóan ugyanis nem állt rendelkezésre adat, melyből következtetni lehetett volna arra, hogy pályakezdő-e.

A **25 év alatti fiatalok** célcsoportját tekintve 2016. I. félévben Zalaegerszegen 27 fő közfoglalkoztatásban érintett (a teljes közfoglalkoztatotti létszám 4%-a), valamint havonta átlagosan 218 fő nyilvántartott álláskeresőt (15%) tartott nyilván a kormányhivatal. A teljes Zalaegerszegi járásban ugyanebben az időszakban 85 fő 25 év alatti fiatal volt érintett a közfoglalkoztatásban (4%) és havonta átlagosan 423 fő nyilvántartott álláskeresőként (15%) szerepelt a regiszterben a célcsoportot illetően.

Az Első Magyar-Dán termelőiskola képzésein a célcsoportból 27 fő vett részt, a PTE képzésein 51, a TIT képzésein pedig 7 fő vett részt, a Zalaegerszegi Szakképzési Centrumban pedig 914 fő volt a végzők száma a célcsoportra vonatkozóan.

A Zalaegerszegi Szakképzési Centrumban 2017-ben 890, 2018-ban ¹³1 040 fő fog vizsgázni a különböző szakokból. A számok a jelenlegi osztálylétszámok alapján végzett becslések, a szórása elég nagy (továbbtanulás felsőoktatásban, szakmaváltás, lemorzsolódás erősen befolyásolhatja), továbbá fontos megjegyezni, hogy a képzések nem csak Zalaegerszegre, a Zalaegerszegi járásra, hanem Keszthely és Lenti szakképző iskoláira is kiterjednek.

A PTE képzéseit 2017-ben várhatóan 35-en (8 férfi és 27 nő) végzi el, 2018-ban 9-en, de ezek a számok, főként az utóbbiak is csak becslésen alapulnak.

A Budapesti Gazdasági Egyetem Gazdálkodási Karának képzéseit ¹⁴2017-ben várhatóan 157 fő (ebből 55 férfi és 102 nő), 2018-ban pedig 70 fő (melyből 22 férfi és 48 nő) teljesíti.

A Pannon Egyetem Mérnöki karán van mechatronikai képzés. 2016. júniusban 9 fő férfi végzett mechatronikai mérnök szakon, 2017. januárban 30 fő záróvizsgát tehet.

A 25-29 év közötti korcsoportra nem áll rendelkezésre pontos adat, mert a pályakezdő státuszukat nem ismerjük. Maximális számuk a kormányhivatal adatai alapján Zalaegerszegen 145, a járásban 269 fő körül mozog.

¹³ 23. sz. melléklet

¹⁴ 24. sz. melléklet

3. 50 év fölötti célcsoportból 2016. I. félévben közfoglalkoztatottal érintett személy 236 fő volt Zalaegerszegen, a járásban 791 fő, mely a teljes közfoglalkoztatással érintettek 38 %-a, illetve 40 %-a. 2016. I félévben havonta átlagosan Zalaegerszegen 444 fő (31 %), a Zalaegerszegi járásban 892 fő (33%) 50 év feletti álláskeresőt tartottak nyilván. A képzőintézményekben az 50 év feletti célcsoport kevésbé van jelen, főként másoddiplomások.

4. A GYED-ről, GYES-ről visszatérők számáról a KSH adatokból következtethetünk. A 2012 és az az után után született gyermekek számából hozzávetőlegesen megtudhatjuk a GYES-en lévők számát. Ez csak hozzávetőleges érték, mert ebben az ikerszülések is benne vannak.

A GYES-GYED-et igénybe vevők között nagyszülők is lehetnek, emiatt további hibalehetőségek vannak, de nagyságrendileg mutatják az értékek a célcsoport létszámát.

A Zalaegerszegi járásban a KSH adatai szerint 2012 óta 2 488 gyermek született, Zalaegerszegen pedig 1 445-en láttak napvilágot. A 2014-ben és 2015-ben született gyermekek utáni GYES/GYED-et igénybe vevők is a célcsoportba tartoznak. A tendencia nagyságrendileg állandó, így a 2015-ös évben várhatóan hasonlóan alakul a születésszám, mint az azt megelőző években, mind a városban, mind a járásban.

5. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma 2016. I. félévben a nyilvántartott álláskeresők havi átlagos számán belül Zalaegerszegen 268 fő, a teljes járásban 527 fő volt.

6. A Zala Megyei Kormányhivatal adatai szerint a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek száma meglehetősen magas, 2016. I. félévben havonta átlagosan Zalaegerszegen 797 főt regisztráltak 3 hónapnál régebben, a járásban pedig 1 483 főt. A nyilvántartott álláskeresők esetén a regisztráció hossza viszonylag egyenletesen oszlik el, ami azt jelenti, hogy a 4-6 hónapig nyilvántartott és a 24 hónapnál tovább nyilvántartott álláskeresők száma hasonlóan magas.

7. A megváltozott munkaképességűek járadékában részesülők száma a TeIR adatai alapján többszöröse a kormányhivatal által regisztrált személyeknél, 2014-ben 1 759 fő részesült a megváltozott munkaképességűek járadékában.

26. táblázat: Regisztrált megváltozott munkaképességűek járadékában részesülők száma
Zalaegerszegen (forrás: TeIR)

Év	A regisztrált megváltozott munkaképességűek járadékában részesülők száma (Zalaegerszeg)	Nem	
		Férfi	Nő
2012	1 786	842	944
2013	1 751	830	921
2014	1 759	836	923

A regisztrált **megváltozott munkaképességűek** Zalaegerszegen 2016 első félévében 41 fő volt, a járásban 68 fő volt, akik főként a 40 – 50 év feletti korosztályba tartoznak.

27. táblázat: Megváltozott munkaképességű személyek adatai (forrás: Zala Megyei Kormányhivatal)

Adatok forrása - éve	Célcsoport létszáma (fő)	Életkor, korcsoport (fő)	Nemek aránya (fő)		Iskolai végzettség (fő)					
			Férfi	Nő	Ált. isk. nélkül	Általános isk. (8 ált)	szakiskola/ szakm.képző	szakközépiskola / gimnázium (érettségi)	Technikum	Egyetem/ Főiskola
Megváltozott munkaképességű regisztrált álláskeresők száma Zalaegerszegen - 2016 I. félév	41	25 – 29: 6 30 – 34: 4 35 – 39: 3 40 – 44: 4 45 – 49: 4 50 – 54: 7 55 – 59: 4 60 – 62: 9	22	19	3	16	13	5	1	3
Megváltozott munkaképességű regisztrált álláskeresők száma a Zalaegerszegi járásban - 2016 I. félév	68	25 – 29: 6 30 – 34: 5 35 – 39: 6 40 – 44: 4 45 – 49: 8 50 – 54: 9 55 – 59: 9 60 – 62: 21	39	29	4	27	25	8	1	3

11.2. VÁLLALATI IGÉNYFELMÉRÉS EREDMÉNYEI

2016. szeptemberében zajlott felmérés a zalaegerszegi vállalkozások munkaerő-igényének feltérképezésére irányult. A kérdezőbiztosok 105 olyan zalaegerszegi székhelyű, vagy telephelyű céget keresetek fel, melyek kétharmada mikro- vagy kisvállalat, a statisztikai állományi létszámuk 2015-ben 50 főnél kevesebb volt, az iparban és a szolgáltatások területén tevékenykednek, azaz a másodlagos és harmadlagos gazdasági szektorba sorolhatók. A jelenleg legnagyobb létszámban foglalkoztatott állománycsoport a cégeknél a szakmunkásoké, őket követik 21,9%-os aránnyal a betanított munkások.

A vállalkozások jelentős többsége tervez az elkövetkező 3 évben fejlesztést, 75,2%-uk a jelenlegi tevékenységi körükön belül, 8,6%-uk pedig profilbővítést is szeretne megvalósítani. Közel 80%-uk tervezi, hogy a jövőben bővíti a foglalkoztatotti létszámát; összesen 2022 álláshelyet jelöltek meg, amelyek betöltésére biztosan alkalmaznának új embereket.

A legtöbb betöltendő állás a Feldolgozóipar területén jelentkezett; a 2022 megjelölt összes álláshelyből 1023-ra. A második legnagyobb munkaerőhiánnyal küzdő gazdasági ágazat a Szállítás, raktározás ágazat, 555 álláshely van üresen, elsősorban gépjárművezetők számára. Szükséges 174 munkavállaló az Ingatlanügyek területén, 81 fő a Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban, 68 fő az Építőiparban, 54 fő a Kereskedelembe, 34 fő Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területén.

A felsorolt álláshelyek betöltéséhez alapvetően alapfokú végzettséget várnak el a vállalkozások. 82%-ukhoz elegendő az általános iskola elvégzése és/vagy szakmunkás bizonyítvány, tehát szakiskolai végzettség.

Sok gépjárművezetőre lenne szükség, illetve nagy az igény a szakképzettséget nem igénylő betanított munkásokra, akiket gyártósori operátorként alkalmaznának a nagyobb üzemek, gyárak. Ingatlanértékesítési területen lenne szükség jó kommunikációs képességekkel rendelkező call center operátorokra, valamint számos lakatos, szakács, CNC forgácsoló, esztergályos, gépkezelő, faipari szakmunkások, villanyszerelők, varrónők, pékek, stb. található munkát a vizsgálatban részt vett cégeknél.

A vizsgálat során a megkérdezett 105 cég 40%-a számára szakmai továbbképzések és szakmunkás képzések tartása fontos jelenleg is, vagy tartaná fontosnak a jövőbeni munkavállalói számára. Több, mint harmaduk betanító jellegű képzésekre helyezi, helyezné a hangsúlyt, de a nyelvismeretre is egyre nagyobb az igény, közel egynegyedük támogatná a nyelvi készségek fejlesztését.

A 105 vállalat bevonásával elvégzett felmérés eredményei jó alapot biztosíthat ahhoz, hogy megfelelő képzések indításával, a munkavállalók és munkáltatók igényeinek összehangolásával elősegítse a térség munkaerő-piaci helyzetének javítását.

12. SWOT ELEMZÉS

Az erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek feltárására az elmúlt években több alkalommal is a figyelmet fordítottak. A különböző kezdeményezések között átfedések vannak, azért is, többen is hasonlóan látták a helyzetet, másrészt pedig a gazdaság, a foglalkoztatás és a szociális viszonyok közötti összefüggés miatt több megközelítés is hasonló eredményekre jutott.

Az alábbiakból az is kiderül, hogy ugyanaz a valóság többfajta értékelést is kaphat. Például a gazdaságban a nagyvállalkozások jelenléte erősség, a verseny-és exportképesség szempontjából, a foglalkoztatás mennyisége, de minősége szempontjából is. Ugyanakkor az a körülmény, hogy nincs annyi nagyvállalkozás, amennyi a magas fejlettséghez szükséges, az gyengeség. Az, hogy a vállalkozások kevés önálló termékkel rendelkeznek, mint összeszerelők, félkész termékgyártók kiszolgáltatottak, veszélyeket rejt. A nagyvállalatok, s a náluk dolgozók piacismerete, kapcsolat rendszere pedig lehetőség.

Az alábbiakban a foglalkoztatás összetett viszonyai szempontjából nézzük meg Zalaegerszegre vonatkozóan, de egyben a járás egészére, tehát Zalaegerszeg belső munkaerőpiacára vonatkozóan is a SWOT-ot.

Erősségek:

- Zalaegerszeg a megye nagyobbik részének, részben Vas megyére is kiterjedő **foglalkoztatási centruma**, a foglalkoztatottak közel 1/3 –a dolgozik itt
- **nagyvállalkozások** működnek a területen
- a munkaerő **képzettségi** szintje magas
- nagy kapacitású, jó minőségű **képzési rendszer**
- **fejlődő felsőoktatás**
- országos szinten kiemelkedő **gyermekellátási helyzet**
- magas szakmai színvonalon biztosított **szociális és gyermekjóléti szolgáltatások**
- **alacsony munkanélküliség**
- sok működő vállalkozás, magas a **vállalkozási hajlandóság**
- **magas műszaki és közgazdasági ismeretek** a nagy-, de a kis-és középvállalkozásokban is

Gyengeségek:

- a **nagyvállalatok** relatív hiánya
- a járás legtöbb településén kevés a **munkahely**
- **munkaerőhiány**, elsősorban szakképzettek esetében
- kevés a saját termék, erős **piaci kiszolgáltatottság**
- a **beszállítói képesség** nem kielégítő
- az **innováció** és piaci rugalmasság alacsony
- magas a **betanított munka** aránya
- a **munkaképes korú népesség egy része képzetlen**, s kivonult a munkaerőpiacról

- a mikro- és kisvállalkozások **tőkeszegények**
- a **képzési kibocsátás szerkezete**, előfordul, hogy a **színvonala** sem éri el a gazdaság szükségleteit
- a **felzárkóztató képzések** rendszere hiányos, nem képes kellően támogatni a munkaerő megújítási szükségleteit
- a **foglalkoztathatóság** újratermelésének rendszere hiányos és gyenge
- a **vállalati munkaerő-gazdálkodás** perspektívája rövid távú (ezért nem vették észre időben a munkaerő-hiány veszélyét), koordinációjuk nem alakult ki (például nincs HR klub)
- a **munkaadók** érdekvédelmi és kamarai **szervezettsége gyenge**, s nem képes kellő változásokat elérni a munkaerő-piaci koordinációban
- a **munkavállalók szervezettsége gyenge**, nem képesek megfelelően támogatni a munkaerő versenyképességét, s érdekeit védelmezni
- az **atipikus foglalkoztatási formák** nem terjedtek el

Lehetőségek:

- a **megújuló energiák** terjedése, amelynek jó helyi feltételei vannak, s az EU ezeket támogatja
- a **klaszterek és ipari parkok**, amelyek lehetőséget teremtenek az innovációra, s a foglalkoztatás minőségi feltételeinek javítására
- **nagyvállalkozások**, amelyek rendelkeznek fejlődési esélyekkel, magas termelési, marketing és munkaerő-gazdálkodási ismeretekkel, s megfelelő **mintát szolgáltathatnak**
- a **gazdasági kamarák** ismeretei, kapcsolatai, két évtizedes értékes tapasztalatai
- a **munkaügyi szervezet hálózata**, ismeretei, hagyományai
- a **termelő iskola**, mint a felzárkóztatás mintája, s a kevésbé versenyképes fiatalok versenyképessé tételének nemzetközileg elismert, két évtizedes sikeres tapasztalatokkal rendelkező működése
- a foglalkoztatási szolgáltatásban tapasztalatot szerzett **nonprofit szervezetek**
- a **közfoglalkoztatás** rendszere, s a benne résztvevő szervezetek, akik a mozgósítható munkaerő tartalékkal dolgoznak, s közreműködhetnek annak foglalkoztathatóvá tételében
- tudatos **pályaorientációs tevékenység**, mely rendelkezik hagyományokkal, de megújítása szükséges
- a TISZK-ek működése, a **szakképzés megújulási folyamata**, a tanulószerveződések rendszere, a duális képzés rendszere
- a **munkaerő-piaci szolgáltatások** megújítása
- az **EU források**, beleértve a határmenti programokat is **felhasználása** a foglalkoztathatóság javítása, a dolgozók képzése és a nemzetközi együttműködés fejlesztése érdekében

Veszélyek:

- a **lakónépesség csökkenése**, a legversenyképesebb korosztályok **elvándorlása**
- a lakossági korfa romlása, a **munkaképes korú népesség csökkenése**
- a **szociális leszakadás erősödése**, a foglalkoztathatóság kialakításának elmaradása
- a **munkabérek színvonala alacsony**, ez ösztönzi a képzett munkaerő elvándorlását, dezorientálja a munkaerőt és a munkaerő-forrást a szükség pályaválasztási és pályaaorientációs döntésekben, akadályozza a belső piacra termelős szolgáltatók fejlődését, ezzel a gazdaság fejlődésének egészét
- **kevés a nagyvállalat**, egy-egy vállalkozás esetleges piaci problémája miatt a város és a térség foglalkoztatása és gazdasága is veszélybe kerül
- **nem fejlődik a beszállítói képesség**, ez piaci problémákat okoz
- az alacsony munkanélküliség miatt **kevés az elérhető munkaerő-forrás**, ugyanakkor az inaktívak száma túl sok
- az **agrár-ipari vertikum zavarai** miatt kihasználatlan mezőgazdasági erőforrások vannak, ez is hozzájárul a kistélepülések népességmegtartó képességének romlásához.

Az elemzésből következő stratégiai lépések:

- nagyvállalkozások és minőségi vállalkozások vonzása a helyi erőforrások, benne az értékes munkaerő állomány kihasználása érdekében
- a felsőoktatás fejlesztése
- az innováció erősítése és összekapcsolása a termelői alkalmazással és a munkaerő képességének fejlesztésével
- a gazdasági koordináció fejlesztése, beleértve a szociális partnerség intézményeit is
- a pályaaorientációs tevékenység újrászervezése
- a középfokú intézményekbe való beiskolázás szerkezetének javítása
- a szakképzés feltételeinek és kibocsátásának minőségi fejlesztése
- a szakmai felzárkózás, a pályakorrekció, a szakmai alkalmazkodás és minőségi fejlődés gyorsítása az iskola rendszerű szakképzésben, a termelő iskolában és egyéb felnőtt- és munkaerő-piaci intézményben
- a munkaerő-piaci szolgáltatások fejlesztése a Kormányhivatal szervezeti egységeinél és partner intézményeinél
- a munkaerőpiac jobb megismerése, intézményi koordináció, a beavatkozási szükséglet felismerése és koordinált megvalósítása
- a munkaerő-közvetítés fejlesztése, a munkaerő-közvetítők intézmények együttműködésének javítása
- mindezeket a **foglalkoztatási paktum** koordinálja

13. BENYÚJTOTT, NYERTES TOP ÉS GINOP PROJEKTEK ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS TERÜLETÉN

A TOP 6.8.2-15 pályázati projekt támogatja és kiegészíti a TOP és GINOP ERFA prioritásaiból megvalósuló vállalkozás-fejlesztések humánerőforrás igényeit (képzés és bértámogatás) is. A városban tervezett fejlesztések továbbá közvetett, másodlagos hatással is lehetnek a munkaerő piac keresletre, ezért a tervezett és megvalósítás alatt álló fejlesztések áttekintése indokolt az elérhető információk alapján.

Benyújtásra került és bírálati szakaszban lévő támogatási kérelmek:

TOP 6.1.3-15 kódszámú *Helyi gazdaságfejlesztés* tárgyú felhívásra Zalaegerszegi Városfejlesztő Zrt. nyújtott be pályázatot „Helyi termelői piac és kézműves piac kialakítása Zalaegerszegen” címmel.

TOP 6.1.4-15 kódszámú *Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés* tárgyú felhívásra „Zalaegerszeg turisztikai vonzerejének növelése a "Smar City" eszközrendszerével” és „Zöld Zala-part – Turisztikai célú kerékpárút fejlesztés a Zala mentén és Gébárton” címmel került benyújtásra támogatási kérelem.

TOP 6.2.1-15 kódszámú *Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése* tárgyú felhívásra benyújtott támogatási kérelmek:

„**Andráshida Óvoda építése**” címmel új óvoda építése tervezett, mert a jelenlegi óvoda épülete nem újítható fel, nem bővíthető. Az intézmény műszaki, infrastrukturális állapota nem felel meg a kor igényeinek, elvárásainak. A jelenlegi óvoda adottsága nem biztosítja teljes körűen a korszerű, óvodapedagógiai célok megvalósulását.

A tervezett óvoda keresztalaprajzú, középszárnyában a központi helyiségek a bejárat, az aula és a vele egybenyíló tornaszoba helyezkedik el a kiszolgáló helyiségekkel, mely hozzájárul a mindennapos testnevelés zavartalan megszervezéséhez az óvodás korosztály számára. A hosszanti szárnyban szimmetrikusan keletre és nyugatra a két-két csoportszobát tartalmazó blokk van öltözővel és mosdókkal. A melegítőkonyha a kelti szárny végében épül, külön gazdasági udvarról és külön gazdasági személyi bejárattal. A csoportszobák egységek közép folyosóról nyílnak, délre a foglalkoztatók, északra a külön leválasztás nélküli öltözőkkel, mellettük a mosdó helyiségekkel. Az udvarra a gyerekek közvetlenül az öltözőkből léphetnek ki. A főbejárat mellett szülői fogadó és az elkülönítő található, melynek ablakos kapcsolata van a szomszédos foglalkoztatóval. Az aulából közvetlenül nyílik a logopédiai-fejlesztő terem. A tornaszoba óvodai rendezvények alkalmából összenyitható az aulával, ilyen alkalmakkal a tornaszoba az udvar felé meg is nyitható. Valamennyi alapfunkció a földszinten kapott helyet. A tetőtérbe az irodák, az óvónői öltözők, a teakonyha-étkező, a fűtési-karbantartási helyiségek és a kiegészítő szertárak, raktárak kerültek. Óvoda beépített alapterülete összesen nettó 1047.22 m², mely komplexen akadálymentesített.

A fejlesztés eredményeként építészetiileg egy helyen összpontosulnak a többcélú intézmény óvodai, közművelődési funkciói, mely hatékonyabb, minőségibb nevelési feltételeket eredményez.

Napsugár Bölcsőde felújítása az előzetes felmérések alapján prioritást élvező beavatkozási terület az energiahatékonysági feladatok mellett a régi vízvezetékrendszer cseréje (kötelező azbesztmentesítéssel); a részleges a villamoshálózat cseréje (csak a csoportszobákban újult meg az elmúlt években); a tűzi víz rendszer épületen kívüli kialakítása; a belső burkolatok cseréje.

Mikes utcai Óvoda felújítása során a teljes épület energetikai felújítása (homlokzati hőszigetelés, homlokzati nyílászárócseréje, tető hőszigetelés); a villamos hálózat felülvizsgálata, korszerűsítési munkái; a fűtési rendszer felülvizsgálata, korszerűsítési munkái; a funkcionális követelményeknek megfelelő minimális bővítési lehetőségek vizsgálata; az akadálymentesítési feltételek szabályos kialakítása és vizsgálata; a csoportszobákban és felújított belső tereken (csoportmosdók, konyha, tornaterem) kívüli helyiségek belső felújítása; a megújuló energiahordozó felhasználásának vizsgálata; az udvari terasz melletti járda felújítása; a nyugati terasz árnyékolása tervezett.

TOP 6.3.2 kódszámú *Zöld Város kialakítása* tárgyú felhívásra benyújtani tervezett kérelmek „Városi terek élhetővé tétele –Vizslapark rekonstrukció” címmel Zalaegerszeg MJV nyújtott be támogatási kérelmet.

TOP 6.4.1-15 kódszámú, *Fenntartható városi közlekedésfejlesztés* című felhívásra Zalaegerszeg MJV nyújtott be támogatási kérelmet hivatásforgalmi kerékpárutak fejlesztésére és a Kosztolányi Dezső u. kétirányúsítására.

TOP 6.5.1 kódszámú *Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése* című felhívásra tervezett pályázatok elsősorban a Zrínyi Miklós Gimnáziumot, Landerhegyi Sportiskolai Általános Iskolát, Tornaterem – Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskolát, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskolát érintik, melyekre Zalaegerszeg MJV nyújt be támogatási kérelmet.

TOP 6.6.1-15 kódszámú *Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése* tárgyú felhívásra Zalaegerszeg MJV nyújtott be támogatási kérelmet 11 rendelő felújítására, 14 háziorvosi rendelő, 10 védőnői szolgálat és a központi ügyelet épületét érintve.

TOP 6.6.2. kódszámú *Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése* tárgyú felhívásra Zalaegerszeg MJV nyújtott be támogatási kérelmet a Landerhegyi Idősek Klubja, a Zalaegerszegi Család- és Gyermekegészségügyi Központ, a Andráshegyi Idősek Klubja, a Belvárosi Idősek Klubja valamint házi segítségnyújtás és étkeztetés (Gasparich úti Idősek Otthona) és a Szociális Klub infrastrukturális fejlesztésére.

TOP 7.1.1-16 kódszámú *Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösség-szervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva* tárgyú felhívásra a ZEGIKON Helyi Közösséget képviselve Zalaegerszeg MJV nyújt be támogatási kérelmet.

Támogatást nyert projektek:

Zalaegerszegen a **GINOP-1.2.1-14** - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése felhívás keretében 11 vállalkozás részesült támogatásban, a **GINOP-1.2.1-15** - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése felhívás keretében 2 vállalkozás, **GINOP-1.2.2-15** - Mikro-kis és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása keretében 6 vállalkozás.

GINOP-1.3.1-14 - Mikro-, Kis-, és Középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása keretében 1 vállalkozás, a **GINOP-1.3.1-15** - Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása keretében 8 vállalkozás nyert támogatást.

A Mikro-, Kis-, és Középvállalkozások 28 nyertes pályázatát 20 vállalkozás nyújtotta be.¹⁵

A **GINOP-2.1.1-15** - Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása kiírás esetében a HELSA Konfekcióipari Kft. új alapanyag, termék és gyártástechnológia fejlesztésére, a Flextronics International Termelő és Szolgáltató Vámshabadterületi Kft. komplex kutatás-fejlesztési program megvalósítására, a 3B HUNGARIA Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. pedig új berendezések kifejlesztése a vegyes gyűjtésű szilárd települési hulladékok kis és közepes kapacitású technológiai rendszerének hazai gyártására nyert támogatást.

TOP-5.1.1-15 - Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések, TOP-6.8.2-15 - Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében, továbbá TOP-6.1.5-15 - Gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés projektek megvalósítás alatt állnak.

¹⁵ 25. sz. melléklet

14. MELLÉKLETEK

KSH táblák

1. A lakónépesség alakulása

Forrás Népszámlálás

Megnevezés	Lakónépesség az 1990. évi népszámlálás szerint (fő)	Lakónépesség a 2001. évi népszámlálás szerint (fő)	Lakónépesség a 2011. évi népszámlálás szerint (fő)
Magyarország	10374813	10198315	9987618
Zala megye	306398	297404	282179
Zalaegerszeg járás	109614	107264	102798
Zalaegerszeg	62214	61667	59499
Nagykanizsa	54052	52106	49026
Szombathely	85617	81920	79884
Győr	129331	129412	129527
Sopron	56083	56175	60458

2. A népsűrűség alakulása, terület

forrás: Népszámlálás

Megnevezés	Terület km ² a 2011. évi népszámlálás szerint	Népsűrűség fő/km ² a 2011. évi népszámlálás szerint		
		1990.	2001.	2011.
Magyarország	93048	111,5	109,6	106,8
Zala megye	3772	81,0	78,6	74,8
Zalaegerszeg járás	1045	104,9	102,7	98,4
Zalaegerszeg	102,4	607,6	602,2	581,0
Nagykanizsa	148,4	364,2	351,1	330,4
Szombathely	98,7	867,4	830,0	809,1
Győr	174,6	740,7	741,2	741,8
Sopron	331,9	332,4	332,4	358,3

3. A korstruktúra alakulása Magyarországon és Zala megyében a 2011. évi népszámlálás adatai alapján

Megnevezés			1990. évi népszámlálás	2001. évi népszámlálás	2011. évi népszámlálás
MAGYAR ország	0-19 éves	létszám fő	2897405	2363545	2041193
		megoszlás %	27,9	23,2	20,5
	20-59 éves	létszám fő	5517572	5753211	5565324
		megoszlás %	53,2	56,4	56,0
	59 év felett	létszám fő	1959846	2081559	2311111
		megoszlás %	18,9	20,4	23,3
	Összesen	létszám fő	10374823	10198315	9937628
		megoszlás %	100,0	100,0	100,0
Zala megye	0-19 éves	létszám fő	84592	66342	51905
		megoszlás %	27,6	22,3	18,4
	20-59 éves	létszám fő	160931	167384	159272
		megoszlás %	52,5	56,3	56,4
	59 év felett	létszám fő	60875	63678	71002
		megoszlás %	19,9	21,4	25,2
	Összesen	létszám fő	306398	297404	282179
		megoszlás %	100,0	100,0	100,0

4. A korstruktúra a Nyugat-Dunántúli régió megyei jogú városaiban és a Zalaegerszegi járásban 2011-ben a népszámlálás adatai szerint

Megnevezés		Létszám fő	Megoszlás %
Zalaegerszegi járás	0-19 éves	19472	14,1
	20-59 éves	58855	57,3
	59 év felett	24469	23,8
	Összesen	102798	100,0
Zalaegerszeg város	0-19 éves	10883	18,3
	20-59 éves	34122	57,4
	59 év felett	14494	24,4
	Összesen	59499	100,0
Nagykanizsa város	0-19 éves	8770	17,9
	20-59 éves	28118	57,4
	59 év felett	12138	24,8
	Összesen	49026	100,0
Szombathely város	0-19 éves	19567	24,8
	20-59 éves	45827	58,1
	59 év felett	13490	17,1
	Összesen	78884	100,0
Győr város	0-19 éves	25704	19,8
	20-59 éves	74366	57,4
	59 év felett	29457	22,7
	Összesen	129527	100,0
Sopron város	0-19 éves	12174	20,1
	20-59 éves	34643	57,3
	59 év felett	13731	22,7
	Összesen	60548	100,0

5. Népmozgalmi adatok a Nyugat-dunántúli régió 5 megyei jogú városában

forrás: TeIR

Megnevezés		Zalaegerszeg	Nagykanizsa	Szombathely	Győr	Sopron
Élve születések száma	2010. év	480	379	684	1242	571
	2014. év	522	361	651	1266	550
Halálozások száma	2010. év	714	584	888	1520	696
	2014. év	759	574	930	1463	720
Odaköltözések száma	2010. év	2505	1540	2694	5072	3050
	2014. év	3433	1821	3854	6867	4012
Elköltözések száma	2010. év	2061	1578	2369	4207	1939
	2014. év	3549	1943	3310	6281	3433
Természetes szaporodás	2010. év	-234	-205	-204	-278	-125
	2014. év	-237	-213	-279	-197	-170
Vándorlási egyenleg	2010. év	444	-38	325	865	1111
	2014. év	-116	-122	544	586	579
A lakónépesség változása	2010. év	210	-243	121	1587	986
	2014. év	-353	-335	265	389	409

6. Népmozgalmi adatok a Nyugat-Dunántúli régió 5 megyei jogú városában 2014-ben

forrás: TeIR

Megnevezés	Természetes szaporodás (+), természetes fogyás (-) ezrelék	Belföldi vándorlási egyenleg, ezrelék	Népességnövekedés (+), népességfogyás (-) ezrelék
Zalaegerszeg	-4,0	-6,0	-12,0
Nagykanizsa	-8,4	-11,0	-17,9
Szombathely	-3,6	7,0	3,4
Győr	-1,9	4,5	3,0
Sopron	-0,3	9,4	6,6

7. A lakónépesség alakulása a Nyugat-Dunántúli régió megyei jogú városaiban

forrás: Népszámlálás és TeIR

Megnevezés	2010 év vége (a népszámlálásból tovább vezetett adat) fő	2011. évi népszámlálás adata fő	2014. év vége (a népszámlálásból továbbvezetett adat) fő
Zalaegerszeg	61970	59499	58959
Nagykanizsa	49850	49026	48241
Szombathely	79590	79884	77866
Győr	131267	129527	129372
Sopron	60755	60548	61780

8. A lakások komfortossága

forrás: népszámlálás

Megnevezés		Összkomfortos lakások aránya %	Komfortos lakások aránya %	Félkomfortos lakások aránya %	Komfort nélküli lakások aránya %	Szükség és egyéb lakások aránya %
Zala megye	2001.	37,3	44,2	4,3	10,5	3,7
	2011.	52,2	41,3	2,2	4,1	0,3
Zalaegerszeg kistérség	2001.	42,2	43,3	3,8	7,4	3,3
Zalaegerszegi járás	2011.	53,7	38,5	2,3	5,1	0,3
Zalaegerszeg város	2001.	47,0	47,1	1,3	2,0	2,6
	2011.	58,4	39,3	0,8	1,1	0,3
Nagykanizsa város	2001.					
	2011.	47,2	49,1	1,7	1,8	0,3

9. Regisztrált gazdasági szervezetek száma Zalaegerszegen

forrás: TeIR

Megnevezés	Zalaegerszeg város	
	2008. év	2014. év
Társas vállalkozások száma	3913	3303
Egyéni vállalkozások száma	6592	7133
Költségvetési szervek száma	64	39
Nonprofit szervezetek száma	641	1093
Gazdasági szervezetek száma	11210	11569

1000 lakosra jutó gazdasági szervezetek száma	181,5	196,3
---	-------	-------

10. A regisztrált vállalkozások ágazati megoszlása 2014-ben Zalaegerszegen

forrás: TeIR

Megnevezés	Regisztrált társas vállalkozások	Regisztrált állalkozások
A Mezőgazdaság, erdőgazdaság, halászat	65	1444
B Bányászat, kőfejtés	2	2
C Feldolgozóipar	302	545
D Villamosenergia-, gáz-, gőz-, légkondi ellátás	2	2
E Vízellátás, szennyvíz, hulladék gazdálkodás	19	22
F Építőipar	246	505
G Kereskedelem, gépjármű javítás	703	1100
H Szállítás, raktározás	98	220
I Szálláshely szolgáltatás, vendéglátás	173	569
J Információ, kommunikáció szolgál.	110	234
K Pénzügyi, biztosítási tevékenységek	82	354
L Ingatlanügyek	293	1790
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységek	655	1540
N Adminisztratív tevék.	140	432
O Közigazgatás, védelem, kötelező tb	0	0
P Oktatás	73	511
Q Humán egészségügy, szociális ellátás	188	348
R Művészet, szórakoztatás	58	368
S Egyéb szolgáltatások	94	448
T-U Egyéb tevékenységek	0	0
Összesen	3304	10434

11. A népesség összetétele gazdasági aktivitás szerint

forrás: népszámlálás

Megnevezés		Foglalkoztatott (fő)	Munkanélküli (fő)	Inaktív kereső (fő)	Eltartott (fő)	Lakónépesség (fő)
Zala megye	2001	117614	10117	91953	77720	297404
	2011	117936	14013	88044	62186	282179
Zalaegerszeg kistérség	2001	41388	2529	27752	25340	97099
Zalaegerszegi járás	2011	45143	4716	30152	22787	102798
Zalaegerszeg város	2001	27750	1591	16261	16052	61654
	2011	27063	2513	17238	12685	59499
Nagykanizsa város	2001	22356	2223	14609	12918	52106
	2011	21215	2627	14859	10325	49026
Szombathely város	2001	37946	1594	21556	20824	81920
	2011	35260	2929	22489	18026	78884
Győr város	2001	56874	3402	34906	34230	129412
	2011	57120	4967	35352	32088	129527
Sopron város	2001	24461	984	15736	14994	56175
	2011	26919	1885	16826	15458	60548

12. A lakónépesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint

forrás: népszámlálás

Megnevezés		Foglalkoztatottak (%)	Munkanélküliek (%)	Inaktív kereső (%)	Eltartottak (%)	Lakónépesség (%)
Zala megye	2001	39,5	3,4	30,9	26,1	100,0
	2011	41,8	5,0	31,2	22,0	100,0
Zalaegerszeg kistérség	2001	42,7	2,6	28,6	26,1	100,0
Zalaegerszegi járás	2011	43,9	4,6	29,3	22,2	100,0
Zalaegerszeg város	2001	45,0	2,6	26,4	26,0	100,0
	2011	45,6	4,2	29,0	21,3	100,0
Nagykanizsa város	2001	42,9	4,3	28,0	24,8	100,0
	2011	43,3	5,4	30,3	21,1	100,0
Szombathely város	2001	46,3	1,9	26,3	25,4	100,0
	2011	44,7	3,7	28,5	22,9	100,0
Győr város	2001	43,9	2,6	27,0	26,5	100,0
	2011	44,1	3,8	27,3	24,8	100,0

Sopron város	2001	43,5	1,8	28,0	26,7	100,0
	2011	44,5	3,1	26,9	25,5	100,0

13. A foglalkoztatottak száma foglalkoztatási főcsoportok szerint Magyarországon

forrás: népszámlálás

Megnevezés	Foglalkoztatottak száma (fő)		Foglalkoztatottak megoszlása (%)	
	2001	2011	2001	2011
1 Gazdasági, igazgatási, érdek- képviselői vezetők, törvényhozók	281788	202098	7,6	5,1
2 Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások	478533	625944	13,0	15,9
3 Egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások	533654	677608	14,5	17,2
4 Irodai és ügyviteli (ügyfélkapcsolati) foglalkozások	237309	261585	6,4	6,6
5 Kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozások	552046	633116	15,0	16,1
6 Mezőgazdasági és erdőgazdasági foglalkozások	116872	111409	3,2	2,8
7 Ipari és építőipari foglalkozások	666340	550119	18,1	14,0
8 Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők	443846	477164	12,0	12,1
9 Szakképzettséget nem igénylő foglalkozások	310255	384371	8,4	9,7
0 Fegyveres szervek foglalkozásai	69626	19309	1,9	0,5
Összesen	3690269	3942723	100,0	100,0

14. A foglalkoztatottak száma foglalkoztatási főcsoportok szerint 2001-ben (fő)

forrás: Népszámlálás 2001

Megnevezés	Vezető, értelmiségi (1,2)	Egyéb szellemi (3,4)	Szolgáltatások (5)	Mezőgazdasági (6)	Ipari, építőipari (7)	Egyéb foglalkozások (8-0)
Zala megye	19355	20489	20222	3617	43492	10439
Zalaegerszeg kistérség	7979	8277	5894	894	15325	3019
Zalaegerszeg város	6533	6359	4132	216	8723	1787
Nagykanizsa város	4081	4790	5270	321	10428	2140
Szombathely város	8141	8333	5611	427	12476	2955
Győr város	15586	17918	11155	446	27666	5836
Sopron város	4893	6131	5738	237	7789	2891

15. A foglalkoztatottak megoszlása foglalkoztatási főcsoportok szerint 2001-ben (%)

forrás: Népszámlálás 2001

Megnevezés	Vezető, értelmiségi (1,2)	Egyéb szellemi (3,4)	Szolgáltatások (5)	Mezőgazdasági (6)	Ipari, építőipari (7)	Egyéb foglalkozások (8-0)
Zala megye	16,5	17,4	17,2	3,1	37,0	8,9
Zalaegerszeg kistérség	18,0	18,6	13,3	2,0	34,5	6,8
Zalaegerszeg város	23,5	22,9	14,9	0,8	31,4	6,4
Nagykanizsa város	18,3	21,4	19,1	1,4	46,7	9,6
Szombathely város	21,5	22,0	15,8	1,1	32,9	7,8
Győr város	19,9	22,9	14,3	0,6	35,4	7,5
Sopron város	17,7	22,2	20,7	0,9	28,1	7,7

16. Foglalkoztatottak megoszlása a képzettség szintje szerint 2001-ben

forrás: Népszámlálás 2001

Megnevezés		8 osztálynál kevesebb	8 osztály	Középfokú végzettség érettségi nélkül	Érettségi	Egyetem, főiskola	Összesen
Zala megye	fő	1171	24931	39027	35657	16828	117614
	%	1,0	21,2	33,2	30,3	14,3	100,0
Zalaegerszeg kistérség	fő	272	7981	15021	13837	7339	44450
	%	0,6	18,0	33,8	31,1	16,5	100,0
Zalaegerszeg város	fő	107	3812	8092	9750	5989	27750
	%	0,4	13,8	29,2	35,2	21,6	100,0
Nagykanizsa város	fő	112	4515	6334	7748	3647	22356
	%	0,5	20,2	28,3	34,7	16,3	100,0
Szombathely város	fő	134	6030	9902	13815	8065	37946
	%	0,4	15,9	26,1	36,4	21,3	100,0
Győr város	fő	162	7947	14556	20707	13502	56874
	%	0,3	14,0	25,6	36,4	23,7	100,0
Sopron város	fő	94	4392	6870	8459	4646	24461
	%	0,4	18,0	28,1	34,6	19,0	100,0

17. A foglalkoztatottak megoszlása nemzetgazdasági ág szerint Magyarországon (fő)

forrás: népszámlálás 2011

Nemzetgazdasági ág	2001	2011
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	203 106	176 731
Bányászat, kőfejtés	7 992	5 705
Feldolgozóipar	884 057	776 891
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	46 937	31 305
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	43 513	50 726
Építőipar	236 380	251 134
Kereskedelem, gépjárműjavítás	506 971	568 838
Szállítás, raktározás	255 507	247 610
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	133 953	177 274
Információ, kommunikáció	83 778	112 668
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	69 678	103 573
Ingatlanügyletek	25 092	36 688
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	111 775	170 941
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	120 024	145 430
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	279 789	355 791
Oktatás	309 512	305 011
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	239 118	260 522
Művészet, szórakoztatás, szabad idő	48 649	63 390
Egyéb szolgáltatás	81 189	89 182
Háztartás munkaadói tevékenysége, termék előállítása, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra	1 773	6 843
Területen kívüli szervezet	1 476	6 470
Összesen	3 690 269	3 942 723

**18. A foglalkoztatottak megoszlása nemzetgazdasági ág szerint Magyarországon
(megoszlás, %)**

forrás: népszámlálás 2011

Megoszlás, százalék		
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	5,5	4,5
Bányászat, kőfejtés	0,2	0,1
Feldolgozóipar	24,0	19,7
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	1,3	0,8
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	1,2	1,3
Építőipar	6,4	6,4
Kereskedelem, gépjárműjavítás	13,7	14,4
Szállítás, raktározás	6,9	6,3
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3,6	4,5
Információ, kommunikáció	2,3	2,9
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	1,9	2,6
Ingatlanügyletek	0,7	0,9
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	3,0	4,3
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	3,3	3,7
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	7,6	9,0
Oktatás	8,4	7,7
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	6,5	6,6
Művészet, szórakoztatás, szabad idő	1,3	1,6
Egyéb szolgáltatás	2,2	2,3
Háztartás munkaadói tevékenysége, termék előállítása, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra	0,0	0,2
Területen kívüli szervezet	0,0	0,2
Összesen	100,0	100,0

19. A foglalkoztatottak megoszlása szektorok szerint 2001-ben

forrás: Népszámlálás

Megnevezés		Mező- és erdőgazdaság (A)	Ipar, építőipar (B-F)	Szolgáltatások (G-U)	Összesen
Zala megye	fő	6416	45727	65471	117614
	%	5,5	38,9	55,7	100,0
Zalaegerszeg kistérség	fő	1943	18557	23950	44450
	%	4,4	41,7	53,9	100,0
Zalaegerszeg város	fő	411	10523	16816	27750
	%	1,5	37,9	60,6	100,0
Nagykanizsa város	fő	634	9199	12523	22356
	%	2,9	41,1	56,0	100,0
Szombathely város	fő	809	14896	22241	37946
	%	2,1	39,3	58,6	100,0
Győr város	fő	678	33399	44080	78157
	%	0,9	42,7	56,4	100,0
Sopron város	fő	354	7761	19564	27679
	%	1,3	28,0	70,7	100,0
Magyarország 2001	fő	203106	1218879	2268284	3690269
	%	5,5	33,0	61,5	100,0
Magyarország 2011	fő	176731	1115761	2650231	3942723
	%	4,5	28,3	67,2	100,0

20. A regisztrált munkanélküliek száma 2015. IV. negyedév

forrás: TeIR

Megnevezés	Zalaegerszeg	Nagykanizsa	Szombathely	Győr	Sopron
Nem meghatározható végzettségű	0	0	0	0	0
Kevesebb mint 8 általános	53	42	36	69	4
8 általános iskolai végzettségű	413	473	356	446	52
Szakmunkásképzőt végzett	352	446	302	409	90
Szakiskolát végzett	34	34	23	57	3
Szakközépiskolát végzett	255	276	283	345	72
Technikumot végzett	71	84	45	65	22
Gimnáziumi érettségi	135	164	130	206	48
Főiskolát végzett	89	86	112	190	42
Egyetemet végzett	43	40	30	94	22
Összes regisztrált munkanélküli	1445	1645	1317	1881	355

21. Közfoglalkoztatásban résztvevők száma Zalaegerszeg városban

forrás: TeIR

Idő	Létszám (fő)	Idő	Létszám (fő)
2015. január	336	2015. október	365
2015. február	350	2015. november	352
2015. március	230	2015. december	400
2015. április	345	2016. január	402
2015. május	453	2016. február	421
2015. június	446	2016. március	221
2015. július	465	2016. április	278
2015. augusztus	481	2016. május	278
2015. szeptember	361	2016. június	349

22. Zalaegerszeg MJV területén működő köznevelési intézmények forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Humánigazgatási Osztály

Intézmény	Indítható óvodai csoportok száma	Az Nkt. 4. melléklet 3. pontja szerinti csoportlétszám	Alapító okirat szerint felvehető maximális gyermeklétszám	Beírt létszám	Más településről bejárók	10.01. és 12.31. között várható gyermekek létszáma	Óvoda-pedagógusok létszáma	Nevelő munkát segítőik létszáma
Belvárosi I. Óvoda	19	475	530	428	44	0	39	24
Kis u.	12	300		264	36	0	25	16
Mikes.	4	100		98	4	0	8	5
Szivárvány téri	2	50		47	0	0	4	2
Ságod (feladatellátási hely)	1	25		19	4	0	2	1
Belvárosi II. Óvoda	16	400	430	350	16	2	33	22
Kosztolányi	5	125		121	3	2	10	6
Petőfi	5	125		108	11	0	10	7
Radnóti	4	100		79	2	0	9	6
Szt. László	2	50		42	0	0	4	3
Kertvárosi Óvoda	18	450	495	381	17	3	37	23
Csillagközi	8	200		172	5	3	17	11
Napsugár	6	150		118	5	0	12	7
Andráshidai	4	100		91	7	0	8	5
Landorhegyi Óvoda	17	425	452	355	15	5	35	22
Úrhajós	6	150		133	7	2	13	9
Kodály	5	125		104	3	3	10	6
Landorhegyi	5	125		101	4	0	10	6
Bazita (feladatellátási hely)	1	25		17	1	0	2	1
Önkormányzati óvodák összesen	70	1750	1907	1514	92	10	144	91

23. Zalaegerszeg MJV területén működő bölcsőde intézmények forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Humánigazgatási Osztály

Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék	férőhely
Tipegő bölcsőde	82
Napsugár bölcsőde	110
Cseperedő bölcsőde	96
Úrhajós bölcsőde	108
összesen	396

24. Végzősök várható száma Zalaegerszegi Szakképzési Centrumban 2017-ben és 2018-ban (forrás: Zalaegerszegi Szakképzési Centrum)

2016/2017 tanév		2017/2018 tanév	
Szakma megnevezése	Vizsgázók becsült száma	Szakma megnevezése	Vizsgázók becsült száma
ács	7	asztalos	28
ápoló	7	Autóelektronikai műszerész	12
asztalos	28	Autószerelő	17
Autóelektronikai műszerész	10	Autotechnikus	22
Autószerelő	14	CNC gépkezelő	23
Autotechnikus	15	cukrász	29
cukrász	33	Egészségügyi asszisztens	15
Egészségügyi asszisztens	12	eladó	11
eladó	20	élelmiszer-, vegyi áru eladó	16
épület- és szerkezetlakatos	15	épület- és szerkezetlakatos	12
épületgépész technikus	6	épületgépész technikus	16
erősáramú elektrotechnikus	15	erősáramú elektrotechnikus	21
faipari gépmunkás	6	faipari technikus	11
faipari technikus	12	festő, mázoló, tapétázó	15
festő, mázoló, tapétázó	5	Fodrász	13
fodrász ráépülés	6	Gépgyártástechnológiai technikus	20
Gépgyártástechnológiai technikus	35	gépi forgácsoló	26
gépi forgácsoló	36	gyakorló ápoló	58
gyakorló ápoló	20	Gyógymasszőr	19
Gyakorló fodrász	8	hegesztő	29
Gyakorló kozmetikus	17	informatikai rendszerüzemeltető	31
gyógy- és sportmasszőr	10	járműfényező	7
gyorséttermi ételeladó	12	karosszérialakatos	12
hegesztő	15	kisgyermekgondozó- és nevelő	26
járműfényező	4	konyhai kisegítő	8
karosszérialakatos	6	Kozmetikus	31
kisgyermekgondozó- és nevelő	21	kőműves és hidegburkoló	19
kozmetikus	18	központifűtés és gázhálózat rendszerszerelő	9
kőműves és hidegburkoló	11	Közúti közlekedésüzemvitel-ellátó	20
központifűtés és gázhálózat rendszerszerelő	8	logisztikai és szállítványozási ügyintéző	40
Közúti közlekedésüzemvitel-ellátó	16	magasépítő technikus	11
logisztikai és szállítványozási ügyintéző	24	Mechatronikai technikus	12
logisztikai ügyintéző	47	motorkerékpárszerelő	9
magasépítő technikus	8	műszaki informatikus	36
motorkerékpárszerelő	4	női szabó	11
műszaki informatikus	18	pék	11

női szabó	14	Pénzügyi-számviteli ügyintéző	52
pék	18	pincér	54
pincér	50	szakács	43
szakács	99	szociális gondozó és ápoló	14
szerszámkészítő	10	turisztikai szervező, értékesítő	49
szociális gondozó és ápoló	22	vendéglátásszervező	73
turisztikai szervező, értékesítő	28	vendéglátásszervező vendéglős	20
vendéglátásszervező vendéglős	59	vendéglátó eladó	15
vendéglátó eladó	6	villanyszerelő	14
villanyszerelő	22		
webmester	13		
Összesen	890	Összesen	1040

25. A BGE Zalaegerszegi karán várható végzősök száma 2017-ben és 2018-ban (forrás BGE)

Szakképzettség	2017			2018		
	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő
Business Coach	0	0	0	2	0	2
Gazdálkodási és menedzsment	14	5	9	6	4	2
Gazdálkodási és menedzsment / Logisztika	3	1	2	2	0	2
Gazdálkodási és menedzsment / Szolgáltatás menedzsment	11	5	6	2	1	1
Gazdálkodási és menedzsment / Szolgáltatás menedzsment, Vállalkozásszervező	1	1	0	0	0	0
Gazdálkodási és menedzsment / Vállalkozásszervező	7	1	6	2	0	2
Gazdálkodási és menedzsment felsőoktatási szakképzés projektmenedzsment szakirány	10	2	8	14	4	10
Gazdaságinformatikus	18	5	13	5	2	3
Gazdaságinformatikus / Logisztikai informatikus	17	7	10	4	1	3
Kontrollig szakközgazdász	1	0	1	0	0	0
Közszolgálati	1	0	1	1	0	1
Nemzetközi gazdálkodási felsőoktatási szakképzés nemzetközi szállítmányozás és logisztika szakirány	13	5	8	2	1	1
Pénzügy / Vállalati pénzügy	0	0	0	2	0	2
Pénzügy és számvitel	25	10	15	11	4	7
Pénzügy és számvitel / Pénzügy	4	2	2	0	0	0
Pénzügy és számvitel / Pénzügy, Számvitel	2	1	1	2	1	1
Pénzügy és számvitel / Számvitel	14	4	10	8	2	6
Pénzügy és számvitel felsőoktatási szakképzés vállalkozási szakirány	16	6	10	7	2	5
Összesen	157	55	102	70	22	48

26. GINOP és TOP nyertes pályázatok Zalaegerszegen

(Forrás: https://www.palyazat.gov.hu/tamogatott_projektkereso - Lekérdezés dátuma: 2016.szeptember 26.)

Pályázó neve	Alintézkedés	Projekt megnevezése	Megítélt támogatás (HUF)
"Diamant Gépszervíz" Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.3.1-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása	Piaci megjelenés támogatása a "Diamant Gépszervíz" Kft.-nél	4 140 000
	GINOP-1.3.1-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása	"Diamant Gépszervíz" Kft. külpiaci megjelenésének támogatása	5 000 000
"GÉPSYSTEM" Gépi berendezéseket tervező, gyártó és forgalmazó Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.2-15 - Mikro-kis és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása	Termelési kapacitás bővítése a Gépsystem Kft.-nél	39 016 687
"Mould Tech" Mérnöki Iroda Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-14 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	Gyártási kapacitás bővítése a Mould Tech Kft.-nél	99 983 793
3B HUNGARIA Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-14 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	A 3B Hungaria Kft. termelési kapacitásainak bővítése élhajlító berendezés beszerzésével	25 043 207
	GINOP-1.3.1-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása	A 3B Hungaria Kft. piaci megjelenését elősegítő részvétele külföldi kiállításon és árubemutatón	4 767 800
	GINOP-2.1.1-15 - Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása	Új berendezések kifejlesztése a vegyes gyűjtésű szilárd települési hulladékok kis és közepes kapacitású technológiai rendszerének hazai gyártására	506 375 065
Binder Zoltán egyéni vállalkozó	GINOP-1.2.1-14 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	Technológia fejlesztés Binder Zoltán EV-nál.	39 810 487
	GINOP-1.2.2-15 - Mikro-kis és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása	Gyártó technológia fejlesztés Binder Zoltán EV-nál.	34 958 025
CSÁSZÁR BÚTORKER Bútorgyártó és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-14 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	Modern Géppark telepítése a Császár Bútorker Kft.-nél	41 847 750
	GINOP-1.2.2-15 - Mikro-kis és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása	Kapacitásbővítés a Császár Bútorker Kft.-nél	44 999 100
	GINOP-1.3.1-14 - Mikro-, Kis-, és Középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása	Császár bútor Németországi Üzleti vásáron történő megjelenése, piacnyitási céllal.	4 684 210
CSEJTEI FÉM-VILL Ipari és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-14 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	Termelési kapacitás bővítése fémipari megmunkáló gépi berendezések beszerzésével.	63 255 455
Flextronics International Termelő és Szolgáltató Vámszabadterületi Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-2.1.1-15 - Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása	Komplex kutatás-fejlesztési program megvalósítása a Flextronics International Kft. zalaegerszegi telephelyén	213 762 950
FMVas SzervizCenter Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-15 - Mikro, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	Termelési kapacitás bővítése az FMVas SzervizCenter Kft.-nél	147 363 885

Pályázó neve	Alintézkedés	Projekt megnevezése	Megítélt támogatás (HUF)
GÓDOR Faipari Termékgyártó és Értékesítő Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-14 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	Termelési kapacitásbővítéssel kapcsolatos eszközbeszerzés a Gódor Bútor Kft.-nél	11 047 680
Helikon Nyomda Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	A Helikon Nyomda Korlátolt Felelősségű Társaság termelési kapacitásának bővítése	101 064 979
HELSA Konfekcióipari Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-2.1.1-15 - Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása	Új alapanyag, termék és gyártástechnológia fejlesztése a Helsa Kft.-nél	138 307 355
KORONA PÉKSÉG Sütő-Édesipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-14 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	Termelési kapacitás bővítése "Korona" Pékség Kft.-nél	10 003 500
METAL-SYSTEM Finommechanikai-, Gépipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-14 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	Technológia korszerűsítéssel a termelői kapacitás bővítése a Metal-System Kft.-nél Zalaegerszegen.	10 197 169
Neckearth Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.3.1-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása	A Neckearth Kft. külpiazi megjelenése	2 000 000
	GINOP-1.3.1-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása	Piaci megjelenés támogatása a Neckearth Kft.-nél	2 000 000
NYDFI Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.3.1-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása	Piaci megjelenés támogatása az NYDFI Kft.-nél	3 365 000
PCB - Test Műszergyártó Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.2-15 - Mikro-kis és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása	PCB-Test Kft kapacitásbővítése eszközbeszerzéssel	13 410 000
Proto Tools Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.2-15 - Mikro-kis és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása	A Proto Tools Kft. kapacitásbővítő beruházása	49 932 709
RICCO MOBILI Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-14 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	BAT technológia alkalmazása a zalai bútorgyártásban: termelékenység fejlesztése és kapacitás bővítés Ricco Mobili Kft.-nél	19 884 150
SPIILLER 2000 Fémipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-14 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	Termelési kapacitás bővítése a SPIILLER 2000 Kft.-nél termelő gépek beszerzésével.	31 384 506
TERRA-NET Ingatlanforgalmazó és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.1-14 - Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése	Kapacitásbővítő beruházás a Terra-Net Kft.-nél	29 130 975
Ypszilon-Hungary Mérnöki Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság	GINOP-1.2.2-15 - Mikro-kis és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása	Termelési kapacitás bővítése az Ypszilon-Hungary Kft.-nél	35 583 750
	GINOP-1.3.1-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása	Az Ypszilon-Hungary Kft. nemzetközi piaci megjelenése	3 365 000
	GINOP-1.3.1-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása	Ypszilon-Hungary Kft. külpiazi megjelenése	4 000 000

Pályázó neve	Alintézkedés	Projekt megnevezése	Megítélt támogatás (HUF)
ZALA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT	TOP-5.1.1-15-ZA1 - Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	Zalai innovatív foglalkoztatási paktum megvalósítása	962 991 790
ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	TOP-6.1.5-15-ZL1 - Gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	Ipari területeket feltáró utak kialakítása Zalaegerszegen	600 000 000
ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	TOP-6.8.2-15-ZL1 - Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében	A vállalkozások igényeire alapuló foglalkoztatás-fejlesztési program Zalaegerszeg Megyei Jogú Városban	934 000 000